

Social News

วารสารวิชาการด้านสังคม รายไตรมาส ปีที่ ๓ ฉบับที่ ๗ เมษายน - มิถุนายน ๒๕๔๘

พระบรมราชานุสาวรีย์พระบาทสมเด็จพระปกเกล้าเจ้าอยู่หัว :
กว่าจะเป็นที่เห็นอยู่

สำนักวิชาการ สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร

Social News

วารสารวิชาการด้านสังคม

ปีที่ ๓ ฉบับที่ ๗

เมษายน - มิถุนายน พ.ศ. ๒๕๕๘

วัตถุประสงค์

- เพื่อสร้างคลังข้อมูลประกอบการพิจารณาของสมาชิกวุฒิสภาในลักษณะสรุปลักษณะสำคัญในประเด็นที่สังคมให้ความสนใจ บทความ บทสัมภาษณ์ สถิติ รายงานผลการวิจัยที่เกี่ยวข้องในสาขาวิชาการที่รับผิดชอบ
- เพื่อพัฒนาศักยภาพบุคลากรของกลุ่มงานบริการวิชาการ ๓ สำนักวิชาการ ในด้านการให้บริการทางวิชาการในเชิงรุก และเป็น การพัฒนาทักษะการนำเสนอผลงานทางวิชาการ

วารสารวิชาการด้านสังคม

(Social News)

ปีที่ ๓ ฉบับที่ ๗

วารสารวิชาการด้านสังคม
รายไตรมาส

(เมษายน - มิถุนายน ๒๕๕๘)

กลุ่มงานบริการวิชาการ ๓

สำนักวิชาการ

โทร. ๐ ๒๒๔๔ ๒๐๗๐

โทรสาร ๐ ๒๒๔๔ ๒๐๗๓

Social Social

ที่ปรึกษา

นางพรพิมล ติรคุณโกวิท

นายบุญเรือง บุรภักดิ์

นางวิจิตรา วัชรภรณ์

บรรณาธิการบริหาร

นางอาระทญิง จอมพลาพา

กองบรรณาธิการ

นางมาลี

ดวงริน

หัวหน้ากองบรรณาธิการด้านวิชาการ

นายทงศักดิ์

สุระคำแหง

หัวหน้ากองบรรณาธิการด้านกฎหมาย

นายสุเทพ

เอี่ยมตง

กองบรรณาธิการ

นางสาวศุภพรรัตน์

สุทพุม

กองบรรณาธิการ

นางพุทธชาติ

ทองเอบ

กองบรรณาธิการ

นายณัฐพล

ยิ่งกล้า

กองบรรณาธิการ

นางสาววสิรัตน์

แสงไชย

เลขานุการกองบรรณาธิการ

นายวิชาญ

ทรายอ่อน

ผู้ช่วยเลขานุการฯ

นางสาวชนิดา

จันทร์ทิพย์

ประชาสัมพันธ์

บันทึกข้อมูล - พิสูจน์อักษร

นางมัลลิกา สมบัติศิริ, นางณิชาพรรณ สงวนทองคำ, นางสาวอังศรา เนียมโกตะ,

นางสาวเมษณิญา สอนทรัพย์, นางสาวอุษเี่ยว ทองดี

จัดพิมพ์โดย สำนักการพิมพ์ สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร

(จำนวน ๑,๐๐๐ เล่ม)

บทบรรณาธิการ

วารสารวิชาการด้านสังคม Social News ขอนำเสนอเรื่องราวที่น่าสนใจทางด้านสังคม ให้ได้ติดตามอีกเช่นเคย โดยเรื่องเด่นประจำฉบับนี้ ขอนำเสนอบทความเรื่อง พระบรมราชานุสาวรีย์ พระบาทสมเด็จพระปกเกล้าเจ้าอยู่หัว : กว่าจะเป็นที่เห็นอยู่ เพื่อให้ท่านผู้อ่านได้ทราบถึงความเป็นมา ในการจัดสร้างพระบรมราชานุสาวรีย์พระบาทสมเด็จพระปกเกล้าเจ้าอยู่หัว พระผู้พระราชทาน รัฐธรรมนูญให้แก่ปวงชนชาวไทย ซึ่งกว่าจะมาประดิษฐานอย่างสง่างาม ณ หน้าอาคารรัฐสภา และเป็นที่เคารพสักการะของชนทั่วไปนั้น มีการดำเนินการมาอย่างต่อเนื่องยาวนานเพียงใด ตามด้วย บทความที่กำลังเป็นที่สนใจของสังคมอย่างมาก ในประเด็นเกี่ยวกับธุรกิจสุขภาพเพื่อการผ่อนคลาย คือ “ ธุรกิจสปา : หนึ่งกระแสการดูแลสุขภาพ ” และเรื่องราวของพลังงานทดแทนที่สำคัญอีกแนวทางหนึ่งของประเทศในบทความเรื่อง ‘น้ำมันเขียว’ มาตรการปราบปรามน้ำมันเถื่อนทางทะเล ใน ส่วนสถานการณ์สิ่งแวดล้อมเป็นอีกประเด็นหนึ่งที่ไม่อาจละเลยได้ ในฉบับนี้ขอนำเสนอเรื่องราว เกี่ยวกับสิ่งมีชีวิตใต้ท้องทะเลของไทย “ปรากฏการณ์ทางธรรมชาติ : ประการังฟอกขาว” ซึ่งเป็น ปรากฏการณ์ที่ถูกรังสรรค์ขึ้นโดยธรรมชาติ ในด้านกฎหมาย Social News นำเสนอในประเด็น เรื่อง “กฎหมายควบคุมการขุดทาน : ถึงเวลาแก้ไขหรือยัง” ซึ่งกฎหมายฉบับนี้ได้ประกาศใช้เป็น ระยะเวลายาวนานกว่า ๖๐ ปี แล้ว แต่สถานการณ์ปัจจุบันได้เปลี่ยนแปลงไป ถึงเวลาที่ควรปรับแก้ ในลักษณะใด และบทความที่กล่าวถึงบุคคลด้อยโอกาสอีกกลุ่มหนึ่งในสังคมไทย “สิทธิและโอกาส ของผู้พิการทางสายตา” ที่สะท้อนในมุมมองว่า ผู้พิการทางสายตามีได้รับการทอดทิ้งจากสังคม เนื่องจากมีการออกกฎหมายที่ให้โอกาสและพิทักษ์สิทธิ์แก่คนพิการ และการพัฒนาเทคโนโลยีทันสมัย ในหลากหลายรูปแบบ เพื่อช่วยเหลือคนพิการให้อยู่ในสังคมได้อย่างมีความสะดวกสบายยิ่งขึ้น ปิดท้ายเล่มด้วยเกร็ดความรู้ของศิลปะมวยไทยที่กำลังได้รับคำชื่นชมจากผู้คนทั่วโลกในบทความ “มวยไทย : ศิลปะการต่อสู้ของไทย” ขอเชิญติดตามรายละเอียดและเรื่องราวที่เราได้คัดสรรหาเพื่อ นำเสนอได้ในฉบับนี้อมรรัตน์พระมหากรุณาธิคุณพระบาทสมเด็จพระปกเกล้าเจ้าอยู่หัว พระผู้ปกเกล้า ปกกระหม่อมพสกนิกรชาวไทยสืบคลอคลา

กองบรรณาธิการ

Social News

วารสารวิชาการด้านสังคม รายไตรมาส ปีที่ ๓ ฉบับที่ ๗ เมษายน – มิถุนายน ๒๕๔๘

สารบัญ

	หน้า
พระบรมราชานุสาวรีย์พระบาทสมเด็จพระปกเกล้าเจ้าอยู่หัว : กว่าจะเป็นที่เห็นอยู่ สุเทพ เอี่ยมคง	๑
“น้ำมันเขียว” มาตรการปราบปรามน้ำมันเถื่อนทางทะเล พุทธชาติ ทองเอม	๒๓
ธุรกิจสปา : หนึ่งในกระแสการดูแลสุขภาพ ศุภพรัตน์ สุขพุ่ม	๓๑
กฎหมายควบคุมการขอทาน : ถึงเวลาแก้ไขหรือยัง ทนงศักดิ์ สุระคำแหง	๔๖
สิทธิและโอกาสของผู้พิการทางสายตา วิชาญ ทรายอ่อน	๕๑
มวยไทย... ศิลปะการต่อสู้ของไทย ณัฐพล ยิ่งกล้า	๖๑
ปรากฏการณ์ทางธรรมชาติ : ปะการังฟอกขาว (Coral Bleaching) ชนิศา จันทราทิพย์	๖๗
ความรุนแรงรุ่นพ่อแม่สะท้อนถึงความรุนแรงรุ่นลูก มาลินี คงริน	๗๔

กลุ่มงานบริการวิชาการ ๓ สำนักวิชาการ
สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร ถนนอุทองใน เขตดุสิต กรุงเทพฯ ๑๐๓๐๐
โทรศัพท์ ๐ ๒๒๔๔ ๒๐๗๐ โทรสาร ๐ ๒๒๔๔ ๒๐๗๓

พระบรมราชานุสาวรีย์

พระบาทสมเด็จพระปกเกล้าเจ้าอยู่หัว : กว่าจะเป็นที่เห็นอยู่

สุเทพ เอี่ยมคง*

ใครที่สัญจรผ่านมาผ่านไปตามถนนอุทองใน หรือผ่านเข้าออกรัฐสภา จะพบเห็นความสง่างามของพระบรมราชานุสาวรีย์ของพระมหากษัตริย์ไทยที่ยิ่งใหญ่พระองค์หนึ่ง ประดิษฐานด้านหน้าอาคารรัฐสภา เป็นพระบรมราชานุสาวรีย์ขนาดหนึ่งเท่าครึ่งของพระองค์จริง ประทับเหนือพระที่นั่งพุดตานกาญจจินสิงหาสน์ ทรงเครื่องบรมภูษิตาภรณ์ฉลองพระองค์ครุย สวมชฎามหากษัตริย์ปกชนนการะเวก เป็นพระบรมราชานุสาวรีย์ของพระมหากษัตริย์ผู้ซึ่งทรงวางรากฐานการปกครองระบอบประชาธิปไตย พระผู้ซึ่งพระราชทานรัฐธรรมนูญเพื่อใช้เป็นหลักในการปกครองประเทศด้วยสันติวิธี แทนการเรียกร้องต่อสู้และนองเลือดเหมือนที่เกิดขึ้นในหลายประเทศยามที่มีการเปลี่ยนแปลงการปกครอง พระผู้ทรงปกป้อง คุ้มครอง และนำพาให้พสกนิกรในพระองค์หลุดพ้นจากสัญญาพันธนาการจากประเทศที่สยามเคยทำไว้ในอดีตและตกเป็นฝ่ายเสียเปรียบ เสียผลประโยชน์ ตลอดจนเสียศักดิ์ศรีความเป็นชาติเอกราช ภาพที่เห็นนั่นคือ พระบรมราชานุสาวรีย์พระบาทสมเด็จพระปกเกล้าเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ ๗ แห่งพระบรมราชจักรีวงศ์

ด้วยสำนึก...ในพระมหากรุณาธิคุณ

ระหว่างที่กำลังดำเนินการเตรียมการก่อสร้างอาคารรัฐสภาหลังใหม่ด้านทิศเหนือของพระที่นั่งอนันตสมาคมอยู่นั้น นายเผด็จ จิราภรณ์ สมาชิกวุฒิสภา เสนอความเห็นให้คณะรัฐมนตรีพิจารณาการจัดสร้างพระบรมราชานุสาวรีย์พระบาทสมเด็จพระปกเกล้าเจ้าอยู่หัว เพื่อประดิษฐานด้านหน้าอาคารใหม่ เพื่อเป็นที่เคารพสักการะของสมาชิกรัฐสภา ข้าราชการ เจ้าหน้าที่และประชาชนทั่วไป และคณะรัฐมนตรีได้ประชุมปรึกษาหารือวันที่ ๕ ธันวาคม ๒๕๑๒ และมีมติให้กระทรวงมหาดไทยรับไปดำเนินการ °

* วิทยากร ๗ กลุ่มงานบริการวิชาการ ๓ สำนักวิชาการ สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร

เมื่อคณะกรรมการวิสามัญพิจารณาร่างพระราชบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปี ๒๕๑๓ เห็นชอบวงเงินงบประมาณการก่อสร้างอาคารรัฐสภา จำนวน ๒๐ ล้านบาท และผูกพันงบประมาณต่อไปอีก ๓ ปี รวมงบประมาณ ๘๐ ล้านบาท จึงเป็นที่แน่นอนแล้วว่าจะต้องมีการก่อสร้างอาคารรัฐสภาหลังใหม่

ณ วันที่ ๒๕ ธันวาคม ๒๕๑๒ นายประเสริฐ ปัทมสุคนธ์ เลขาธิการรัฐสภา มีบันทึกถึง พันเอก นายวรการบัญชา ประธานรัฐสภา^๒ ว่า

“โดยที่บัดนี้คณะกรรมการวิสามัญพิจารณาร่าง พระราชบัญญัติ งบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณ ๒๕๑๓ ขึ้นสภาผู้แทนได้ พิจารณาเสร็จลงแล้ว ในงบประมาณปีนี้มีงบก่อสร้างสำนักงานเลขาธิการ รัฐสภาอยู่ด้วย มียอดเงินในงวดแรก ๒๐ ล้านบาท ซึ่งจะผูกพันงบประมาณ ไป ๓ ปี รวมประมาณ ๘๐ ล้านบาท ซึ่งนับว่าได้รับความเห็นชอบจาก คณะกรรมการงบประมาณเรียบร้อยแล้ว เมื่อเป็นดังนี้ ก็คาดหมายได้ อย่างแน่นอนว่า การสร้างสำนักงานเลขาธิการรัฐสภา ซึ่งคณะรัฐมนตรีได้ พิจารณาเห็นชอบและกำหนดเงินในงบประมาณให้แล้วนั้น คงจะลงมือ ดำเนินการได้ในปี ๒๕๑๓ แน่แน่นอน

ขอประทานกราบเรียนว่า ในครั้งแรกที่ได้มีคณะกรรมการสร้าง รัฐสภาขึ้นในครั้งนั้น คณะกรรมการชุดดังกล่าว ได้มอบหมายให้กระผม ในฐานะเลขาธิการรัฐสภาเป็นผู้พิจารณากำหนดความต้องการของรัฐสภา เพื่อสะดวกในการใช้สอย รวมทั้งสิ่งที่สมควรจะมีขึ้นในรัฐสภา แล้วให้ แจ้งให้คณะอนุกรรมการเขียนแบบซึ่งมีนายพล จุลเสวก เป็นประธาน อนุกรรมการไปพิจารณาดำเนินการ ออกแบบความต้องการของรัฐสภา นอกจากห้องประชุมสภา ห้องประชุมกรรมการ สโมสรรัฐสภาและ ห้องทำงานของสมาชิกแล้ว กระผมได้ปรึกษารื้อกับประธาน อนุกรรมการเขียนแบบให้เตรียมหา สถานที่ตั้งอนุสาวรีย์พระราชทาน รัฐธรรมนูญไว้ด้วย โดยตั้งความมุ่งหมายไว้ว่า อนุสาวรีย์นั้นจะแสดงถึง รัชสมัยของพระบาทสมเด็จพระปกเกล้าเจ้าอยู่หัว ซึ่งประเทศไทยได้ เปลี่ยนแปลงการปกครองมาเป็นระบอบรัฐธรรมนูญตามที่คณะราษฎร ได้กราบบังคมทูลขอพระราชทาน ได้แจ้งความจำนงกับ นายช่างผู้ออกแบบ ว่าถ้าสามารถจะทำได้ ก็จะทำให้มีพระบรมรูปของพระบาทสมเด็จพระปกเกล้า เจ้าอยู่หัว ประทับยืนอยู่หน้าอาคารสำนักงานที่จะสร้างใหม่ บนพระแท่น

หน้าว่าง

สภาพจะลงมือดำเนินการได้ในปี ๒๕๑๓ เกี่ยวกับการสร้างสำนักงาน
 เลขธิการรัฐสภาซึ่งเป็นอาคารหลังใหญ่ มีสถานที่โอโง่งพอสมควรนั้น
 เดิมเจ้าหน้าที่ได้ดำริจะให้มิอนุสาวรีย์พระราชทานรัฐธรรมนูญประดิษฐาน
 อยู่หน้าตัวอาคารที่จะสร้างขึ้นใหม่ด้วย มีรายละเอียดตามบันทึกของ
 เจ้าหน้าที่ที่บันทึกเสนอความดำรินี้ต่อรองประธานรัฐสภาและข้าพเจ้า
 ดังที่ได้ส่งบันทึกนั้นมาพร้อมนี้ ความดำริของเจ้าหน้าที่สภาและนายช่าง
 ผู้ออกแบบนั้นได้ปรึกษาหารือกันไว้ก่อนแล้ว แต่ที่มีได้เสนอมานี้แต่แรก
 ก็เพราะรอให้ได้รับอนุมัติในเรื่องการก่อสร้างสำนักงานเลขธิการรัฐสภา
 เสียก่อน ข้าพเจ้าได้พิจารณาแล้วเห็นว่าควรเสนอความเห็นดังกล่าวนั้น
 มายังคณะรัฐมนตรี เพื่อประกอบการพิจารณา พร้อมกับเรื่องที่ดินคณะรัฐมนตรี
 กำลังดำเนินการพิจารณาอยู่ในขณะนี้...”

ความพยายามในการสร้างพระบรมราชานุสาวรีย์พระบาทสมเด็จพระปกเกล้าเจ้าอยู่หัว
 พร้อมๆ กับการก่อสร้างอาคารรัฐสภายังไม่คืบหน้า เนื่องจากคณะรัฐมนตรีไม่ได้พิจารณาเรื่องที่
 ประธานรัฐสภาเสนอ จนกระทั่งอาคารรัฐสภาหลังใหม่ก่อสร้างแล้วเสร็จ และบริเวณที่เตรียมไว้
 สำหรับที่จะสร้างพระบรมราชานุสาวรีย์ ได้สร้างสระน้ำพุและดอกไม้ทองจันทน์แทน

ความพยายามผลักดันให้มีการสร้างพระบรมราชานุสาวรีย์พระบาทสมเด็จพระปกเกล้า
 เจ้าอยู่หัว ได้เริ่มขึ้นอีกครั้งในวันที่ ๑๐ กันยายน ๒๕๑๔ เมื่อนายประมวล กุลมาตย์ สมาชิกสภาผู้แทน
 ราษฎรจังหวัดชุมพรและคณะ “ประกอบด้วย

๑. พลโท เฉลิม อินทะกนก
๒. นายศ อินทรโกมาลย์สุต
๓. นายปรีดา อร่าม
๔. นายถาวร ไสยสุวรรณ
๕. นายยงยุทธ ฝ้ายคุณวงศ์
๖. นายสมบุญ เดชสุภา
๗. นายสุวรรณ ธนกันญา
๘. นายโบแดง จันทะเสน
๙. นายอนันต์ สุขสันต์
๑๐. นายสุรณ ชินสมจิตต์
๑๑. นายญาติ ไหววดี

หน้าว่าง

จนกระทั่ง จะต้องจัดพระราชพิธีสถาปนาสมเด็จพระเจ้าลูกยาเธอ เจ้าฟ้าวชิราลงกรณ์ เป็นสมเด็จพระบรมโอรสาธิราช สยามมกุฎราชกุมาร ในวันที่ ๒๘ ธันวาคม ๒๕๑๕ ซึ่งตามหลักของประเทศที่ปกครองในระบอบประชาธิปไตยที่มีรัฐธรรมนูญเป็นกฎหมายสูงสุดนั้น จะต้องมีการปกครองให้ครบถ้วน เพื่อเป็นการสนองพระเกียรติยศ โดยนายกรัฐมนตรี ต้องเป็นผู้ลงนามรับสนองพระบรมราชโองการโปรดเกล้าฯ สถาปนาสมเด็จพระบรมโอรสาธิราช สยามมกุฎราชกุมาร การที่จะมีนายกรัฐมนตรีได้ จะต้องมีการประกาศใช้รัฐธรรมนูญ ซึ่งเป็นผู้ลงนามรับสนองพระบรมราชโองการโปรดเกล้าฯ แต่งตั้งนายกรัฐมนตรี การที่จะมีการประกาศใช้รัฐธรรมนูญได้ก็จะต้องมีสภาและสมาชิกของสภาเพื่อทำการเลือกประธาน และการที่จะมีสภาได้นั้นจะต้องมีรัฐธรรมนูญ เพื่อกำหนดกรอบอำนาจหน้าที่ขององค์กรต่าง ๆ^๖

ด้วยความสำคัญดังกล่าว วันที่ ๑๕ ธันวาคม ๒๕๑๕ จึงได้ประกาศใช้รัฐธรรมนูญการปกครองราชอาณาจักร พ.ศ. ๒๕๑๕ โดยให้มีสภานิติบัญญัติทำหน้าที่รัฐสภา

สถานการณ์ทางการเมืองหลังจากนั้น ไม่ค่อยจะสู้ดีนัก จนกระทั่งนำไปสู่เหตุการณ์วันมหาวิปโยค ๑๔ ตุลาคม ๒๕๑๖ อันเป็นผลให้เกิดการเปลี่ยนแปลงทางการเมืองครั้งใหญ่ของไทยในเวลาต่อมา

เปลี่ยนนายกรัฐมนตรี : ความหวังเรื่องรอง...รอสร้าง

เมื่อเหตุการณ์ทางการเมืองเข้าสู่ภาวะปกติแล้ว นายสัญญา ธรรมศักดิ์ ได้รับพระบรมราชโองการโปรดเกล้าฯ แต่งตั้งเป็นนายกรัฐมนตรี ความพยายามผลักดันให้มีการสร้างพระบรมราชานุสาวรีย์พระบาทสมเด็จพระปกเกล้าเจ้าอยู่หัว ได้เริ่มต้นอีกครั้งในวันที่ ๒๕ มกราคม ๒๕๑๗ โดยนายประมวล กุลมาตย์ สมาชิกสภานิติบัญญัติแห่งชาติและคณะ^๗ ประกอบด้วย

๑. นายบุญยิ่ง นันทากิจวัฒน์
๒. หม่อมราชวงศ์ถนัดศรี สวัสดิวัตน์
๓. พลโท เจริญ พงษ์พานิช
๔. นายสถาปน สิริจันทร์
๕. นายบุญเท่ง ทองสวัสดิ์
๖. นายทวีช กลิ่นประทุม
๗. นางแรม พรหมโบล บุญยประสพ
๘. นายทองหยด จิตตะวีระ
๙. นายบุญถม เย็นมะโนช
๑๐. นายประหัย ศ.นาคะนาท

ได้เสนอความเห็นต่อนายกรัฐมนตรีให้สร้างพระบรมราชานุสาวรีย์พระบาทสมเด็จพระปกเกล้าเจ้าอยู่หัว ณ บริเวณพระที่นั่งอนันตสมาคม โดยให้เหตุผลเหมือนเช่นที่เคยเสนอเมื่อปี ๒๕๑๔ แต่ในครั้งนี้นี้ ได้เสนอให้สำนักงานเลขาธิการรัฐสภาเป็นเจ้าของเรื่อง

ระหว่างที่รอการตอบกลับจากนายกรัฐมนตรี วันที่ ๑ มิถุนายน ๒๕๑๖ นายประมวล กุลมาตย์ สมาชิกสภานิติบัญญัติแห่งชาติได้ตั้งกระทู้ถามถามนายสัญญา ธรรมศักดิ์ นายกรัฐมนตรี เรื่องการก่อสร้างพระบรมราชานุสาวรีย์ เพื่อเป็นการกระตุ้นความสนใจในเรื่องดังกล่าว คณะรัฐมนตรีได้พิจารณาปรึกษาหารือในวันที่ ๑๘ มิถุนายน ๒๕๑๖ และมีมติเห็นชอบด้วยในการสร้างพระบรมราชานุสาวรีย์พระบาทสมเด็จพระปกเกล้าเจ้าอยู่หัว ณ บริเวณพระที่นั่งอนันตสมาคม โดยมอบหมายให้สำนักงานเลขาธิการรัฐสภาเป็นเจ้าของเรื่อง สำหรับค่าใช้จ่ายในการก่อสร้างนั้น เห็นควรให้ประชาชนมีส่วนร่วม และคณะรัฐมนตรีจะสนับสนุนงบประมาณสมทบ พร้อมกับได้ตอบชี้แจงต่อหม่อมราชวงศ์ถึกฤทธิ์ ปราโมช ประธานสภานิติบัญญัติแห่งชาติ^๕ ความว่า

“ด้วยสำนักทำเนียบนายกรัฐมนตรีได้ส่งเรื่องให้นายประมวล กุลมาตย์ กับเพื่อนสมาชิกสภานิติบัญญัติแห่งชาติ เสนอขอให้ทางราชการสร้างอนุสาวรีย์ “พระปกเกล้าเจ้าอยู่หัว” ณ บริเวณพระที่นั่งอนันตสมาคม เพื่อเป็นอนุสรณ์แด่พระองค์ท่านที่ได้ทรงพระราชทานรัฐธรรมนูญแก่ปวงชนชาวไทย โดยให้สำนักงานเลขาธิการรัฐสภาเป็นเจ้าของเรื่อง ความละเอียดปรากฏตามบันทึกที่ได้แนบมาพร้อมนี้ คณะรัฐมนตรีได้ประชุมปรึกษาเมื่อวันที่ ๑๘ มิถุนายน ๒๕๑๖ ลงมติเห็นชอบด้วย ในการสร้างอนุสาวรีย์พระบาทสมเด็จพระปกเกล้าเจ้าอยู่หัว ณ บริเวณพระที่นั่งอนันตสมาคม โดยมอบให้สำนักงานเลขาธิการรัฐสภาเป็นเจ้าของเรื่อง สำหรับการเงินควรให้ประชาชนได้มีส่วนร่วมสร้าง และทางรัฐบาลจะช่วยเหลือสมทบตามกำลังเงินงบประมาณ”

วันที่ ๑๒ กรกฎาคม ๒๕๑๖ นายสัญญา ธรรมศักดิ์ นายกรัฐมนตรี มอบหมายให้นายประกอบ หุตะสิงห์ รองนายกรัฐมนตรี เป็นผู้ตอบกระทู้ถามของนายประมวล กุลมาตย์ สมาชิกสภานิติบัญญัติแห่งชาติ พร้อมทั้งแจ้งมติคณะรัฐมนตรีเรื่องดังกล่าวให้ทราบด้วย

วันที่ ๓๑ กรกฎาคม ๒๕๑๖ หม่อมราชวงศ์ถึกฤทธิ์ ปราโมช ประธานสภานิติบัญญัติแห่งชาติ ได้แต่งตั้งคณะกรรมการขึ้น ๒ คณะ ประกอบด้วย คณะกรรมการจัดสร้างพระบรมราชานุสาวรีย์พระบาทสมเด็จพระปกเกล้าเจ้าอยู่หัว และ คณะกรรมการหาทุนสร้างพระบรมราชานุสาวรีย์พระบาทสมเด็จพระปกเกล้าเจ้าอยู่หัว

วันที่ ๑๖ กันยายน ๒๕๑๗ คณะกรรมการจัดสร้างและคณะกรรมการหาทุนจัดสร้างพระบรมราชานุสาวรีย์พระบาทสมเด็จพระปกเกล้าเจ้าอยู่หัว ได้ประชุม ณ สำนักงานเลขาธิการรัฐสภา โดยมี หม่อมราชวงศ์คึกฤทธิ์ ปราโมช ประธานสภานิติบัญญัติแห่งชาติ เป็นประธาน ที่ประชุมมีมติให้สร้างพระบรมราชานุสาวรีย์ทางด้านทิศตะวันออกขององค์พระที่นั่งอนันตสมาคมให้แล้วเสร็จภายในสองปี มีมติแจ้งให้สมาชิกสภานิติบัญญัติแห่งชาติทราบ เพื่อขอรับการสนับสนุนคนละ ๑,๐๐๐ บาท และเพื่อให้มีผู้รับผิดชอบในการออกแบบพระบรมราชานุสาวรีย์อย่างเหมาะสมกับสถาปัตยกรรมของพระที่นั่งอนันตสมาคม จึงมีมติแต่งตั้งคณะกรรมการออกแบบพระบรมราชานุสาวรีย์ ขึ้นเป็นคณะผู้รับผิดชอบ

ภายหลังประกาศใช้รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๑๗ เมื่อวันที่ ๗ ตุลาคม ๒๕๑๗ หม่อมราชวงศ์คึกฤทธิ์ ปราโมช ได้ลาออกจากสภานิติบัญญัติแห่งชาติ เพื่อไปดำเนินงานทางการเมือง ทำให้ตำแหน่งประธานสภานิติบัญญัติแห่งชาติว่างลง วันที่ ๑๗ ตุลาคม ๒๕๑๗ นายประภาส อวยชัย ได้รับพระบรมราชโองการโปรดเกล้าฯ แต่งตั้งเป็นประธานสภานิติบัญญัติแห่งชาติ แต่หม่อมราชวงศ์คึกฤทธิ์ ปราโมช ยังคงเป็นประธานคณะกรรมการจัดสร้างพระบรมราชานุสาวรีย์พระบาทสมเด็จพระปกเกล้าเจ้าอยู่หัวต่อไปตามเดิม

วันที่ ๓๑ ตุลาคม ๒๕๑๗ นายประภาส อวยชัย ประธานสภานิติบัญญัติแห่งชาติ ได้ลงนามประกาศแต่งตั้งนายบุญชนะ อัดถากร เป็นกรรมการจัดสร้าง และนายเพทาย อมาตยกุล เป็นกรรมการหาทุนจัดสร้าง เพิ่มเติม

วันที่ ๒๖ มกราคม ๒๕๑๘ มีการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเป็นการเลือกตั้งทั่วไป ทำให้สภานิติบัญญัติแห่งชาติสิ้นสุดลง นายประสิทธิ์ กาญจนวัฒน์ ได้รับพระบรมราชโองการโปรดเกล้าฯ แต่งตั้งเป็นประธานสภาผู้แทนราษฎรซึ่งหมายถึงการเป็นประธานรัฐสภา โดยตำแหน่งตามรัฐธรรมนูญ การจัดสร้างพระบรมราชานุสาวรีย์พระบาทสมเด็จพระปกเกล้าเจ้าอยู่หัวยังคงดำเนินต่อไป วันที่ ๑๐ มีนาคม ๒๕๑๘ คณะกรรมการจัดสร้างและคณะกรรมการหาทุนจัดสร้างได้ประชุมครั้งที่ ๒ มีหม่อมราชวงศ์คึกฤทธิ์ ปราโมช เป็นประธาน เพื่อพิจารณาหุ่นจำลอง รูปแบบและรายละเอียดอื่นๆ ของพระบรมราชานุสาวรีย์พระบาทสมเด็จพระปกเกล้าเจ้าอยู่หัว ที่คณะกรรมการออกแบบนำมาเสนอ นอกจากนี้ ที่ประชุมให้กราบเรียนเชิญนายประสิทธิ์ กาญจนวัฒน์ ประธานรัฐสภา เข้าร่วมเป็นกรรมการ และมีมติแต่งตั้งคณะกรรมการเรียบเรียงจัดพิมพ์พระราชประวัติพระบาทสมเด็จพระปกเกล้าเจ้าอยู่หัว

การที่คณะกรรมการจัดสร้างและคณะกรรมการหาทุนจัดสร้างพระบรมราชานุสาวรีย์พระบาทสมเด็จพระปกเกล้าเจ้าอยู่หัวมีมติให้จัดสร้างทางด้านทิศตะวันออกขององค์พระที่นั่งอนันตสมาคม ซึ่งบริเวณดังกล่าวนั้นอยู่ในเขตพระราชฐาน วันที่ ๖ พฤษภาคม ๒๕๑๘ นายประสิทธิ์

กาญจนวัฒน์ ประธานรัฐสภา ได้ลงนามหนังสือถึงเลขาธิการพระราชวัง เพื่อขอให้นำความกราบบังคมทูลพระกรุณาฯ ขอพระราชทานพระบรมราชานุญาตใช้พื้นที่บริเวณด้านทิศตะวันออกขององค์พระที่นั่งอนันตสมาคม เป็นสถานที่ก่อสร้างพระบรมราชานุสาวรีย์ ต่อมาวันที่ ๓๐ พฤษภาคม ๒๕๑๘ นายกลปี อิศรเสนา ณ อยุธยา เลขาธิการพระราชวัง^๕ ได้มีหนังสือแจ้งว่า “...สำนักพระราชวัง ได้นำความกราบบังคมทูลพระกรุณาทราบฝ่าละอองธุลีพระบาทแล้ว ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ พระราชทานพระบรมราชานุญาต...”

การเมืองที่เปลี่ยนแปลงแต่ความตั้งใจยังคงเดิม

ความไม่มั่นคงทางการเมืองทำให้ต้องยุบสภาผู้แทนราษฎรในวันที่ ๒๐ เมษายน ๒๕๑๕ เพื่อจัดการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรใหม่ หลังจากนั้น มีการเปลี่ยนแปลงภายในคณะรัฐมนตรีหลายครั้ง อันส่งผลต่อการดำเนินงานจัดสร้างพระบรมราชานุสาวรีย์พระบาทสมเด็จพระปกเกล้าเจ้าอยู่หัวต้องล่าช้าออกไป อย่างไรก็ตาม คณะอนุกรรมการออกแบบพระบรมราชานุสาวรีย์พระบาทสมเด็จพระปกเกล้าเจ้าอยู่หัวยังคงดำเนินการต่อไป โดยนาวาเอก สมภพ ภิรมย์ ร.น. ประธานอนุกรรมการ ได้บันทึกเรื่องดังกล่าวไว้^๖ ดังนี้

“...การออกแบบพระบรมราชานุสาวรีย์พระบาทสมเด็จพระปกเกล้าเจ้าอยู่หัวนั้น ข้าพเจ้าในฐานะประธานอนุกรรมการ ได้ดำเนินการ ดังนี้

๑. ด้านการเลือกผู้ร่วมงาน

- นางจันทร์ลัดดา น้าทิพย์ ในฐานะผู้อำนวยการกองสถาปัตยกรรม จะได้ช่วยงานเรื่องการจัดการ เขียนแบบ ก่อสร้าง และการตกแต่งภูมิสถาปัตยกรรม
- นายสุวิชัย รัศมิภูติ ในฐานะวิศวกรโครงสร้าง กองสถาปัตยกรรม จะได้คำนวณโครงสร้าง
- นายสนธิ ดิษฐพันธ์ ในฐานะผู้อำนวยการกองหัตถศิลป์ จะได้จัดทำงานปั้นหล่อพระบรมรูป
- นายปกรณ์ เล็กสน ในฐานะประติมากรผู้เชี่ยวชาญ
- นายอนันต์ สวัสดิสวนีย์ ในฐานะผู้เขียนแบบทางสถาปัตยกรรมไทยโดยเฉพาะแบบพระที่นั่งพุทธทานกาญจนสิงหาสน์
- หม่อมราชวงศ์จักรกรรณ จิตรพงศ์ ในฐานะผู้สืบสกุลของสมเด็จพระบรมครูในกรมพระนริศฯ ซึ่งจะได้มีผลงานสืบต่อราชตระกูลทางศิลปการช่าง และเป็นผู้จบการศึกษาจาก

มหาวิทยาลัยเคมบริดจ์ ควรจะได้ช่วยในเรื่องสถาปัตยกรรมเรเนอซองส์ตามแบบอย่างพระที่นั่งอนันตสมาคม

- หม่อมราชวงศ์ถนัดศรี สวัสดิวัตน์ หม่อมหลวงปิยะ มาลากุล จะได้ให้ความคิดเห็นทางขัตติยราชประเพณี
- นายแสงอรุณ รัตกสิกร นั้น ทางท่านอาจารย์หม่อมราชวงศ์ถึกฤทธิ์ ปราโมช เป็นผู้เสนอในฐานะศิลปินและสถาปนิก
- นายประพัฒน์ ตริณรงค์ เลขานุการกรมศิลปากร จะได้ช่วยเป็นกระตือรือร้นประสานงาน การแต่งตั้งครั้งนี้จึงควรเป็น แต่การจะเป็นไปดังหวังหรือไม่ก็สุดแต่เหตุการณ์และสิ่งแวดล้อมอื่นๆ

๒. ด้านการออกแบบ

แนวความคิดและการออกแบบซึ่งคณะกรรมการใหญ่ได้เห็นชอบแล้ว หน้าที่ของผู้ออกแบบ คือ การเขียนแบบสำหรับการก่อสร้าง ข้าพเจ้าโดยอาชีพสถาปนิก และเป็นอธิบดีกรมศิลปากรในขณะนั้น ได้ออกแบบด้วยตนเองและมอบหม่อมราชวงศ์จักรกร จิตรพงศ์ เขียนแบบให้ตรวจเป็นครั้งสุดท้าย หม่อมราชวงศ์จักรกร จิตรพงศ์ ได้รับหน้าที่ไปดำเนินการแต่การไม่ได้ดังเจตจำนง บังเอิญข้าพเจ้าได้รับเชิญจากสถานทูตรัสเซียในประเทศไทย ให้เดินทางไปดูงานและร่วมกิจการทางวัฒนธรรมและการศึกษาในประเทศรัสเซียร่วมกับศาสตราจารย์บุญศักดิ์ ใจจงกิจ จึงได้ร่างแบบและมอบให้หม่อมราชวงศ์จักรกร จิตรพงศ์ ดำเนินการเขียนแบบในระหว่างที่ข้าพเจ้าไม่อยู่ในประเทศไทยดังแบบแรกร่าง (Preliminary design)

เมื่อข้าพเจ้ากลับมาแล้ว แบบการก่อสร้างไม่ได้ผลไม่พอใจ การจึงค้างอยู่และบังเอิญเหตุการณ์ของประเทศไทยมีอันต้องเปลี่ยนรัฐบาลอยู่เสมอ จนเมื่อประมาณเดือนสิงหาคม พ.ศ. ๒๕๑๘ ข้าพเจ้ามีความรู้สึกเป็นส่วนตัวว่า “ไม่ได้รับความเป็นธรรมจากนักการเมืองบางท่าน และข้าพเจ้าก็มีปรารถนาจะขอร้องเพื่อความเป็นธรรมนั้น” ข้าพเจ้าจึงลาออกจากตำแหน่งอธิบดีกรมศิลปากร ในฐานะรับราชการนาน และได้รับอนุญาตจากทางราชการให้ลาออกได้สมปรารถนา นับแต่วันที่ ๑ กันยายน ๒๕๑๘ ซึ่งถ้ายังรับราชการอยู่ก็จะมีอายุราชการได้อีก ๑ ปี จะครบเกษียณใน ๓๐ กันยายน ๒๕๑๙ และเมื่อออกจากราชการ เป็นราษฎรเต็มขั้นแล้ว จิตสำนึกในความรับผิดชอบต่อการกิจ ในฐานะเป็นประธานอนุกรรมการออกแบบพระบรมราชานุสาวรีย์ยังฝังใจอยู่ในอันที่จะแสดงความกตัญญูต่อพระบาทสมเด็จพระปกเกล้าเจ้าอยู่หัว ในฐานะราษฎรผู้ได้รับพระมหากรุณาธิคุณในการพระราชทานให้เป็นราษฎรในระบอบการปกครองลัทธิประชาธิปไตย ความ

ลำนึกต่อความรับผิดชอบนี้ เมื่อเป็นราษฎรเต็มขั้นมีเวลาว่าง จึงได้ร่างแบบ เขียนแบบ ทั้งแปลนพื้น รูปด้านหน้าด้านข้าง รูปตัด แล้วเสร็จ

การดำเนินงานของคณะกรรมการที่ตั้งขึ้นทั้งสองคณะหยุดชะงักลงไปเพราะการเปลี่ยนแปลงทางการเมือง และเกิดความไม่เข้าใจในสถานะของกรมการว่าจะยังคงมีอยู่หรือไม่ ดังจะเห็นได้จากหม่อมราชวงศ์คึกฤทธิ์ ปราโมช เมื่อได้รับพระบรมราชโองการโปรดเกล้าฯ แต่งตั้งเป็นนายกรัฐมนตรี แล้วได้รับหนังสือจากนาวาเอก สมภพ ภิรมย์ ร.น. ที่ส่งแบบร่างพระบรมราชานุสาวรีย์มาให้ดูและเสนอให้เรียกประชุมคณะกรรมการจัดสร้างพระบรมราชานุสาวรีย์ แต่ได้รับคำตอบว่า “ส่งเรื่องให้เลขาธิการรัฐสภาพิจารณา ผมดูเหมือนจะไม่ได้เกี่ยวข้องแล้ว”^{๑๒}

วันที่ ๖ ตุลาคม ๒๕๑๕ เกิดการยึดอำนาจการปกครองโดยคณะปฏิรูปการปกครองแผ่นดิน และได้มีการแต่งตั้งสมาชิกสภาปฏิรูปการปกครองแผ่นดินในวันที่ ๒๐ พฤศจิกายน ๒๕๑๕ พลอากาศเอก หะริน หงสกุล ได้รับพระบรมราชโองการโปรดเกล้าฯ แต่งตั้งเป็นประธานสภาปฏิรูปการปกครองแผ่นดินตามมติของที่ประชุม

การดำเนินงานเพื่อจัดสร้างพระบรมราชานุสาวรีย์พระบาทสมเด็จพระปกเกล้าเจ้าอยู่หัว จึงได้เริ่มขึ้นอีกครั้ง หลังจากที่หยุดชะงักไป

พลอากาศเอก หะริน หงสกุล ประธานสภาปฏิรูปการปกครองแผ่นดิน ได้กล่าวในการประชุมคณะกรรมการสร้างพระบรมราชานุสาวรีย์พระบาทสมเด็จพระปกเกล้าเจ้าอยู่หัว^{๑๓} ความตอนหนึ่งว่า

“...พอตั้งสภาปฏิรูปการปกครองแผ่นดินเสร็จ รองประธานสภาคนที่สอง คือ อาจารย์เกรียง กิริติกร ก็ได้มาเตือนกระผมว่าควรจะรื้อฟื้นเรื่องการสร้างพระบรมราชานุสาวรีย์ฯ ขึ้นใหม่ และให้รีบทำให้เสร็จโดยเร็ว กระผมได้ค้นเรื่องเก่า ๆ ดูโดยตลอด ก็เห็นว่ามิถุนายน ๒๕๑๕ อยู่แล้ว และไม่มีการประกาศยกเลิก ก็ไม่ควรจะเข้าไปก้าวก่ายกับกรมการชุดเดิม และได้มีหนังสือกราบเรียนหม่อมราชวงศ์คึกฤทธิ์ ปราโมช ประธานคณะกรรมการจัดสร้างไป แล้วก็มีหนังสือเรียน คุณบรรเจิด ชลวิจารณ์ ประธานกรรมการหาทุน ว่าท่านได้ดำเนินการไปแล้วแค่ไหน แล้วท่านจะทำอย่างไรต่อไป ทางรัฐสภาใหม่พร้อมเสมอที่จะให้ความร่วมมือให้ความสะดวกทุกประการ... ท่านก็ตอบมาทั้ง ๒ ท่าน บอกว่าท่านเข้าใจผิด ท่านคิดว่าเมื่อท่านพ้นจากสมาชิกภาพของรัฐสภาไปแล้ว กระผมก็สบายใจเมื่อท่านไม่ทำแล้วท่านลาออกไปแล้ว เราก็ทำได้เต็มที่ แต่ในระหว่างที่รอการติดต่ออยู่นี้เพื่อไม่ให้เสียเวลา กระผมก็ได้หารือกับรองประธานสภา ๒ ท่าน คือ

ดร.อุกฤษ และอาจารย์เกรียง กับเลขาธิการรัฐสภาและรองเลขาธิการรัฐสภา ในขณะเดียวกันก็ได้เชิญผู้อำนวยการกองหัตถศิลป์ กรมศิลปากร คือ คุณสนธิ ดิษฐพันธ์ กับหม่อมราชวงศ์จักรกร จิตรพงศ์ผู้ซึ่งเคยร่วมงานกับท่านอดีต อธิบดีสมภพ ภิรมย์ มาโดยใกล้ชิดโดยตลอดตั้งแต่ต้น หรืออีกนัยหนึ่งก็ตกลงกัน เป็นการภายในว่าเราควรจะใช้แบบพระบรมราชานุสาวรีย์เดิมที่นาวาเอก สมภพภิรมย์ ได้ออกแบบไว้แล้วตั้งแต่ต้น เพราะว่าสง่างามสมภาคภูมิและ ไม่ต้องออกแบบใหม่อีก เพราะทางกรมศิลปากรบอกว่า ถ้าจะออกแบบใหม่ อีกก็ใช้เวลาเป็นปีกว่าจะได้ลงมือสร้างได้ นอกจากนั้นก็เห็นควรที่จะสร้างโรงงาน ภายในบริเวณรัฐสภานี้เอง เพราะกรมศิลปากรไม่มีที่พอจะสร้างโรงหล่อ ขนาดใหญ่ และการสร้างที่นี้สำเร็จขึ้นมาได้ สมาชิกสภาปฏิรูป เวลาประชุม จะได้แหวะคูด้วยว่า งานก้าวหน้าไปแค่ไหนแล้ว นอกจากนั้นพวกหนังสือพิมพ์ ที่มาสังเกตการณ์ประชุมสภาจะได้แหวะคูและช่วยไปโฆษณาทั้งจะเป็นกำลังใจ ของเจ้าหน้าที่กรมศิลปากรที่ทำงานปั้นการหล่อพระบรมรูปนี้ด้วย...”

เรื่องงบประมาณในการสร้างนั้น ได้ขอพระราชทานพระบรมราชานุญาตสร้างเหรียญ พระบรมรูปพระบาทสมเด็จพระปกเกล้าเจ้าอยู่หัวเพื่อพระราชทานแก่ผู้มีจิตศรัทธาสมาทบทุน จัดสร้างพระบรมราชานุสาวรีย์ และของงบประมาณแผ่นดิน ซึ่งพลอากาศเอก หะริน หงสกุล แกลง ชี้แจงต่อที่ประชุมคณะกรรมการฯ ครั้งที่ ๔/๒๕๒๐ เกี่ยวกับเรื่องดังกล่าวตอนหนึ่ง ^{๑๔} ดังนี้

“เมื่อวันที่ ๕ มีนาคม ๒๕๒๐ ผมขอพระราชทานพระบรมราชานุญาต สร้างเหรียญพระบรมรูปพระบาทสมเด็จพระปกเกล้าเจ้าอยู่หัว โดยให้กรมศิลปากรออกแบบ ให้กรมธนารักษ์เป็นผู้จัดการสร้าง เพื่อพระราชทานแก่ผู้ที่ช่วยสมทบออกเงินสร้างพระบรมราชานุสาวรีย์ ก็ได้ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าโปรดกระหม่อมพระราชทานพระบรมราชานุญาตให้สร้างได้ในวันเดียวกันนี้เอง ผมได้ขอ งบประมาณไปยังรัฐบาลแล้ว ไปชี้แจงด้วยตนเองกับนายกรัฐมนตรี ว่าเท่าที่คณะรัฐมนตรี เคยบอกว่าจะช่วยเหลือเงินงบประมาณมาก็หลายปีแล้วไม่เห็นดำเนินการ ใดๆ เลย นายกรัฐมนตรีธานินทร์ กรัยวิเชียร ก็บอกว่า เขาละทิ้ง ๆ ที่ไม่ได้ตั้งงบไว้ ที่ผมไปพูดก็ใกล้หมดงบประมาณปี ๒๕๒๐ แล้ว ท่านก็บอกว่า เอาตกลงเอาไป ๑ ล้านบาท ตามที่ผมขอในปี ๒๕๒๐ แล้วผมขออีก ๕ ล้านบาท คือผมขอทั้งหมด ๑๐ ล้านบาท เพราะว่าคณะกรรมการชุดเดิมคำนวณไว้ว่า การสร้างพระบรมราชานุสาวรีย์นี้จะต้องใช้เงินระหว่าง ๑๑ ล้านบาท ถึง

๑๕ ล้านบาท นอกจากนั้นจะขอเรียไรเอา นายกรัฐมนตรีธานินทร์
 ท่านบอกว่าเอาไปในปี ๒๕๒๐ นี้ ๑ ล้าน ส่วนอีก ๕ ล้านบาทนี้
 ผมขอแบ่งใช้ ๒ ปี คือ ในงบประมาณ ๒๕๒๑ กับ ๒๕๒๒ เอาละให้
 ปีเดียวหมดเลย ๕ ล้านบาทในงบประมาณปี ๒๕๒๑ เพราะฉะนั้น
 ผู้ที่มีบุญคุณอย่างมากกับการสร้างอนุสาวรีย์ครั้งนี้ ผมก็ต้องขอ
 ยกย่องครับ คือ ใครจะไปตำหนิอย่างไรก็แล้วแต่ แต่ว่ารัฐบาลธานินทร์นี้
 เป็นผู้อนุมัติงบประมาณ ๑๐ ล้านบาทให้ แล้วก็ ๕ ล้านบาทนี้ให้ทันทีเลย
 ในงบประมาณปี ๒๕๒๑ นี้ ปัจจุบันนี้ให้มาเรียบร้อยแล้ว ต่อจากนั้น
 เราก็เดินเครื่องเรื่อย ๆ มาไม่มีการหยุด...”

วันที่ ๒๐ ตุลาคม ๒๕๒๐ เกิดการเปลี่ยนแปลงทางการเมืองอีกครั้งเมื่อพลเรือเอก สงัด
 ชลช้อย และคณะก่อการยึดอำนาจการปกครอง ประกาศยกเลิกรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย
 พุทธศักราช ๒๕๑๕ ส่งผลให้สภาปฏิรูปการปกครองแผ่นดินสิ้นสุดลง วันที่ ๑๕ พฤศจิกายน ๒๕๒๐
 มีพระบรมราชโองการโปรดเกล้าฯ แต่งตั้งสมาชิกสภานิติบัญญัติแห่งชาติ จำนวน ๓๖๐ คน ตามรัฐธรรมนูญ
 การปกครองราชอาณาจักร พ.ศ. ๒๕๒๐ ต่อมาวันที่ ๒๕ พฤศจิกายน ๒๕๒๐ มีพระบรมราช
 โองการโปรดเกล้าฯ แต่งตั้งพลอากาศเอก หะริน หงสกุล เป็นประธานสภานิติบัญญัติแห่งชาติ ทำ
 ให้เป็นผลดีต่อการดำเนินงานจัดสร้างพระบรมราชานุสาวรีย์พระบาทสมเด็จพระปกเกล้าเจ้าอยู่หัว
 และเพื่อให้การดำเนินงานรวดเร็วยิ่งขึ้น วันที่ ๑ มีนาคม ๒๕๒๑ พลอากาศเอก หะริน หงสกุล
 ประธานสภานิติบัญญัติแห่งชาติ ได้ลงนามคำสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการ จำนวน ๔ คณะ ดังนี้

๑. คณะกรรมการอำนวยการสร้างพระบรมราชานุสาวรีย์พระบาทสมเด็จพระปกเกล้า
 เจ้าอยู่หัว

๒. คณะกรรมการหาทุนสร้างพระบรมราชานุสาวรีย์พระบาทสมเด็จพระปกเกล้าเจ้าอยู่หัว

๓. คณะกรรมการดำเนินการสร้างพระบรมราชานุสาวรีย์พระบาทสมเด็จพระปกเกล้าเจ้า
 อยู่หัว

๔. คณะกรรมการประชาสัมพันธ์การสร้างพระบรมราชานุสาวรีย์พระบาทสมเด็จพระปกเกล้า
 เจ้าอยู่หัว

ก่อนที่มีการแต่งตั้งกรรมการชุดต่างๆ ดังกล่าวนี้นั้น พลอากาศเอก หะริน หงสกุล ได้ให้หลักเกณฑ์
 กว้างๆ ว่า ถ้ามีสถานะเป็นข้าราชการอยู่ให้ตั้งได้เลยเพราะนายกรัฐมนตรีอนุมัติในหลักการแล้ว ถ้าเป็น
 สมาชิกสภาตนเองก็อนุญาตให้ตั้งได้ เว้นแต่บุคคลภายนอก ^{๑๕} “...ส่งคนไปทาบตามก่อนว่ายินดี

จะรับหรือไม่ โดยมากก็เป็นพวกกรรมการหาทุน ถ้าท่านยินดีรับก็ออกหนังสือเชิญไปแล้วก็ออกคำสั่งตั้งเป็นกรรมการ”

การสร้างพระบรมราชานุสาวรีย์

กว่าจะได้ข้อสรุปเกี่ยวกับรูปปลั๊กขณะของพระบรมราชานุสาวรีย์พระบาทสมเด็จพระปกเกล้าเจ้าอยู่หัว และเป็นรูปแบบที่เห็นอยู่ในปัจจุบัน ได้มีการเปลี่ยนแปลงหลายครั้ง ดังนี้

๑. สมัยที่พันเอก นายวรการบัญชา เป็นประธานรัฐสภา เป็นยุคแรกเริ่มที่สำนักงานเลขาธิการรัฐสภา มีแนวคิดที่จะสร้างพระบรมราชานุสาวรีย์พระบาทสมเด็จพระปกเกล้าเจ้าอยู่หัว มีรูปแบบทรงยืนบนพระแท่น ทรงยื่นพระหัตถ์แสดงการพระราชทานรัฐธรรมนูญ เบื้องหน้าพระพักตร์ ระยะห่างพอประมาณ มีแท่นประดิษฐานรัฐธรรมนูญ เพื่อแสดงว่าพระองค์ได้พระราชทานรัฐธรรมนูญแล้ว และเบื้องหลังพระบรมรูป จะมีผนังคอนกรีตแสดงภาพสกนิกรชาวไทยปลื้มปิติยินดีในการได้รับ พระราชทานรัฐธรรมนูญ

๒. สมัยที่หม่อมราชวงศ์ศึกฤทธิ์ ปราโมช เป็นประธานสภานิติบัญญัติ ซึ่งได้ดำเนินงานอย่างค่อเนื่อง คณะอนุกรรมการออกแบบ มีมติเมื่อวันที่ ๑๕ ตุลาคม ๒๕๑๗ ว่า จะสร้างพระบรมรูปขนาดสองเท่าหรือเท่าครึ่งบนเนิน ทรงเครื่องบรมราชภูษิตาภรณ์ ทรงพระมหาพิชัยมงกุฏ ประทับเหนือพระที่นั่งพุดตานกาญจนสิงหาสน์ประดิษฐานบนแท่น มีฉากหลังเป็นสถาปัตยกรรมแบบเรอเนซองส์ เพื่อให้เข้าได้กับสถาปัตยกรรมของพระที่นั่งอนันตสมาคม รอบๆ เนินพระบรมราชานุสาวรีย์ สร้างรั้วเตี้ยๆ เพื่อกั้นเขตพระราชฐาน ด้านหน้าเป็นลานโล่งมีน้ำพุ ทั้งซ้ายและขวา เพื่อความสวยงาม และได้ฐานพระบรมราชานุสาวรีย์ที่ก่อสร้างเป็นเนินขึ้นมานั้น จัดแสดงพิพิธภัณฑ์ประชาธิปไตย โดยนำสิ่งของเครื่องใช้ของพระบาทสมเด็จพระปกเกล้าเจ้าอยู่หัวมาจัดแสดง

๓. สมัยสภาปฏิรูปการปกครองแผ่นดิน คณะกรรมการดำเนินการสร้าง มีมติให้สร้างขนาดหนึ่งเท่าครึ่งของพระองค์จริง ทรงเครื่องบรมราชภูษิตาภรณ์ฉลองพระองค์ครุย สวมพระชฎามหากษัตริย์ปกขนนการเวก ประทับเหนือพระที่นั่งพุดตานกาญจนสิงหาสน์ พระหัตถ์วางเหนือพระเพลาทั้งสองข้าง ฉากหลังเป็นสถาปัตยกรรมแบบเรอเนซองส์ ส่วนแนวคิดการสร้างพิพิธภัณฑ์ได้ฐานพระบรมราชานุสาวรีย์นั้น เห็นสมควรให้งด โดยให้เหตุผลว่า สำนักงานเลขาธิการรัฐสภามีแนวคิดที่จะสร้างพิพิธภัณฑ์การปกครองอยู่แล้ว และการนำสิ่งของเครื่องใช้ของพระมหากษัตริย์มาจัดแสดงไว้ได้ฐานนั้น เป็นการไม่เหมาะสม อีกทั้งพื้นที่ได้ฐานคับแคบไม่สมพระเกียรติยศที่จะจัดแสดงเป็นพิพิธภัณฑ์ของพระมหากษัตริย์ นอกจากนี้ ยังยากแก่การดูแลรักษา

๔. คณะกรรมการอำนวยการสร้างพระบรมราชานุสาวรีย์พระบาทสมเด็จพระปกเกล้าเจ้าอยู่หัวที่มีพลอากาศเอก หะริน หงสกุล เป็นประธาน ได้ทบทวนมติเกี่ยวกับสถานที่ก่อสร้าง

พระบรมราชานุสาวรีย์ใหม่ และมีมติเมื่อวันที่ ๕ กุมภาพันธ์ ๒๕๒๒ ให้นำความกราบบังคมทูลพระกรุณา ขอย้ายสถานที่จากด้านทิศตะวันออกขององค์พระที่นั่งอนันตสมาคม มาสร้างด้านหน้าสำนักงานเลขาธิการรัฐสภา ต่อมา วันที่ ๒ มีนาคม ๒๕๒๒ ราชเลขาธิการแจ้งว่า ให้นำความกราบบังคมทูลพระกรุณาทรงทราบฝ่าละอองธุลีพระบาทแล้ว พระราชทานพระบรมราชานุญาต

๕. คณะกรรมการอำนวยการสร้างพระบรมราชานุสาวรีย์พระบาทสมเด็จพระปกเกล้าเจ้าอยู่หัว มีมติให้ดำเนินการสร้างพระบรมราชานุสาวรีย์แล้วเสร็จก่อนวันที่ ๑๐ ธันวาคม ๒๕๒๓ และมอบหมายให้กรมศิลปากรออกแบบ เจียนแบบ ดำเนินการใดๆ อันเกี่ยวกับการก่อสร้างทั้งหมด ซึ่งกรมศิลปากรมอบหมายให้นายสาโรช จารักษ์ ประติมากร แห่งกองหัตถศิลป์ เป็นผู้ออกแบบ เมื่อออกแบบเสร็จแล้ว กรมศิลปากรเสนอให้คณะกรรมการอำนวยการสร้างพิจารณา ที่ประชุมคณะกรรมการอำนวยการมีมติเห็นชอบกับรูปแบบตามที่กรมศิลปากรเสนอ คือ เป็นพระบรมรูปขนาดหนึ่งเท่าครึ่งของพระองค์จริง ทรงเครื่องบรมราชูปถัมภ์ฉลองพระองค์ครุย สวมพระชฎามหากฐินปีกขนนกการเวก ประทับเหนือพระที่นั่งพุดตานกาญจนสิงหาสน์ พระหัตถ์วางเหนือพระเพลาทิ้งสองข้าง ไม่มีฉากหลังพระบรมรูป การแต่งพระองค์และพระที่นั่งที่ประทับเหมือนจริงในวันพระราชทานรัฐธรรมนูญ เมื่อวันที่ ๑๐ ธันวาคม ๒๕๑๕

ทำไม?...ถึงขนาดหนึ่งเท่าครึ่ง

กรมศิลปากรให้เหตุผลในการสร้างพระบรมราชานุสาวรีย์ขนาดหนึ่งเท่าครึ่งแทนขนาดสองเท่า^{๑๖} ว่า เป็นขนาดที่พอดีไม่ใหญ่เกินไป เหมาะกับสภาพแวดล้อมหน้าอาคารรัฐสภาที่ไม่สูงมากนัก อีกทั้งเป็นโลหะ ไม่มีสีสันทัน เมื่อประดิษฐานลอยตัวอากาศจะกินรูปทำให้พระองค์ดูเล็กลงเหมือนขนาดพระองค์จริง ส่วนที่ออกแบบให้พระหัตถ์วางเหนือพระเพลานั้น เป็นการแสดงให้เห็นว่าพระองค์พระราชทานรัฐธรรมนูญให้แก่พสกนิกรแล้ว และได้ให้เหตุผลเพิ่มเติมอีกว่าการสร้างพระบรมราชานุสาวรีย์เป็นงานศิลปะ ไม่จำเป็นต้องเปิดเผยหรือแสดงความจริงลงไปในรายละเอียดทุกอย่าง เรื่องของแนวพระราชดำริในพระองค์ ไม่จำเป็นต้องแสดงออกด้วยรูปร่างท่าทางของพระบรมราชานุสาวรีย์ เพราะจะทำให้คุณค่าทางศิลปะด้อยลงไป

ส่วนที่มึความเห็นให้สร้างในรูปแบบเหมือนจริงในวันพระราชทานรัฐธรรมนูญ เมื่อวันที่ ๑๐ ธันวาคม ๒๕๑๕ นั้น กรมศิลปากรให้เหตุผลว่า^{๑๗} นอกจากรูปปั้นผู้รับพระราชทานรัฐธรรมนูญจะทำลายเอกภาพแห่งความสง่างามของพระบรมราชานุสาวรีย์แล้ว ยังเป็นการขัดกับคติการสร้างพระบรมราชานุสาวรีย์ ที่พระมหากษัตริย์จะเสด็จพระราชดำเนินถวายราชสักการะเป็นประจำ ถ้ามีรูปปั้นของผู้รับพระราชทานรัฐธรรมนูญอยู่เบื้องหน้าพระบรมราชานุสาวรีย์แล้ว กลาย

เป็นว่าพระมหากษัตริย์ต้องถวายราชสักการะพระบรมราชานุสาวรีย์หลังรูปปั้นบุคคลอื่น ซึ่งเป็นการไม่สมควรอย่างยิ่ง

สร้างโรงปั้นหล่อในรัฐสภา

ในการดำเนินงานปั้นหล่อพระบรมรูป ในการประชุมร่วมกันของคณะกรรมการ ทั้ง ๔ คณะ มีมติให้สร้างโรงงานปั้นหล่อชั่วคราวขึ้นในบริเวณรัฐสภา เพราะกรมศิลปากรไม่มีสถานที่พอจะสร้างโรงงานปั้นหล่อขนาดใหญ่ได้ นอกจากนี้ สมาชิกรัฐสภาสามารถแวะเข้ามาดูความก้าวหน้าของงานได้ อันจะเป็นการสร้างขวัญกำลังใจให้เกิดแก่ผู้ปฏิบัติงานด้วย ทางด้านการเผยแพร่ประชาสัมพันธ์ ก็จะสะดวกเพราะอยู่ใกล้ชิดกับสื่อมวลชนที่มาทำข่าวการประชุม

เมื่อวันที่ ๑๕ เมษายน ๒๕๒๐ สำนักงานเลขาธิการรัฐสภา ได้ประกวดราคาก่อสร้างโรงงานปั้นหล่อชั่วคราวตามแบบที่กรมศิลปากรกำหนด ปรากฏว่า บริษัทกฤษณาก่อสร้าง จำกัด ประมูลได้ในราคา ๓๐๐,๐๐๐ บาท

ส่วนงานปั้น เมื่อวันที่ ๒๘ ธันวาคม ๒๕๒๐ กรมศิลปากรได้ทำสัญญาจ้างนายสนั่น ศิลากรณ์ ปั้นพระบรมรูป ในราคา ๕๐๐,๐๐๐ บาท ซึ่งรวมถึงงานปั้นพระที่นั่งพุทไธสวนกาญจนสิงหาสน์ ที่มีนายประเทือง ธรรมรักษ์ เป็นผู้ปั้น โดยมีนายสาโรช จารักษ์ ประดิมากร กองหัตถศิลป์กรมศิลปากร เป็นผู้ควบคุมการปั้น ส่วนกรมศิลปากรเป็นผู้หล่อพระบรมรูปและส่วนประกอบของพระบรมราชานุสาวรีย์ ทั้งหมด รวมเวลาการปั้นทั้งสิ้น ๓๖๐ วัน

ในระหว่างที่ดำเนินการปั้นพระบรมรูปอยู่นั้น คณะกรรมการได้รับพระมหากรุณาธิคุณจากสมเด็จพระนางเจ้ารำไพพรรณี พระบรมราชินีในพระบาทสมเด็จพระปกเกล้าเจ้าอยู่หัว เสด็จพระราชดำเนินมาทอดพระเนตรการปั้นพระบรมรูปที่โรงปั้นหล่อชั่วคราว ในวันที่ ๑๐ กรกฎาคม ๒๕๒๓ และพระราชทานวินิจฉัยเกี่ยวกับพระบรมรูปแก่ช่างผู้ปั้น อันเป็นพระมหากรุณาธิคุณที่สร้างขวัญ กำลังใจ แก่ทุกฝ่ายอย่างหาที่สุดมิได้

เททอง...หล่อพระบรมรูป

วันที่ ๗ เมษายน ๒๕๒๒ เวลา ๑๗.๐๐ นาฬิกา พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว เสด็จพระราชดำเนินพร้อมด้วยสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี ทรงเททองหล่อพระบรมรูปพระบาทสมเด็จพระปกเกล้าเจ้าอยู่หัว ณ บริเวณหน้าสำนักงานเลขาธิการรัฐสภา โดยมีประธานสภานิติบัญญัติแห่งชาติและรองประธานสภานิติบัญญัติแห่งชาติ เฝ้าทูลละอองธุลีพระบาทรับเสด็จ พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ทรงจุดธูปเทียนเครื่องนมัสการบูชาพระรัตนตรัย ทรงกราบแล้วประทับพระราชอาสน์ ทรงศีล สมเด็จพระอริยวงศาคตญาณ สมเด็จพระสังฆราช ถวายศีล จบแล้ว

พลอากาศเอก หะริน หงสกุล ประธานสภานิติบัญญัติแห่งชาติ กราบบังคมทูลถวายรายงานความเป็นมาของการสร้างพระบรมราชานุสาวรีย์และการหล่อพระบรมรูปพระบาทสมเด็จพระปกเกล้าเจ้าอยู่หัว

จากนั้น พลอากาศเอก หะริน หงสกุล ประธานสภานิติบัญญัติแห่งชาติ ได้ขอพระราชทานเชิญเสด็จพระราชดำเนินทรงประกอบพิธีเททองในระหว่างเวลาพระฤกษ์ ๑๗.๐๕ - ๑๗.๒๕ นาฬิกา พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวเสด็จพระราชดำเนินออกจากพลับพลาพระราชพิธีไปประทับยังเกษมณชลพิธีเททอง ทรงรับแผ่นทอง นาก เงิน จากพลอากาศเอก หะริน หงสกุล แล้วหย่อนลงในช้อนที่หม่อมเจ้าการวิก จักรพันธุ์ ถือถวาย สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดา สยามบรมราชกุมารี ทรงรับแผ่นทอง นาก เงิน จากคุณหญิงสว่างจิตต์ หงสกุล แล้วหย่อนลงในช้อนที่หม่อมเจ้าการวิก จักรพันธุ์ ถือถวาย พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวทรงรับช้อนจากหม่อมเจ้าการวิก จักรพันธุ์ แล้วทรงเทแผ่นทอง นาก เงิน ลงในเบ้า พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวและสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดา สยามบรมราชกุมารี ทรงถือสายสูตรที่เจ้าพนักงานพระราชพิธีนำขอเกี่ยวปากเบ้า ขณะนั้นช่างประติมากรรมเทเบ้าที่หลอมแผ่นทอง นาก เงิน และโลหะลงในหุ่นหล่อพระบรมรูป โหระลั่นฆ้องชัย พระสงฆ์เจริญชัยมงคลคาถา พราหมณ์เป่าสังข์ ภูษามาลาแกว่งบัณเฑาะว์ ชาวพนักงานประโคมสังข์ แคร่ ดุริยางค์ เมื่อทรงเททองหล่อพระบรมรูปเสร็จแล้ว พระครูสุदानันตมุนี หลังน้ำสังข์และเจิมหุ่นพระบรมรูป จากนั้นเสด็จพระราชดำเนินเข้าสู่พลับพลาพระราชพิธี พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวทรงหลังทักษิโณทก พระสงฆ์ถวายอนุโมทนา ถวายอดิเรกแล้ว พลอากาศเอก หะริน หงสกุล กราบบังคมทูลเบิกผู้มีจิตศรัทธาโดยเสด็จพระราชกุศลสมทบทุนสร้างพระบรมราชานุสาวรีย์ เข้าเฝ้าฯ ทูลเกล้าถวายเงิน พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวพระราชทานเงินของผู้ทูลเกล้าฯโดยเสด็จพระราชกุศลแก่พลอากาศเอก หะริน หงสกุล จากนั้นพลอากาศเอก หะริน หงสกุล ทูลเกล้าฯ ถวายของที่ระลึก พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว เสด็จฯ ไปทรงกราบหน้าเครื่องนมัสการ ทรงลาพระสงฆ์ เสด็จฯ ออกจากพลับพลาไปประทับรถยนต์พระที่นั่ง เสด็จพระราชดำเนินกลับ

ปรับปรุงภูมิทัศน์หน้ารัฐสภา

การตกแต่งพื้นที่บริเวณโดยรอบพระบรมราชานุสาวรีย์ หน้าอาคารรัฐสภา และการก่อสร้างฐานพระบรมรูปนั้น แต่เดิมกำหนดให้เป็นหน้าที่ของกรมโยธาธิการ ต่อมาคณะกรรมการอำนวยการสร้างพระบรมราชานุสาวรีย์ มีมติให้กรมศิลปากรดำเนินการ และกรมศิลปากรโดยกองสถาปัตยกรรม ทำสัญญาว่าจ้างห้างหุ้นส่วนจำกัด สวิขก่อสร้าง เป็นผู้รับเหมาดำเนินการก่อสร้าง ในวงเงิน ๑๒,๐๐๐,๐๐๐ บาท

สองข้างของพระบรมราชานุสาวรีย์ กำหนดให้สร้างเป็นประติมากรรมนูนต่ำ ขนาดยาวประมาณ ๒ เมตร สูงประมาณ ๑ เมตร วันที่ ๑๒ มิถุนายน ๒๕๒๓ ที่ประชุมคณะกรรมการ อำนวยการสร้างพระบรมราชานุสาวรีย์ มีมติเห็นชอบในแบบร่างประติมากรรมนูนต่ำที่กรมศิลปากร ออกแบบเสร็จแล้ว ทั้ง ๒ ภาพ คือ

๑. ภาพเหตุการณ์พระบาทสมเด็จพระปกเกล้าเจ้าอยู่หัวพระราชทานรัฐธรรมนูญ

๒. ภาพเหตุการณ์พสกนิกรชาวไทยแสดงความชื่นชมโสมนัสในโอกาสที่ได้รับ พระราชทานรัฐธรรมนูญ

สำหรับคำจารึกที่ฐานพระบรมราชานุสาวรีย์ กรมศิลปากรมอบหมายให้นางกุลทรัพย์ เกษแม่นกิจ ผู้อำนวยการกองหอสมุดแห่งชาติ เป็นผู้เรียบเรียง

พลอากาศเอก หะริน หงสกุล ประธานรัฐสภา ในฐานะประธานคณะกรรมการ อำนวยการสร้างพระบรมราชานุสาวรีย์ ส่งร่างคำจารึกให้ราชบัณฑิตยสถานและสำนักราชเลขาธิการ พิจารณาตรวจแก้ไข

นายภาวศ บุนนาค รองราชเลขาธิการ ได้เสนอความเห็นให้นำคำจารึกลงในแผ่น หินอ่อนทั้งสองข้างพระบรมราชานุสาวรีย์แทนภาพประติมากรรมนูนต่ำ เมื่อความเห็นในเรื่อง ดังกล่าวนี้ยังไม่มีข้อยุติ คณะกรรมการอำนวยการสร้างพระบรมราชานุสาวรีย์ จึงเห็นสมควรให้มี พระราชพิธีเปิดพระบรมราชานุสาวรีย์ไปก่อน

สำหรับด้านหน้าฐานพระบรมราชานุสาวรีย์ ได้รับพระบรมราชานุญาตจากพระบาท สมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ให้อัญเชิญลายพระราชหัตถเลขาทรงสละราชสมบัติบางตอน พระปรมาภิไธย พระราชลัญจกรพระแสงศรประจำพระองค์ และแบบจำลองลายพระราชหัตถ์ทรงเซ็น “**ประชาธิปไตย**” ในพระบาทสมเด็จพระปกเกล้าเจ้าอยู่หัว มาจารึกไว้บนแผ่นโลหะ

การจัดหาทุนและงบประมาณ

การจัดหาทุนและงบประมาณในการสร้างพระบรมราชานุสาวรีย์พระบาทสมเด็จพระ ปกเกล้าเจ้าอยู่หัว มีที่มา ๔ ส่วน คือ

๑. การบริจาคของสมาชิกรัฐสภา โดยเมื่อวันที่ ๔ พฤศจิกายน ๒๕๑๗ นายประสิทธิ์ ศรีสุชาติ เลขาธิการรัฐสภา ลงนามในหนังสือเชิญชวนสมาชิกร่วมกันบริจาคเงินสมทบทุนสร้าง พระบรมราชานุสาวรีย์ เป็นเงินประเดิมคนละ ๑,๐๐๐ บาท รวมยอดเงินบริจาค ๑๕๑,๕๕๒ บาท ต่อมา นายประภาส อวยชัย ประธานสภานิติบัญญัติแห่งชาติ ได้เชิญชวนสมาชิกรัฐสภานิติบัญญัติ แห่งชาติบริจาคสมทบอีกจำนวน ๒๔๗,๓๖๘.๕๕ บาท

๒. การบริจาคของประชาชน เพื่อเป็นการเปิดโอกาสให้ประชาชนทั่วไปได้มีส่วนร่วมในการสร้างพระบรมราชานุสาวรีย์ โดยการร่วมบริจาคตามกำลังศรัทธา ซึ่งคณะกรรมการได้สร้างแรงจูงใจด้วยการจัดทำเหรียญที่ระลึกสมนาคุณแก่ผู้บริจาค สำหรับนำไปสักการบูชา

เหรียญที่ระลึกนี้ ด้านหน้า เป็นพระบรมรูปแบบเดียวกับที่สร้างพระบรมราชานุสาวรีย์ มีข้อความด้านล่างว่า “๑๐ ธันวาคม ๒๕๒๕” ด้านหลัง มีพระปรมาภิไธยย่อ ป.ป.ร. ไขว้ภายในมหามงกุฎ มีข้อความ “สร้าง พ.ศ. ๒๕๒๐” และ “ข้าพเจ้ามีความเต็มใจที่จะสละอำนาจอันเป็นของข้าพเจ้าอยู่แต่เดิมให้แก่ราษฎรโดยทั่วไป” เหรียญที่ระลึก มี ๔ ชนิด คือ

เหรียญทองคำ ขนาดเส้นผ่าศูนย์กลาง ๒๕ มิลลิเมตร มอบให้แก่ผู้บริจาคเงินไม่ต่ำกว่า ๕,๐๐๐ บาท

เหรียญเงิน ขนาดเส้นผ่าศูนย์กลาง ๒๕ มิลลิเมตร มอบให้แก่ผู้บริจาคเงินไม่ต่ำกว่า ๕๐๐ บาท

เหรียญเงิน ขนาดเส้นผ่าศูนย์กลาง ๕๕ มิลลิเมตร บรรจุในกล่องไหมไทยมอบให้แก่องค์กร หมู่คณะ ที่บริจาคเงินไม่ต่ำกว่า ๕,๐๐๐ บาท

เหรียญโลหะผสม ขนาดเส้นผ่าศูนย์กลาง ๒๕ มิลลิเมตร มอบให้แก่ผู้บริจาคเงินไม่ต่ำกว่า ๕๐ บาท

๓. การสนับสนุนจากรัฐ จำนวน ๑๐,๐๐๐,๐๐๐ บาทแบ่งออกเป็นงบประมาณ ๒๕๒๐ จำนวน ๑,๐๐๐,๐๐๐ บาท และปีงบประมาณ ๒๕๒๑ จำนวน ๙,๐๐๐,๐๐๐ บาท

๔. การจัดกิจกรรมหาทุน อาทิ การจัดแข่งขันกอล์ฟการกุศลหารายได้ ระหว่างวันที่ ๙ - ๒๐ มกราคม ๒๕๒๓ ณ สนามกอล์ฟสามพราน จังหวัดนครปฐม โดยมีหม่อมกอบแก้ว อากาศ ณ อยู่ชยา เป็นประธาน ได้เงินทั้งสิ้น ๑,๒๑๒,๕๘๓.๒๕ บาท และการจัดแข่งขันโบว์ลิ่ง ได้เงินอีก ๑๗๔,๘๑๐ บาท

การเตรียมการพระราชพิธีเปิดพระบรมราชานุสาวรีย์

บริเวณด้านหน้ารัฐสภาเจ้าหน้าที่เตรียมการพระราชพิธีเปิดพระบรมราชานุสาวรีย์ พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ตั้งปะรำใหญ่เป็นมณฑลพิธี ตั้งแท่นพานแว่นฟ้า ตั้งพระที่นั่งสัปคับ ๑๖ คัน ตกแต่งด้วยเครื่องศาสตราวุธทางด้านขวาและด้านซ้าย มีพระแสงปืน ทวน โดมร จ้าว หอก ชัค และหางนกยูง ตั้งโต๊ะหมู่ประดิษฐานพระพุทธรูปปฏิมาชัยวัฒน์ ประจํารัชกาลที่ ๗ ถัดลงมาประดิษฐานพระปางประจํารัชกาลที่ ๗ (ปางอภัยทาน) พร้อมด้วยพุ่มดอกไม้ ปลูกาดผ้าขาวเป็นอาสนะสงฆ์ที่ยกพื้นขึ้นมาจำนวน ๑๕ รูป สำหรับพระสงฆ์เจริญชัยมงคลคาถาและเจริญพระพุทธมนต์

สำหรับที่พระบรมราชานุสาวรีย์ เหนือพระเศียรทำนพภูมมหาเศวตฉัตรถวายกางกั้น ถวายคลุมพระบรมรูปด้วยแพรสีเขียว ซึ่งเป็นสิวันพระบรมราชสมภพ ด้านหลังพระบรมรูปตั้งฉัตร ฎีกหักทองขวาง ๗ ชั้น ๑ กู่ หุ้มสายปึกหักทองขวางข้างละ ๑ ดัน หน้าพระบรมรูปทั้งสองข้างตั้งฉัตร ไม้ทอง ๑ ดัน ต้นไม้เงิน ๑ ดัน ที่ฐานศิลาตั้งพระที่นั่งพุดตานกาญจจินสิงหาสน์ แต่งประดับด้วยแผง ค่ายาคอกไม้มีพู่ห้อยเป็นพวงจำปาโดยรอบ

พระราชพิธีเปิดพระบรมราชานุสาวรีย์

วันที่ ๑๐ ธันวาคม ๒๕๒๓ เวลา ๑๐.๐๐ นาฬิกา พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ทรงเครื่องยศจอมทัพบก เสด็จพระราชดำเนินพร้อมด้วยสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี ซึ่งทรงฉลองพระองค์แบบไทยสีเขียวอ่อน รยงค์พระที่นั่งเข้าทางประตูปราสาทเทวฤทธิ์ เทียบรถพระที่นั่งใกล้ปะรำฉัตรพิธี ทหารกองเกียรติยศบรรเลงเพลงสรรเสริญพระบารมี ทหารกองรักษาการณ์ถวายความเคารพ ณ ที่นั้น พลอากาศเอก หะริน หงสกุล ประธานรัฐสภาและประธานคณะกรรมการดำเนินการสร้างพระบรมราชานุสาวรีย์ พร้อมด้วยพลเอก เปรม ติณสูลานนท์ นายกรัฐมนตรีเฝ้ารับเสด็จ พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวทรงจุดธูปเทียนที่เครื่องนมัสการ ทรงกราบถวายสักการะบูชาพระพุทธรูปปฏิมาชัยวัฒน์ประจำรัชกาลที่ ๗ และพระพุทธรูปปางประจำรัชกาลที่ ๗ ชาวพนักงานประโคมสังข์แตร เป่าพาทย์ทำเพลงสาธุการแล้วประทับพระราชอาสน์ เจ้าหน้าที่กองศาสนูปถัมภ์ กรมการศาสนาอาราธนาศีล สมเด็จพระอริยวงศาคตญาณ สมเด็จพระสังฆราช ถวายศีล พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวทรงศีลจบแล้ว พลอากาศเอก หะริน หงสกุล ประธานรัฐสภาและประธานคณะกรรมการดำเนินการสร้างพระบรมราชานุสาวรีย์ กราบบังคมทูลถวายรายงานการก่อสร้าง เมื่อจบแล้วพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวเสด็จออกปะรำฉัตรพิธี พร้อมด้วยสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี ประธานรัฐสภาและนายกรัฐมนตรีตามเสด็จพระราชดำเนินไปยังประดิษฐานพระบรมราชานุสาวรีย์ พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวเสด็จขึ้นไปยังไพที หน้าพระบรมราชานุสาวรีย์ ทรงกดปุ่มไฟฟ้าเปิดแพรที่ถวายคลุมพระบรมรูปพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ชาวพนักงานกระทัมโหระทึก ทหารกองเกียรติยศ ถวายความเคารพ บรรเลงเพลงสรรเสริญพระบารมี พระสงฆ์ ๑๕ รูป ไนมณฑลพิธีเจริญชัยมงคลคาถา

เมื่อจบเพลงสรรเสริญพระบารมี พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ทรงพระสุหร่ายฉัตรถวาย สรงพระบรมราชานุสาวรีย์ ทรงเจิมที่ดวงพระราชลัญจกรของพระบาทสมเด็จพระปกเกล้าเจ้าอยู่หัว ถวายราชสักการะด้วยพุ่มดอกไม้สด ทรงวางที่เสาบัวลาย สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารีสักการะด้วยพวงมาลัยคล้องที่ข่าห้อย พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวทรงจุดธูปเทียนที่เครื่องนมัสการทองทิพย์และทองน้อย จากนั้นเสด็จไปที่โต๊ะเครื่องบวงสรวงอัญเชิญดวงพระวิญญาณ

เอกสารอ้างอิง

- ๑ พระราชประวัติและพระราชกรณียกิจในพระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาประชาธิปก พระปกเกล้าเจ้าอยู่หัว. กรุงเทพฯ : กรมศิลปากร, ๒๕๓๖. หน้า 500.
- ๒ บันทึกข้อความ เรื่อง อนุสาวรีย์พระบาทสมเด็จพระบรมชนกาธิเบศร มหาภูมิพลอดุลยเดชมหาราช บรมนาถบพิตร รัชกาลที่ ๙, เอกสารถ่ายสำเนา.
- ๓ นาวาเอก สมภพ ภิรมย์, รน. “เนื่องมาจากพระบรมราชานุสาวรีย์พระบาทสมเด็จพระปกเกล้าเจ้าอยู่หัว” รัฐสภา. ฉบับที่ ๒๕ ประจำวันที่ ๑ มกราคม พ.ศ. ๒๕๒๑, หน้า ๖๗
- ๔ พระราชประวัติและพระราชกรณียกิจในพระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาประชาธิปก พระปกเกล้าเจ้าอยู่หัว, อ้างแล้ว. หน้า ๕๐๑.
- ๕ เฟิ่งอ้าง, หน้า ๕๐๑.
- ๖ ประเสริฐ ปัทมสุคนธ์. รัฐสภาไทยในรอบสี่สิบสองปี (๒๔๗๕ - ๒๕๑๗) มปท., ๒๕๑๗
- ๗ พระราชประวัติและพระราชกรณียกิจในพระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาประชาธิปก พระปกเกล้าเจ้าอยู่หัว, อ้างแล้ว. หน้า ๕๐๒.
- ๘ นาวาเอก สมภพ ภิรมย์, รน. , อ้างแล้ว. หน้า ๖๕ - ๗๐.
- ๙ หนังสือสำนักพระราชวัง ที่ ๐๐๐๑/๑๕๑๕ ลงวันที่ ๓๐ พฤษภาคม พ.ศ. ๒๕๑๘. เอกสารจดหมายเหตุรัฐสภา ชุดพระบรมราชานุสาวรีย์ รัชกาลที่ ๙, เอกสารถ่ายสำเนา.
- ๑๐ นาวาเอก สมภพ ภิรมย์, รน. , อ้างแล้ว. หน้า ๘๗.
- ๑๑ หนังสือสำนักเลขาธิการนายกรัฐมนตรี ที่ ๐๑๐๔/๒๖๗๕ ลงวันที่ ๒๖ กุมภาพันธ์ พ.ศ. ๒๕๑๕. เอกสารจดหมายเหตุรัฐสภา ชุดพระบรมราชานุสาวรีย์ รัชกาลที่ ๙, เอกสารถ่ายสำเนา.
- ๑๒ รายงานการประชุมคณะกรรมการจัดสร้างพระบรมราชานุสาวรีย์ พระบาทสมเด็จพระปกเกล้าเจ้าอยู่หัว ครั้งที่ ๑ / ๒๕๒๐ ลงวันที่ ๑ มีนาคม พ.ศ. ๒๕๒๑. เอกสารจดหมายเหตุรัฐสภา ชุดพระบรมราชานุสาวรีย์ รัชกาลที่ ๙, เอกสารถ่ายสำเนา.
- ๑๓ รายงานการประชุมคณะกรรมการจัดสร้างพระบรมราชานุสาวรีย์ พระบาทสมเด็จพระปกเกล้าเจ้าอยู่หัว ครั้งที่ ๔ / ๒๕๒๐ ลงวันที่ ๑๘ สิงหาคม พ.ศ. ๒๕๒๐ เอกสารจดหมายเหตุรัฐสภา ชุดพระบรมราชานุสาวรีย์ รัชกาลที่ ๙, เอกสารถ่ายสำเนา.
- ๑๔ พระราชประวัติและพระราชกรณียกิจในพระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาประชาธิปก พระปกเกล้าเจ้าอยู่หัว, อ้างแล้ว. หน้า ๕๐๘.
- ๑๕ พระราชประวัติและพระราชกรณียกิจในพระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาประชาธิปก พระปกเกล้าเจ้าอยู่หัว, เฟิ่งอ้าง. หน้า ๕๐๕ - ๕๑๐.

“น้ำมันเขียว” มาตรการปราบปรามน้ำมันเถื่อนทางทะเล

นางพุทธชาติ ทองอม *

ปัญหาราคาน้ำมันที่เพิ่มสูงขึ้นในวันนี้เป็นความจริงอันไม่อาจปฏิเสธได้ ประเทศไทยเป็นอีกประเทศที่นำเข้าน้ำมันและพลังงานจำนวนมาก ในขณะนี้ราคาน้ำมันในตลาดโลกมีความผันผวนตลอดเวลาซึ่งประเทศไทยไม่สามารถเข้าไปแทรกแซงหรือควบคุมการขึ้น - ลงของราคาได้ และนับวันแนวโน้มราคาน้ำมันในตลาดโลกก็จะยิ่งสูงขึ้น อีกทั้ง สถานการณ์ดังกล่าวคาดว่าจะทวีความรุนแรงขึ้นอีก ด้วยปัจจัยต่าง ๆ เช่น ปริมาณความต้องการใช้น้ำมันของทุกประเทศในโลกมีสูงขึ้น ในขณะที่ผู้ผลิตน้ำมันไม่สามารถผลิตได้อย่างเต็มที่เนื่องจากปัญหาสงคราม ปัญหาเรื่องเสถียรภาพทางการเมือง และกรณีการแย่งชิงน้ำมัน รวมทั้ง แหล่งผลิตน้ำมันขนาดใหญ่เริ่มหายากและอยู่ไกลจากการคมนาคมมากยิ่งขึ้น ทำให้ต้องมีการลงทุนสูง อีกทั้งการลดการกักเก็บ การกักตุนน้ำมันของบริษัทใหญ่ๆ เพื่อปรับปรุงประสิทธิภาพของบริษัทและเป็นการลดต้นทุนของบริษัทน้ำมัน ทำให้มีบริษัทที่กักเก็บน้ำมันสำรองมีจำนวนน้อยลง ตลอดจนอาจเป็นด้วยปัจจัยที่กองทุนเก็งกำไร (เฮดจ์ฟันด์) ได้มีการซื้อน้ำมันไว้ล่วงหน้าเพื่อการเก็งกำไร โดยอาศัยสถานการณ์ต่าง ๆ ที่กล่าวมาแล้วข้างต้นป็นให้ราคาน้ำมันผันผวนมากยิ่งขึ้น ดังนั้น ทางเลือกหลักของประเทศไทยก็คือ การลดการใช้น้ำมันและพลังงาน เพื่อประหยัดเงินที่จะต้องสูญเสียให้กับต่างประเทศ และยอมรับความจริงด้วยการปล่อยให้ราคาน้ำมันขายปลีกในประเทศไทยปรับตัวสูงขึ้นควบคู่ไปกับมาตรการป้องกันมิให้ผลกระทบด้านค่าครองชีพอื่น ๆ เพิ่มขึ้นรุนแรงและรวดเร็วจนเกินไป

เมื่อน้ำมันเป็นปัจจัยสำคัญในการผลิต ดังนั้น เพื่อลดต้นทุนในการผลิตอันเป็นปัญหาหนึ่งที่ประเทศไทยหลีกเลี่ยงไม่ได้และนับว่าเป็นเงาตามตัวควบคู่กับปัญหาราคาน้ำมันแพง คือ ปัญหาการลักลอบนำเข้าน้ำมันเชื้อเพลิงที่เรียกว่า “น้ำมันเถื่อน” นั่นเอง โดยปัจจุบันผู้กระทำผิดได้มีการพัฒนารูปแบบการกระทำผิดเพิ่มขึ้น เช่น การลักลอบนำเข้าทั้งทางบกและทางทะเล การขอคืนภาษีน้ำมันส่งออกโดยไม่ส่งออกจริง การขอคืนภาษีน้ำมันเดิมเรือสินค้าไปต่างประเทศโดยไม่เต็มจริง และ

* วิทยากร ๗ กลุ่มงานบริการวิชาการ ๓ สำนักวิชาการ สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร

การนำสาร โพลีเอทิลีนในน้ำมัน เป็นต้น ซึ่งก่อให้เกิดความเสียหายอย่างมหาศาลในด้านต่างๆ ทั้งในส่วนของภาครัฐและเอกชนบริษัทผู้ค้าน้ำมัน ไม่ว่าจะเป็นการสูญเสียรายได้จากภาษีสรรพสามิตและอากรขาเข้าปีละหลายพันล้านบาท การสูญเสียตลาดของบริษัทผู้ค้าน้ำมันที่สุจริต รวมทั้ง เครื่องยนต์เสียหายจากน้ำมันคุณภาพไม่ได้มาตรฐาน เป็นต้น ซึ่งที่ผ่านมาในช่วงประมาณปลายปี พ.ศ. ๒๕๓๕ - ๒๕๔๓ รัฐต้องสูญเสียรายได้จากการจัดเก็บภาษีเป็นจำนวนนับหมื่นล้านบาทและยังต้องสูญเสียเวลาและงบประมาณไปกับการติดตามจับกุมผู้ลักลอบขนน้ำมันเถื่อนในเขตต่อเนื่องของน่านน้ำไทยที่นับวันยิ่งเพิ่มขึ้น แม้ที่ผ่านมารัฐจะดูแลเข้มงวดเพียงใดก็ตามแต่ก็ยังมีช่องว่างให้ขบวนการค้าน้ำมันเถื่อนหาโอกาสทำธุรกิจน้ำมันเถื่อนและต้องยอมรับว่า “น้ำมันเถื่อน” ส่วนหนึ่งเกิดจากชาวประมงที่มีความจำเป็นต้องลดภาระค่าใช้จ่ายด้วยการใช้น้ำมันเถื่อนที่มีราคาถูกเพื่อลดต้นทุน ดังนั้นรัฐจึงต้องหามาตรการเพื่อมาช่วยเหลือชาวประมงควบคู่ไปกับการหา แนวทางจัดการน้ำมันเถื่อนแบบเด็ดขาด ซึ่งหนึ่งในมาตรการที่ภาครัฐนำมาใช้คือ การจัดทำโครงการจำหน่ายน้ำมันเชื้อเพลิงสำหรับชาวประมงในเขตต่อเนื่อง หรือ โครงการน้ำมันเขียว นั่นเอง

สำหรับโครงการน้ำมันเขียว ประชาชนหลายคนยังคงมีความสงสัยว่าน้ำมันเขียวคืออะไร และสามารถใช้ทดแทนน้ำมันได้หรือไม่ นั้น ขออธิบายอย่างง่าย ๆ ว่าแท้จริงแล้วน้ำมันเขียว คือน้ำมันดีเซล หรือ โซล่า ที่นำมาผสมสารที่เป็นสีเขียวและสารมาร์กเกอร์ลงไปในเนื้อน้ำมัน ส่งผลให้น้ำมันเป็นสีเขียว แล้วเรียกว่า “น้ำมันเขียว” เพื่อให้แตกต่างจากน้ำมันดีเซลที่ใช้กันบนฝั่งและสามารถตรวจสอบได้เมื่อถูกลักลอบนำมาขาย และที่สำคัญเพื่อป้องกันการทะลักเข้ามาของ “น้ำมันเถื่อน” จากประเทศเพื่อนบ้านโดยเฉพาะจากสิงคโปร์และมาเลเซีย ซึ่งบรรดาชาวประมงที่ลอยเรือจับปลาตามน่านน้ำสองฝั่งท้องทะเลไทยทั้งฝั่งอ่าวไทยและฝั่งอันดามันต่างตระหนักถึงคุณค่าและให้ความสำคัญกับพลังงานในราคาถูกลงที่เรียกว่า “น้ำมันเขียว” เป็นอย่างดี

“น้ำมันเขียว” หรือโครงการจำหน่ายน้ำมันเชื้อเพลิงสำหรับชาวประมงในเขตต่อเนื่องถือกำเนิดขึ้นในช่วงประมาณ ๑๐ ปีที่ผ่านมา โดยจุดประสงค์สำคัญ คือ เพื่อแก้ปัญหาน้ำมันเถื่อนกลางทะเล ซึ่งในช่วงปลายปี พ.ศ. ๒๕๔๔ คณะรัฐมนตรีได้มีมติเห็นชอบให้ต่ออายุโครงการจำหน่ายน้ำมันเชื้อเพลิงสำหรับชาวประมงในเขตต่อเนื่องหรือการส่งเสริมให้มีการใช้น้ำมันเขียวอย่างถาวร จึงได้จัดให้มีการประเมินผลโครงการอย่างน้อยปีละหนึ่งครั้ง และให้มีการยกเว้นภาษีมูลค่าเพิ่มสำหรับการจำหน่ายน้ำมันในโครงการดังกล่าวอย่างถาวร โดยมีหน่วยงานหลักของภาครัฐ ได้แก่ กรมสรรพสามิต กรมศุลกากร กรมสรรพากร กรมธุรกิจพลังงาน (กรมทะเบียนการค้า)

สำนักงานตำรวจแห่งชาติ สำนักงานนโยบายและแผนพลังงาน (สนพ.) กระทรวงพลังงาน และหน่วยงานสนับสนุน คือ กรมประมง กรมการขนส่งทางน้ำและพาณิชยนาวี รวมทั้งภาคเอกชน เช่น บริษัทการปิโตรเลียมแห่งประเทศไทย จำกัด (มหาชน) ผู้ค้าน้ำมันตามมาตรา ๔ แห่งพระราชบัญญัติการค้าน้ำมันเชื้อเพลิง พ.ศ. ๒๕๔๓ เป็นต้น

ทั้งนี้ น้ำมันเขียว เป็นรูปแบบการค้าน้ำมันที่แตกต่างจากการจำหน่ายน้ำมันตามปกติทั่วไป คือ เป็นน้ำมันที่จำหน่ายจากสถานีบริการน้ำมันกลางทะเล (Tanker) และจะขายให้เฉพาะชาวประมงเท่านั้น นอกจากนี้ยังมีข้อกำหนดอีกหลายประการในเรื่องของการจำหน่ายน้ำมันเขียว เช่น น้ำมันที่จำหน่ายในโครงการนี้ต้องเป็นน้ำมันที่ผลิตในประเทศเท่านั้น และบริเวณที่จำหน่ายจำกัดเฉพาะในเขตต่อเนื่อง ๑๒ – ๒๔ ไมล์ทะเล ทั้งฝั่งอ่าวไทยและอันดามัน ส่วนคุณภาพของ น้ำมันในโครงการน้ำมันเขียวจะต้องได้รับอนุญาตจากกรมธุรกิจพลังงาน และต้องเติมสารสีเขียวและสารมาร์กเกอร์ เพื่อให้สามารถแยกความแตกต่างระหว่างน้ำมันที่ขายบนฝั่งกับน้ำมันที่ขายในเขตต่อเนื่องเพื่อป้องกันปัญหาการลักลอบนำมาจำหน่ายบนฝั่ง และเรือที่จะเติมน้ำมันได้นั้นต้องเป็นเรือที่จดทะเบียนกับกรมเจ้าท่าเพื่อแสดงสังกัดว่าเป็นเรือของประเทศไทย ส่วนเรือจำหน่าย น้ำมันหรือเรือสถานีบริการน้ำมัน (Tanker) ทุกลำต้องติดตั้งมิเตอร์ที่กระทรวงพาณิชย์รับรอง และที่สำคัญคือ น้ำมันที่ขายในโครงการดังกล่าวจะได้รับการยกเว้นภาษีอากรและเงินเรียกเก็บเข้ากองทุนต่างๆ ส่งผลให้ราคาน้ำมันเขียวถูกกว่าน้ำมันที่ขายบนฝั่ง เป็นการลดปัญหาการลักลอบนำน้ำมันที่นำเข้ามาจากต่างประเทศได้ ซึ่งถือว่าเป็นการแย่งตลาดคืนจากผู้ขายน้ำมันต่างชาติ และเป็นการช่วยรัฐลดการสูญเสียเงินตราไหลออกนอกประเทศได้ถึงปีละ ๑๕,๐๐๐ ล้านบาท

นอกจากข้อกำหนดในด้านพื้นที่จำหน่ายน้ำมันเขียวแล้ว ยังมีข้อกำหนดว่าเรือประมงที่สามารถจะเติมน้ำมันเขียวได้นั้นจะต้องเป็นเรือประมงขนาดใหญ่ที่อยู่บริเวณน่านน้ำในฝั่งอ่าวไทยและอันดามันเท่านั้น ส่วนเรือประมงขนาดเล็กและเรือประมงพื้นบ้านที่หากินตามชายฝั่งทะเลไม่เกิน ๑๒ ไมล์ทะเลนั้น ที่ผ่านมารัฐได้มีการออกคู่มือส่วนลดการเติมน้ำมันดีเซล แต่ได้ยกเลิกไปแล้ว แต่หลังจากเหตุการณ์ที่รัฐบาลประกาศขึ้นราคาน้ำมันดีเซล ๓ บาท เมื่อวันที่ ๒๓ มีนาคม ๒๕๔๘ ทำให้ราคาน้ำมันดีเซลเพิ่มจากลิตรละ ๑๕.๑๕ บาท เป็นลิตรละ ๑๘.๑๕ บาท ทันที ซึ่งการปรับขึ้นราคาครั้งนี้นับเป็นครั้งที่ ๒ หลังจากทางการขึ้นราคาครั้งแรกเมื่อวันที่ ๒๒ กุมภาพันธ์ ๒๕๔๘ ลิตรละ ๖๐ สตางค์ เพื่อลดภาระเงินกองทุนน้ำมันเชื้อเพลิง ส่งผลกระทบในภาคขนส่งและสินค้าในวงกว้าง โดยเฉพาะผู้ประกอบการเรือประมงทั้งเรือใหญ่และเรือเล็กออกมาเรียกร้องให้รัฐบาลเข้ามา

ช่วยเหลือด้วยการตรึงราคาน้ำมันในภาคประมงให้ถูกกว่าน้ำมันดีเซล บนฝั่งมีฉะนั้นก็ต้องหยุดเรือ ซึ่งจะส่งผลต่อธุรกิจต่อเนื่อง อาทิ อาหารแปรรูป ห้องเย็น และธุรกิจอาหารเลี้ยงกุ้งเลี้ยงปลา

สำหรับการให้ความช่วยเหลือของรัฐบาลในเรื่องดังกล่าวนี้ เมื่อวันที่ ๕ เมษายน ๒๕๕๘ ที่ผ่านมามีมติเห็นชอบเรื่องการช่วยเหลือราคาน้ำมันให้ชาวประมง ซึ่งการเปลี่ยนแปลงราคาน้ำมันในช่วงระหว่างปี ๒๕๕๖ - ๒๕๕๘ มีความผันผวนมากส่งผลให้น้ำมันมีราคาเพิ่มสูงขึ้น โดยพบว่ามีค่าเพิ่มขึ้นของราคาน้ำมันจาก ๑๔.๕๕ บาท เป็น ๑๘.๑๕ บาทต่อลิตร โดยในราคาดังกล่าว รัฐบาลยังคงได้มีการชดเชยอยู่ในอัตรา ๓.๐๐ บาทต่อลิตร ต้นทุนการทำประมงร้อยละ ๗๐ เป็นต้นทุนจากการซื้อน้ำมัน แต่เมื่อราคาน้ำมันสูงขึ้นทำให้ต้นทุนของการประมงสูงตามไปด้วย ในการนี้กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ โดย ฯพณฯ รัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ นายเนวิน ชิดชอบ ได้เชิญผู้แทนชาวประมงและส่วนราชการที่เกี่ยวข้องมาร่วมปรึกษาหาแนวทางแก้ไข รวมทั้งสิ้น ๕ ครั้ง จนกระทั่งครั้งสุดท้ายเมื่อวันที่ ๑ เมษายน ๒๕๕๘ มีข้อสรุป ๒ ประเด็นหลักๆ คือ การใช้โครงการน้ำมันม่วง และ โครงการน้ำมันเขียว

ในประเด็นแรก โครงการน้ำมันม่วง ที่จำหน่ายให้กับเรือประมงชายฝั่งขนาดเล็กไม่เกิน ๑๒

ไมล์ทะเลนั้น รัฐบาลจัดหาน้ำมันดีเซลซึ่งราคาจะถูกกว่าน้ำมันบนบก ณ จังหวัดนั้น ๆ ลิตรละ ๑ บาท โดยในระยะปรับตัว ๓ เดือนแรก รัฐบาลจะจัดหางบประมาณมาช่วยเหลือลิตรละ ๑ บาท รวมเป็นลิตรละ ๒ บาท ขณะนี้มี ชาวประมงขอเข้าร่วมโครงการแล้ว จำนวน ๑๔ จังหวัด คือ ประจวบคีรีขันธ์

เพชรบุรี จันทบุรี ตรัง ชุมพร นครศรีธรรมราช พัทลุง ปัตตานี สตูล ตรัง กระบี่ พังงา ระนอง กูเก็ด มีสถานบริการน้ำมันเข้าร่วมให้บริการจำนวน ๑๑๕ สถานี โดยจะสามารถให้บริการได้ตั้งแต่วันที่ ๘ เมษายน ๒๕๕๘ หากมีชาวประมงร้องขอ รัฐพร้อมจะเปิดสถานบริการน้ำมันเพิ่มเติม ในส่วนของราคาที่จะช่วยเหลือลิตรละ ๑ บาทนั้นจะดำเนินการต่อไปหรือไม่นั้นก็ขึ้นอยู่กับราคาตัวน้ำมันว่า หากราคาตัวน้ำมันยังไม่ปรับเพิ่มขึ้นก็จะดำเนินการชดเชยต่อไปอีกเป็นระยะเวลา ๓ เดือน โดยงบประมาณส่วนนี้จะมียอดเงินทั้งหมด ๒๔๐ ล้านบาท และจะจัดหาจากเงินกองทุนรวมเพื่อช่วยเหลือเกษตรกร

สำหรับ”น้ำมันม่วง” จะมีคุณสมบัติเช่นเดียวกับน้ำมันเขียว ต่างกันเพียงเติมสีม่วง และมีการเรียกเก็บภาษีเหมือนกับน้ำมันดีเซลทั่วไป เพื่อให้ประชาชนสังเกตได้อย่างชัดเจน และป้องกันไม่ให้เกิดการเข้าใจผิดหรือนำไปใช้กับรถยนต์เพราะเป็นน้ำมันที่ใช้เฉพาะกับเรือประมงเท่านั้น นอกจากนี้ เพื่อป้องกันลักลอบนำน้ำมันม่วงไปจำหน่ายในสถานีที่จำหน่ายแก่รถยนต์ กระทรวง

พลังงานได้ร่วมกับกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ จัดเจ้าหน้าที่คอยตรวจสอบ ซึ่งหากพบว่า มีผู้ค้ารายใดจำหน่ายน้ำมันม่วงโดยไม่ได้รับอนุญาตจะมีความผิดฐานจำหน่ายน้ำมันคุณภาพต่ำ มีโทษจำคุกไม่เกิน ๑ ปี หรือปรับไม่เกิน ๑๐๐,๐๐๐ บาท หรือทั้งจำทั้งปรับ และการเป็นผู้กระทำการปลอมปน (กรณีมีน้ำมันเกิน ๒๐๐ ลิตร) จำคุกไม่เกิน ๓ ปี หรือปรับไม่เกิน ๓๐๐,๐๐๐ บาท หรือทั้งจำทั้งปรับ ทั้งนี้ระยะแรกของการจำหน่ายน้ำมันม่วงนั้นรัฐกำหนดให้ บริษัท ปตท. จำกัด (มหาชน) เป็นผู้มียุติกรรมจำหน่ายให้กับองค์การสะพานปลา (อสป.) เพื่อนำไปขายให้กับชาวประมงผ่านสถานีบริการแพปลาเท่านั้น

ในประเด็นที่สอง โครงการน้ำมันเขียว ซึ่งเป็นน้ำมันที่รัฐจำหน่ายให้แก่กลุ่มเรือประมงขนาดใหญ่ในเขตต่อเนื่องที่ห่างจากฝั่ง 12-24 ไมล์ทะเลนั้น รัฐบาลจะจัดระบบการจัดการใหม่ เพื่อลดต้นทุนการผลิตที่ไม่จำเป็นลง ซึ่งการเปลี่ยนแปลงที่สำคัญ คือ แต่เดิมผลิตน้ำมันเขียวในประเทศให้เปลี่ยนเป็นนำเข้าน้ำมันเขียวซึ่งก็จะทำให้น้ำมันเขียวราคาถูกลงกว่าเดิมโดยเฉลี่ยลิตรละ ๑ บาท ดังเช่นราคาน้ำมันเขียวปัจจุบันในอ่าวไทย ราคาลิตรละ ๑๖.๓๓ บาท ฝั่งอันดามันราคา ลิตรละ ๑๖.๕๕ บาท สำหรับน้ำมันเขียวราคาใหม่จะเฉลี่ยทั้งสองฝั่งไม่เกินลิตรละ ๑๖.๐๐ บาท ตามมาตรการนี้ภายในเดือนเมษายนจะจัดหาน้ำมันให้เพียงพอความต้องการ (๘๐ – ๑๐๐ ล้านลิตรต่อเดือน) ภายในเดือนพฤษภาคม ๒๕๔๘ ราคาน้ำมันเขียวจะถึงเกณฑ์เป้าหมาย คือ ราคาต่ำกว่าวันนี้ลิตรละ ๑ บาท

ถึงแม้ว่าการปรับขึ้นราคาน้ำมันดีเซลอีก ๓ บาท ของรัฐบาล ได้สร้างความเดือดร้อนให้กับประชาชนเป็นอย่างมากก็ตาม แต่ประชาชนควรตระหนักว่า ราคาในปัจจุบันนี้ยังไม่ใช่ราคาที่แท้จริงตามราคาตลาดโลก ซึ่ง ณ วันที่ ๑๘ เมษายน ๒๕๔๘ ราคาที่ควรจะเป็นคือ ๒๑.๖๒ บาทต่อลิตร แต่รัฐยังคงราคาน้ำมันดีเซลอยู่ที่ลิตรละ ๑๘.๑๕ บาท ดังนั้น รัฐจึงยังต้องใช้เงินจากกองทุนน้ำมันเชื้อเพลิงในการชดเชยราคาน้ำมันดีเซลถึงลิตรละ ๓.๔๗ บาทหรือประมาณ ๑๗๕.๕๕ ล้านบาทต่อวัน ใช้เงินชดเชยน้ำมันดีเซลทั้งหมดจำนวน ๗๕.๑๕๕.๖๖ ล้านบาท ขณะที่ราคาน้ำมันเบนซิน รัฐบาลได้ปล่อยลอยตัวราคาน้ำมันตั้งแต่วันที่ ๒๐ ตุลาคม ๒๕๔๗ โดยล่าสุดสถาบันบริหาร กองทุนพลังงานได้เตรียมออกพันธบัตรเพื่อหาเงินมาชำระหนี้กองทุนน้ำมันเชื้อเพลิงแล้ว

นอกจากนี้ หลายฝ่ายยังกังวลว่า ในช่วงที่มีการปรับขึ้นราคาน้ำมันดีเซลนั้นจะทำให้ขบวนการลักลอบค้าน้ำมันเถื่อนทวีขึ้นเป็นเงาตามตัว เนื่องจากมีกลุ่มคนที่พยายามหาประโยชน์จากราคาน้ำมัน โดยการลักลอบนำเข้าน้ำมันจากประเทศเพื่อนบ้านที่มีราคาถูกลงกว่าไทยเข้ามาเพื่อปลอมปนน้ำมัน ทำให้เป็นอันตรายต่อผู้บริโภคอย่างมาก ทั้งนี้ จากสถานการณ์และแนวโน้มการลักลอบค้า

น้ำมันถ่านหินมีเพิ่มสูงขึ้น โดยตั้งแต่เดือนมกราคม พ.ศ. ๒๕๔๘ สามารถจับกุมการลักลอบนำเข้าน้ำมันเชื้อเพลิงได้ถึง ๑,๒๕๒,๖๘๑ ลิตร ซึ่งมีอัตราที่สูงขึ้นกว่าช่วงเดียวกันของปี พ.ศ. ๒๕๔๗ ถึง ๕๕๕,๒๓๖ ลิตร ในส่วนจำนวนของผู้ต้องหา พบว่า มีการจับกุมผู้ต้องหา ๔๐๒ ราย เพิ่มขึ้นจากปีที่ผ่านมา ๗๑ ราย ส่วนน้ำมันเบนซินซึ่งปรับราคาขึ้นต่อเนื่อง พบว่า มีการลักลอบนำสารโซลเวนท์มาปลอมปนเพื่อลดต้นทุนการผลิตมากขึ้น ซึ่งส่งผลเสียต่อเครื่องยนต์เป็นอย่างยิ่ง (ผู้จัดการรายวัน, ๒๓ มีนาคม พ.ศ. ๒๕๔๘)

ส่วนสถานการณ์การลักลอบนำน้ำมันออกไปจำหน่ายในประเทศเพื่อนบ้านนั้น ขณะนี้ทางภาคเหนือและภาคตะวันออกเฉียงเหนือยังไม่มีการจับกุมการลักลอบแต่อย่างใด เพราะราคาน้ำมันในประเทศเพื่อนบ้านอย่างลาว พม่า เวียดนามนั้น มีราคาจำหน่ายสูงกว่าประเทศไทยประมาณ ๔-๕ บาทต่อลิตร ประกอบกับประเทศเหล่านี้มีอัตราการใช้รถยนต์น้อยกว่าประเทศไทย ส่วนทางภาคใต้ของไทยนั้นได้มีการลักลอบ

วันที่ 15 กุมภาพันธ์ ๒๕๔๘

อัตราแลกเปลี่ยนราคาขายปลีกน้ำมัน

	ราคาที่ ตรังไว้	ราคา แท้จริง	ส่วนต่าง
	-	22.09	-
เบนซิน ๘๕	-	22.89	-
ดีเซล	18.19	21.62	-3.43

ซื้อน้ำมันจากประเทศมาเลเซีย เพราะมีราคาต่ำกว่าไทยประมาณ ๖ บาทต่อลิตร โดยส่วนใหญ่เป็นผู้จำหน่ายรายย่อยที่มีการตัดแปลงตัวถังน้ำมันรถเท่านั้น ซึ่งกรมศุลกากรได้ สั่งการให้มีการตรวจจับการตัดแปลงตัวถังดังกล่าวแล้ว

สำหรับการลักลอบนำน้ำมันเขี้ยว ซึ่งเป็นน้ำมันที่รัฐบาลยกเว้นภาษีเพื่อจำหน่ายให้กับเรือประมงขึ้นมาจำหน่ายบนบกก็ยังคงมีการลักลอบมากขึ้นเช่นเดียวกัน ซึ่งที่ผ่านมามีจำนวนชาวประมงที่ลักลอบนำน้ำมันเขี้ยวมาใช้บนบก แม้จะมีจำนวนที่จับได้มากกว่าในอดีต คือ ระหว่างพ.ศ. ๒๕๓๕ - ๒๕๔๓ มีจำนวน ๒๖๗ คดี มีจำนวนน้ำมันเขี้ยวที่ยึดได้ ๑๔ ล้านลิตร โดยตั้งแต่ปี พ.ศ. ๒๕๔๔ เป็นต้นมามีคดีเพิ่มขึ้นราว ๑,๐๐๐ - ๒,๐๐๐ คดี แต่จำนวนน้ำมันที่ยึดได้กลับน้อยกว่าเดิม เนื่องจากชาวประมงนำขึ้นฝั่งเพื่อการค้าเล็ก ๆ น้อย ๆ อีกทั้งบางรายทำผิดระเบียบเพราะความรู้เท่าไม่ถึงการณ์ (มติเนสไทย, ๒๒ พฤษภาคม ๒๕๔๗)

อย่างไรก็ตาม หลังจากที่รัฐบาลปรับเพิ่มราคาน้ำมันดีเซลในครั้งเดียวจำนวน ๓ บาท พบว่า ขบวนการค้าน้ำมันเดือนที่ได้มีการจัดขึ้นในบัญชีรายชื่อจำนวน ๑๐ กว่ารายนั้นเริ่มมีการเคลื่อนไหวมากขึ้น โดยพบมากที่สุดในจังหวัดสุราษฎร์ธานี รองลงมาคือจังหวัดนครศรีธรรมราช มีการลักลอบทั้งทางทะเลและทางบก และมีการนำน้ำมันเขียว น้ำมันม่วง มาผสมขายในอัตราราคาถูกกว่าราคาในท้องตลาด ลิตรละ ๑ - ๒ บาท แต่เป็นน้ำมันที่ขาดคุณภาพ ซึ่งก่อให้เกิดความเสียหายกับภาครัฐ

แม้ว่าหน่วยงานต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการป้องกันและปราบปรามน้ำมันเดือนจะได้ดำเนินการเร่งรัดการแก้ไขปัญหาอย่างเข้มงวดในการกระทำความผิดในรูปแบบต่าง ๆ รวมถึงได้มีมาตรการเพื่อป้องกันและแก้ไขปัญหาโดยตลอด โดยเฉพาะ “น้ำมันเขียว” ที่เป็นที่ยอมรับของหน่วยงานต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องว่าสามารถช่วยป้องกันปราบปรามน้ำมันเดือนที่ลักลอบนำเข้ามาทางทะเลได้อย่างมีประสิทธิภาพ และยังได้รับความร่วมมือจากชาวประมงในการเข้าร่วมโครงการดังกล่าวแล้ว นอกจากนี้ ชาวประมงยังร่วมกันกลับมาใช้น้ำมันที่ถูกกฎหมายและทำหน้าที่เป็นหูเป็นตาแทนภาครัฐในการสอดส่องพฤติกรรมการลักลอบน้ำมันที่เกิดขึ้นในพื้นที่ของตน ซึ่งทราบได้ก็ตามถ้าผู้ค้าน้ำมันเดือนมีผลกำไรลดลงและเสี่ยงต่อการถูกจับกุมแล้ว อาจเป็นไปได้ว่าน้ำมันเดือนจะหมดไปจากท้องทะเลไทยของเรา เป็นผลให้การกระทำความผิดมีแนวโน้มลดลงตามลำดับ ทั้งนี้ ภาครัฐยังเห็นความจำเป็นที่จะต้องใช้มาตรการรณรงค์โดยการนำกลยุทธ์ด้านการประชาสัมพันธ์ควบคู่ไปกับมาตรการป้องกันและปราบปรามน้ำมันเดือนมาใช้ควบคู่กันไป รวมทั้ง ยังมีความจำเป็นที่จะต้องพัฒนาระบบการให้ข้อมูลและการสื่อสารระหว่างรัฐกับประชาชน เพื่อให้ประชาชนและสื่อมวลชนได้รับทราบข้อมูลที่เป็นจริง ถูกต้อง ครบถ้วน และทันเวลาก่อนที่ความเสียหายต่างๆ จะเกิดขึ้น ขณะเดียวกันได้มีการเพิ่มช่องทางในการสื่อสารกับภาครัฐเพื่อแจ้งเบาะแสที่ได้รับทราบเกี่ยวกับเรื่องดังกล่าว โดยจะส่งเสริมให้ประชาชนเข้าเป็นแนวร่วมสำคัญในการชี้เบาะแส ซึ่งจะเป็ประโยชน์ต่อการดำเนินงานของรัฐได้เป็นอย่างดี

ในท้ายที่สุด จะพบว่าปัญหาทุกปัญหาที่ประเทศไทยกำลังประสบอยู่ไม่ว่าจะเรื่องใดก็ตาม โดยเฉพาะในเรื่องของวิกฤตการณ์ราคาน้ำมันทุกชนิดที่ขยับตัวสูงขึ้นอยู่ในขณะนี้ ชาวไทยทุกคนจะผ่านพ้นอุปสรรคในเรื่องดังกล่าวได้ต้องอาศัยความร่วมมือกันอย่างจริงจังทั้งภาครัฐ ภาคเอกชน และภาคประชาชนในการประหยัดพลังงาน โดยหันมาใช้พลังงานทดแทนที่ประเทศไทยสามารถผลิตได้เองซึ่งจะเป็นการช่วยเหลือประเทศชาติประหยัดเงินงบประมาณได้อย่างมหาศาลและเป็นการพัฒนาประเทศชาติในแนวทางที่ยั่งยืน

เอกสารอ้างอิง

มติคณะรัฐมนตรี เมื่อวันที่ ๕ เมษายน พ.ศ. ๒๕๔๘

วารสารนโยบายพลังงาน ฉบับที่ ๕๘ เดือนตุลาคม – ธันวาคม ๒๕๔๕

<http://www.tecnet.chula.ac.th/usefull/detail5.asp?ID=186>

สืบค้นข้อมูล ณ วันที่ ๗ เมษายน พ.ศ. ๒๕๔๘ เวลา ๙.๐๐ นาฬิกา

http://www.businessThai.co.th/content.php?data=407988_VIP%20Varieties

สืบค้นข้อมูล ณ วันที่ ๗ เมษายน พ.ศ. ๒๕๔๘ เวลา ๙.๑๕ นาฬิกา

<http://www.dailynews.co.th/economic/each.asp?newsid=50148>

สืบค้นข้อมูล ณ วันที่ ๗ เมษายน พ.ศ. ๒๕๔๘ เวลา ๙.๓๐ นาฬิกา

<http://www.eppo.go.th/doc/report-2546/5-policy-measure.html>

สืบค้นข้อมูล ณ วันที่ ๗ เมษายน พ.ศ. ๒๕๔๘ เวลา ๑๑.๐๐ นาฬิกา

<http://www.eppo.go.th/petrol/docs/script16.doc>

สืบค้นข้อมูล ณ วันที่ ๗ เมษายน พ.ศ. ๒๕๔๘ เวลา ๑๓.๐๐ นาฬิกา

<http://www.manager.co.th/Politics/ViewNews.aspx?NewsID=9480000046706>

สืบค้นข้อมูล ณ วันที่ ๑๑ เมษายน พ.ศ. ๒๕๔๘ เวลา ๑๐.๐๐ นาฬิกา

<http://www.ptit.org/oilbusiness/knowledge/knowledge10.html>

สืบค้นข้อมูล ณ วันที่ ๑๑ เมษายน พ.ศ. ๒๕๔๘ เวลา ๑๒.๐๐ นาฬิกา

หนังสือพิมพ์ผู้จัดการรายวัน, วันที่ ๒๓ มีนาคม ๒๕๔๘.

หนังสือพิมพ์บิสิเนสไทย, วันที่ ๒๒ พฤษภาคม ๒๕๔๗.

ธุรกิจสปา : หนึ่งในกระแสการดูแลสุขภาพ

ศุภพรรัตน์ สุขพุ่ม *

กระแสการดูแลสุขภาพแบบองค์รวมได้รับความนิยมอย่างแพร่หลาย ไม่ว่าจะเป็นธุรกิจสปา การนวดแผนไทย การฟื้นฟูสุขภาพผู้สูงอายุ และการดูแลสุขภาพระยะยาว

ธุรกิจ SPA เป็นธุรกิจบริการด้านสุขภาพที่มีการเติบโตสูง โดยมีการขยายตัวอย่างรวดเร็วในรอบ ๒ - ๓ ปีที่ผ่านมา จากการที่รัฐบาลให้การสนับสนุนทั้งทางด้านข้อมูล เงินทุน การพัฒนาความรู้ความสามารถของผู้ประกอบการ และการที่รัฐบาลได้กำหนดเป้าหมายให้ประเทศไทยเป็นศูนย์กลางสุขภาพของเอเชียในปี ๒๕๔๖ - ๒๕๕๔

ความหมาย

ศาสตร์การบำบัดแบบสปา มีมาตั้งแต่สมัยอียิปต์โบราณและยุคโรมันที่เรียกว่า "โรมันบาส" (Roman baths) โดยเป็นการบำบัดโดยใช้น้ำหลายรูปแบบ ไม่ว่าจะเป็นน้ำร้อน น้ำเย็น ไอ่น้ำ และการนวดประคบ เพื่อให้สุขภาพร่างกายและจิตใจได้ผ่อนคลาย มีชีวิตชีวา

สปา (Spa) เป็นชื่อของหมู่บ้านเล็ก ๆ แห่งหนึ่งในประเทศเบลเยียม ที่มีบ่อน้ำแร่ (Mineral Water) ในการบำบัดรักษาและส่งเสริมสุขภาพแห่งแรกของโลก สปาจึงกลายเป็นชื่อและสัญลักษณ์ของบ่อน้ำแร่โดยทั่วไปในต่อมา

Intelligent Spas Pte Ltd ได้ให้นิยามของ SPA จากรากศัพท์มาจากภาษาลาติน ดังนี้

S	มาจากคำว่า	Sanus	หมายถึง	สุขภาพ
P	มาจากคำว่า	Per	หมายถึง	การผ่าน
A	มาจากคำว่า	Aqua	หมายถึง	น้ำ

* วิทยากร ๘ กลุ่มงานบริการวิชาการ ๓ สำนักวิชาการ สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร

ดังนั้น ความหมายโดยรวมของสปา หมายถึง การบำบัดทางร่างกายและจิตใจสำหรับการเยียวยารักษาความเจ็บปวดและความเครียด ครอบคลุมถึงการไปพักผ่อนตามธรรมชาติที่มีน้ำเป็นปัจจัยสำคัญ ซึ่งการบำบัดลักษณะนี้เป็นศาสตร์โบราณของยุโรปที่มีการสืบทอดกันมานานกว่า ๓,๐๐๐ ปี และมีการพัฒนาเพิ่มสิ่งอำนวยความสะดวกที่ทันสมัยยิ่งขึ้น เพื่อตอบสนองความต้องการที่หลากหลายของผู้ใช้บริการและนักท่องเที่ยว จนกลายเป็นศูนย์สุขภาพที่ไม่จำกัดอยู่เฉพาะการบำบัดด้วยน้ำเท่านั้น แต่นำเอาหลักการบำบัดด้วยแนวทางธรรมชาติอื่นเข้ามาผสมผสาน จนเป็นที่ต้องการของตลาดดูแลสุขภาพแบบองค์รวม และนิยมแพร่หลายในประเทศยุโรป สหรัฐอเมริกา นิวซีแลนด์ เกาหลี ญี่ปุ่น อินโดนีเซีย สิงคโปร์ ฮองกง รวมทั้งประเทศไทย

ประเภทธุรกิจสปา

การจำแนกประเภทธุรกิจ SPA ตามหลักขององค์กรสปา ระหว่างประเทศ หรือ International Spa Association (ISPA-Europe) จำแนกประเภทของการให้บริการออกเป็นลักษณะของน้ำที่ใช้ในการบำบัดจะแบ่งเป็น ๘ ประเภท คือ

๑. Hotel & Resort SPA สถานบริการสปาที่อยู่ในโรงแรมหรือรีสอร์ท เพื่อรองรับผู้มาพักแรมที่ต้องการใช้บริการสปาเพื่อผ่อนคลายนอกเหนือจากใช้บริการห้องพัก
๒. Destination SPA เป็นสปาที่ตั้งแยกออกมาต่างหากอย่างเด่นชัด เพื่อให้บริการดูแลสุขภาพด้วยบริการรูปแบบเฉพาะครบวงจร ผู้มาใช้บริการจะต้องพักและเข้าร่วมกิจกรรมภายใต้โปรแกรมที่เตรียมไว้ เช่น โปรแกรมพักผ่อนคลายเครียด โปรแกรมทำสมาธิและดูแลสุขภาพจิตใจ เป็นต้น
๓. Medical SPA เป็นสปาที่มีการบำบัดรักษาควบคู่กับศาสตร์ทางการแพทย์ และเครื่องมือแพทย์บางอย่างภายใต้การดูแลของบุคลากรทางการแพทย์หรือผู้เชี่ยวชาญบริการสปา ประเภทนี้มักอยู่ตามสถานพยาบาล เช่น โรงพยาบาล คลินิก
๔. Day SPA or City SPA เป็นสปาที่ใช้เวลาระหว่างวัน ประมาณ ๓๐ นาที หรือ ๑ ชั่วโมง จึงไม่จำเป็นต้องมีห้องพักไว้บริการ สถานที่ตั้งของสปาประเภทนี้มักอยู่ในเมืองใหญ่ หรือย่านธุรกิจ ที่ผู้ให้บริการสามารถเข้าถึงได้ง่าย สะดวก
๕. Mineral Spring SPA เป็นการให้บริการสปาตามแหล่งท่องเที่ยวที่เป็นบ่อน้ำแร่ หรือน้ำพุร้อนที่เกิดขึ้นตามธรรมชาติ

๖. Club SPA เป็นสปาที่มีการผสมกับฟิตเนส หรือการออกกำลังกาย เพื่อไว้บริการสมาชิกสโมสร

๗. Cruise Ship SPA เป็นการให้บริการสปาบนเรือสำราญ ผสมผสานกับการออกกำลังกาย มีการจัดเตรียมอาหารเสริมสุขภาพ เพื่อให้ผู้ใช้บริการมีความสุขสบาย รู้สึกผ่อนคลายและปลอดโปร่งตลอดระยะเวลาเดินทาง

องค์ประกอบของสปา

สปาที่มีหัวใจสำคัญ ๔ ประการ คือ การอาบน้ำชำระร่างกาย การให้ความร้อนแก่ร่างกาย การขัด ถู นวด และการผ่อนคลาย ซึ่งกิจกรรมในรูปแบบต่างๆ สามารถสัมผัสได้ด้วยประสาทสัมผัสทั้ง ๕ ได้แก่

- รูป จากสถานที่ซึ่งมีการสร้างบรรยากาศให้ร่มรื่น สงบ ผ่อนคลาย เช่น การตกแต่งด้วยพันธุ์ไม้หลายชนิด
- รส จากเครื่องดื่มหรืออาหารที่มีคุณสมบัติช่วยขับสารพิษที่ตกค้าง และเสริมสร้างสุขภาพควบคู่กันไป
- กลิ่น จากการบำบัดด้วยพฤษยาธรรมชาติ หรือสมุนไพร
- เสียง จากการนำเสียงเพลงบรรเลงช่วยในการผ่อนคลาย
- สัมผัส จากการนวดเพื่อผ่อนคลาย ซึ่งนำภูมิปัญญาตะวันตกมาผสมผสานกับการนวดแผนโบราณของแต่ละท้องถิ่น

โดยภายหลังจากการใช้บริการสปา หรือ SPA Experience ผู้ใช้บริการจะได้รับคุณค่าของสปา ได้แก่ Time to Relax (พักผ่อน) Time to Reflect (การจินตนาการถึงสิ่งแวดล้อมที่มีความสุขบรรยากาศน่าทรงจำ หรือการอยู่ในภวังค์แห่งความเงียบสงบ) Time to Revitalize (การเติมพลังชีวิตจากธรรมชาติ) และ Time to Rejoice (ความสดชื่นเบิกบานทั้งจากกลิ่น น้ำ และการนวด)

สปาในตลาดโลก

จากการที่สปาเป็นกิจกรรมการฟื้นฟูสุขภาพที่ทำให้เกิดความผ่อนคลายทั้งร่างกายและจิตใจได้รับความนิยมไปทั่วโลก หลายประเทศจึงมีการประยุกต์กิจกรรมสปา เพื่อให้สอดคล้องกับกลุ่มผู้ใช้บริการทุกกลุ่มไม่เฉพาะแต่นักท่องเที่ยว

หรือผู้ที่กำลังซื้อสูงเท่านั้น เช่น กลุ่มวัยกลางคนที่มียุระหว่าง ๓๖ - ๕๔ ปี (Baby Boomers) และกลุ่มนักธุรกิจรุ่นใหม่ก็มีความต้องการจะผ่อนคลายความเครียดหลังจากการทำงาน

จากรายงานขององค์กรสปาระหว่างประเทศ (International Spa Association -USA หรือ ISPA -USA) เกี่ยวกับตลาดสปาและกลุ่มผู้ใช้บริการในประเทศต่างๆ พบว่า

- สหรัฐอเมริกา ประชากรที่มาใช้บริการส่วนใหญ่เป็นกลุ่มวัยกลางคน (อายุ ๓๖ - ๕๔ ปี) และผู้สูงอายุ (Aging Generation) มีสัดส่วนรวมกันถึงร้อยละ ๕๑.๒ ของจำนวนประชากรทั้งหมด โดยกลุ่มนี้จะสนใจใช้บริการสปาแบบดูแลสุขภาพเป็นหลัก ส่วนกลุ่มวัยหนุ่มสาวจะนิยมใช้บริการสปาแบบ Day SPA ซึ่งเป็นรูปแบบที่ได้รับความนิยมและขยายตัวเร็วมากที่สุดในปัจจุบัน โดยมีอัตราการขยายตัวเพิ่มขึ้นร้อยละ ๑๒.๕ จากช่วงปี ๒๕๔๐ - ๒๕๔๑ และก่อให้เกิดการจ้างงานถึง ๑๐๔,๐๐๐ คน

ทั้งนี้ Entrepreneur Magazine ได้ทำการสำรวจเมื่อปี ๒๕๓๕ พบว่ามี Day SPA จำนวนมากที่สุดถึงกว่า ๔,๐๐๐ แห่ง (ร้อยละ ๗๗ ของตลาดสปาทั้งหมด) รองลงมาเป็น Hotel & Resort SPA มีส่วนแบ่งตลาดร้อยละ ๘ และ Club spa และ Destination Spa คิดเป็นร้อยละ ๗ และร้อยละ ๕ ตามลำดับ ส่วน Medical spa มีเพียงร้อยละ ๓ เท่านั้น

- นิวซีแลนด์ สถานบริการสปาที่มีทั้งแบบ Destination SPA, Day SPA และ Hot Spring SPA ซึ่งตั้งอยู่ตามแหล่งบ่อน้ำพุร้อนทั่วประเทศประมาณ ๓๕ แห่ง โดยสปาที่เป็นที่รู้จักดีในกลุ่มนักท่องเที่ยวได้แก่ Polynesian SPA ที่เกาะเหนือของประเทศนิวซีแลนด์

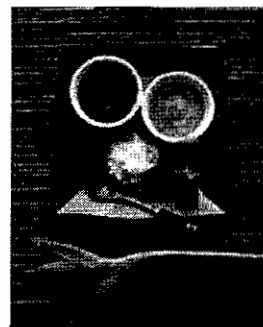
สำหรับการดำเนินธุรกิจสปาในประเทศอื่นๆ บริษัท Intelligent Spas Pte Ltd ได้ทำการสำรวจ พบว่า มีอัตราการเติบโตที่ชัดเจนในช่วง ๓-๔ ปีที่ผ่านมา รายละเอียดดังแสดงในตาราง

ประเทศ	รายได้ต่อปี	จำนวนสถานบริการ	จำนวนห้องบริการ/สถานที่	ผู้ใช้บริการ
ไทย	US\$ ๘๕ Million	๒๓๐	๘	๓.๓ ล้านคน
สิงคโปร์	Dollars	๔๐	๕	๔ แสนคน
ออสเตรเลีย	S\$ ๓๕ Million	N/A	๗	๒ ล้านคน
สหรัฐฯ	Dollars	๕,๖๘๕	N/A	๕๕ ล้านคน
	A\$ ๑๕ Million			
	Dollars			
	US\$ ๕ Billion Dollars			

ที่มา : ข้อมูลจาก Intelligent Spas Pte Ltd ประเทศสิงคโปร์ ระหว่างกลางปี ๒๕๔๔-๒๕๔๕

การดูแลสุขภาพแบบองค์รวมในประเทศไทย

การดูแลสุขภาพแบบองค์รวม โดยใช้สมุนไพรเป็นภูมิปัญญาไทย ที่สืบทอดกันมาช้านาน โดยปัจจุบันได้มีการพัฒนารูปแบบการใช้ประโยชน์จากผลิตภัณฑ์ การแปรรูปผลิตภัณฑ์ และการออกแบบบรรจุภัณฑ์ ให้ทันสมัยสอดคล้องกับวิถีชีวิตสมัยใหม่ เป็นที่นิยมแพร่หลายยิ่งขึ้น โดยปัจจุบันมีผู้ผลิตสมุนไพรภายในประเทศ ประมาณ ๖๐๐ ราย และมีการนำเข้าสมุนไพรจากต่างประเทศปีละ ๒๐,๐๐๐ ล้านบาท ผลิตเพื่อบริโภคภายในประเทศปีละ ๑๐,๐๐๐ ล้านบาท ส่งออกสมุนไพรสู่ตลาดโลกปีละ ๑,๐๐๐ ล้านบาท ซึ่งจากการประมาณการส่งออกของสมาคมผู้ผลิตยาสมุนไพรไทย คาดการณ์การส่งออกสมุนไพรไทย ๔ กลุ่ม โดยเฉพาะกลุ่มเครื่องสำอางและผลิตภัณฑ์เด่น (Product of Excellence) ๕ ชนิด คือ ขมิ้นชัน กระจับปี่ กวาวเครือขาว ฟ้ายาง และใบหม่อน คาดว่าภายในปี ๒๕๕๑ จะมีมูลค่าการผลิตสมุนไพรไทยเพื่อลดปริมาณการนำเข้า คิดเป็นมูลค่า ๖,๐๐๐ ล้านบาทต่อปี ในขณะที่ การส่งออกผลิตภัณฑ์สมุนไพรไทยคิดเป็นจำนวน ๗,๐๐๐ ล้านบาทต่อปี รายละเอียดคั่งแสดงในตาราง

การคาดการณ์ส่งออกสมุนไพรไทยในปี ๒๕๕๑ (มูลค่า : ล้านบาท)

ผลิตภัณฑ์	ปริมาณ การส่งออก ปี ๒๕๔๖	ปริมาณลด การนำเข้า ปี ๒๕๕๑	ปริมาณ การส่งออก ปี ๒๕๕๑
ยาสมุนไพรและอาหารเสริม	๔๐๐	๔,๕๐๐	๒,๐๐๐
เครื่องสำอาง	๖๐๐	๑,๕๐๐	๕,๐๐๐
รวม	๑,๐๐๐	๖,๐๐๐	๗,๐๐๐

ที่มา : สมาคมผู้ผลิตยาสมุนไพรไทย, ๒๕๔๖

ทั้งนี้ กระทรวงสาธารณสุขได้ให้การสนับสนุนโดยได้กำหนดยุทธศาสตร์ “การเป็นศูนย์กลางสุขภาพของเอเชีย” (Center of Excellent Health Care of Asia) เพื่อพัฒนาธุรกิจบริการรักษาพยาบาล บริการส่งเสริมสุขภาพ และสมุนไพรไทย ให้สามารถเป็นผู้นำในเวทีโลกได้อย่างแท้จริง โดยมีวิสัยทัศน์ให้ “ประเทศไทยเป็นศูนย์กลางสุขภาพของเอเชีย” (Thailand: Center of Excellent Health Care of Asia) ภายใน ๕ ปีข้างหน้า (พ.ศ. ๒๕๕๑) และได้กำหนดให้มีบริการ และผลิตภัณฑ์สุขภาพหลักที่นำรายได้เข้าสู่ประเทศ (Product of Excellence) จำนวน ๓ ผลผลิต ได้แก่ ธุรกิจบริการรักษาพยาบาล ธุรกิจบริการส่งเสริมสุขภาพ และธุรกิจผลิตภัณฑ์สุขภาพและสมุนไพรไทย ซึ่งแต่ละผลผลิตได้กำหนดวิสัยทัศน์ย่อยไว้ดังนี้

๑. วิสัยทัศน์การพัฒนาธุรกิจบริการรักษาพยาบาล : ประเทศไทยเป็นศูนย์กลางการแพทย์ของเอเชีย (Thailand: The Excellent Medical Hub of Asia)

๒. วิสัยทัศน์การพัฒนาธุรกิจบริการส่งเสริมสุขภาพ : ประเทศไทยเป็นศูนย์กลางการดูแลสุขภาพของเอเชีย (Thailand: The Wellness Capital of Asia)

๓. วิสัยทัศน์การพัฒนาธุรกิจผลิตภัณฑ์สุขภาพและสมุนไพรไทย : ประเทศไทยเป็นแหล่งกำเนิดของสมุนไพรที่ทรงคุณค่าเพื่อการมีสุขภาพที่ดี (Thailand: The Origin of Precious Herbs for Superior Health)

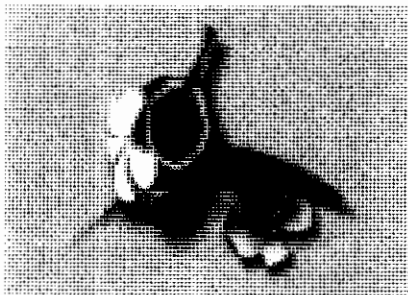
โดยมีพันธกิจส่งเสริม สนับสนุนทั้งภาครัฐและเอกชนให้พัฒนาบริการและสินค้าสุขภาพ ทั้ง ๓ ผลผลิตให้มีมาตรฐานระดับสากล ส่งเสริม สนับสนุนธุรกิจสุขภาพและสร้างหลักประกันด้านคุณภาพและความปลอดภัยให้แก่ผู้บริโภค

สำหรับประมาณการรายได้ของปี ๒๕๔๗ จากทั้ง ๓ ผลผลิต ดังแสดงในตาราง

ผลผลิต	สถานการณ์ปี ๒๕๔๖	เป้าหมายรายได้ปี ๒๕๔๗
ผลผลิตที่ ๑ บริการรักษาพยาบาล ๑. การแพทย์เฉพาะทาง ๒. ทันตกรรม ๓. ตรวจร่างกาย	๑. โรงพยาบาลเอกชนมีศักยภาพและมีความพร้อมบริการผู้ป่วยนานาชาติ ๓๓ แห่ง ๒. จำนวนผู้ป่วยต่างชาติปี ๒๕๔๖ จำนวน ๗๓๐,๐๐๐ ราย ๓. รายได้ที่ได้รับจากผู้ป่วยโดยตรง ๑๖,๘๖๓ ล้านบาท	๑. จำนวนผู้ใช้บริการ ๘๕๐,๐๐๐ ราย หรือเพิ่มขึ้นร้อยละ ๑๖.๔๔ ๒. สร้างรายได้ให้ประเทศ ๑๕,๖๓๕ ล้านบาท เพิ่มขึ้น ๒,๗๗๒ ล้านบาท หรือร้อยละ ๑๖.๔
ผลผลิตที่ ๒ บริการส่งเสริมสุขภาพ ๑. บริการสปา ๒. บริการนวดไทย ๓. บริการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ	๑. จำนวนสปา ๒๓๐ แห่ง ๒. ผู้ใช้บริการสปาปี ๒๕๔๔ - ๒๕๔๕ จำนวน ๓.๓ ล้านคน เพิ่มขึ้นร้อยละ ๒๑ ต่อปี แบ่งเป็นคนไทย ๐.๗ ล้านคน และชาวต่างชาติ ๒.๖ ล้านคน สามารถจ้างแรงงานไทยได้ ๔,๐๐๐ คน ๓. รายได้ ๓,๖๕๕ ล้านบาท	๑. จำนวนชาวต่างชาติบริการสปา ๓.๑ ล้านคน ๒. รายได้จากการธุรกิจสปา ๔,๕๖๖ ล้านบาท หรือเพิ่มขึ้นร้อยละ ๓๖.๗
ผลผลิตที่ ๓ พัฒนาผลิตภัณฑ์สุขภาพสมุนไพรไทย ๑. อาหารเสริม ๒. เครื่องสำอาง ๓. ยาสมุนไพร	๑. จำนวนผู้ผลิต ๖๐๐ ราย ๒. มูลค่าสมุนไพรส่งออกปีละ ๑,๐๐๐ ล้านบาท โดยความต้องการของตลาดโลกมี ๗๘๔ พันล้านบาท ไทยมีส่วนแบ่งตลาดร้อยละ ๐.๑๓	รายได้จากการส่งออกสมุนไพรในตลาดโลก ๑,๕๐๐ ล้านบาท เพิ่มขึ้น ๕๐๐ ล้านบาทหรือร้อยละ ๕๐ และผลิตเพื่อทดแทนการนำเข้า

ผลผลิต	สถานการณ์ปี ๒๕๔๖	เป้าหมายรายได้ปี ๒๕๔๗
		๕๐๐ ล้านบาท โดยเฉพาะในกลุ่มเครื่องสำอางและผลิตภัณฑ์เค้น
มูลค่ารวม	๒๑,๕๑๘ ล้านบาท	๒๖,๑๓๑ ล้านบาท รายได้เพิ่ม ๔,๖๑๓ ล้านบาท หรือร้อยละ ๒๑.๔๔

เป้าหมายรายได้ ระหว่างปี พ.ศ. ๒๕๔๗ – ๒๕๕๑ ดังนี้

ปี ๒๕๔๗ รายได้ ๒๖,๑๓๑ ล้านบาท

ปี ๒๕๔๘ รายได้ ๓๑,๘๕๔ ล้านบาท

ปี ๒๕๔๙ รายได้ ๓๘,๖๑๘ ล้านบาท

ปี ๒๕๕๐ รายได้ ๔๘,๓๘๐ ล้านบาท

ปี ๒๕๕๑ รายได้ ๖๓,๘๒๒ ล้านบาท

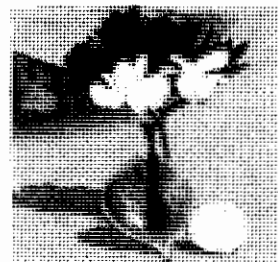
รวมประมาณการรายได้ ๕ ปี คิดเป็น ๒๑๐,๘๑๕ ล้านบาท

ที่มา : www.mfa.go.th/web/๑๖๔๑.php?id=๖๕๔๓

การขยายตัวของธุรกิจ SPA

การขยายตัวของธุรกิจสปาในประเทศไทยเป็นไปอย่างรวดเร็วในช่วง ๒ - ๓ ปีที่ผ่านมา จากข้อมูลจากผลสำรวจอุตสาหกรรมสปาในประเทศไทย (Spa Industry Survey: Thailand ๒๐๐๒) ของบริษัท intelligentspas จำกัด โดยความร่วมมือของสมาคมสปาไทย พบว่า ในปี ๒๕๔๕ มีผู้ประกอบการธุรกิจสปาทั้งสิ้น ๒๓๐ แห่ง มีนักท่องเที่ยวต่างประเทศมาใช้บริการในประเทศไทย ๒.๖ ล้านคน นำรายได้เข้าประเทศ ๘๕ ล้านดอลลาร์ ก่อให้เกิดการสร้างงานมากกว่า ๔๐,๐๐๐ คน และจากการสำรวจยังพบว่า

๑. การใช้บริการสปาเพิ่มขึ้นร้อยละ ๖๔ ในช่วง ๓ ปีที่ผ่านมา
๒. ผู้ใช้บริการสปาในประเทศไทยมีจำนวน ๓.๓ ล้านคนระหว่างปี ๒๕๔๔-๒๕๔๕ โดยร้อยละ ๘๐ เป็นนักท่องเที่ยวต่างชาติ
๓. ผู้ใช้บริการเป็นเพศหญิงร้อยละ ๕๘ เพศชายร้อยละ ๔๒

๔. สปาส่วนใหญ่ตั้งอยู่ในโรงแรม หรือในสถานที่พักตากอากาศ
๕. สปาแต่ละแห่ง โดยเฉลี่ยมีห้องให้บริการ ๘ ห้อง
๖. สปาในโรงแรมโดยเฉลี่ยมีห้องคู่ ๗ ห้อง ขณะที่สปาในสถานที่พักตากอากาศมีห้องคู่ ๔ ห้อง
๗. การจ้างพนักงานทำงานมักจ้างแบบเต็มเวลา
๘. ครึ่งหนึ่งของรายได้ของสปาโดยเฉลี่ยมาจากการให้บริการนวด

ดังนั้น จะเห็นว่าธุรกิจสปาจึงเป็นธุรกิจส่งเสริมสุขภาพแบบองค์รวม ที่เป็นโอกาสในการสร้างรายได้จากต่างประเทศ โดยผู้ประกอบการต้องสร้างความมั่นใจด้านมาตรฐาน และคุณภาพบริการมีความปลอดภัยควบคู่ไปกับการให้บริการการนวดแผนไทย (Thai Traditional Massage) ที่มีเอกลักษณ์ความโดดเด่นของภูมิปัญญาไทยที่กำลังได้รับความนิยมอย่างแพร่หลายในปัจจุบัน

กฎหมายที่เกี่ยวข้องกับสปา

ปัจจุบันมีกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับธุรกิจสปา ที่อยู่ในความรับผิดชอบของหลายหน่วยงานด้วยกัน ได้แก่

๑. **กรมพัฒนาธุรกิจการค้า** เป็นหน่วยงานรับผิดชอบจัดตั้งธุรกิจ โดยการจดทะเบียนจัดตั้งธุรกิจ Day SPA ผู้ประกอบการสามารถติดต่อขอจดทะเบียนได้ที่ สำนักงานบริการจดทะเบียนธุรกิจ ๑ - ๗ สำนักทะเบียนธุรกิจ กรมพัฒนาธุรกิจการค้า กระทรวงพาณิชย์ ส่วนต่างจังหวัดสามารถขอจดทะเบียนได้ที่ สำนักงานทะเบียนการค้าจังหวัด

๒. **กรมสรรพากร** ในเขตกรุงเทพมหานคร ผู้ประกอบการสามารถติดต่อขอชำระภาษีได้ที่สรรพากรเขต หรือสรรพากรเขตสาขา ส่วนต่างจังหวัดผู้ประกอบการสามารถติดต่อได้ที่สรรพากรอำเภอ หรือสรรพากรอำเภอสาขา

๓. **กรมสรรพสามิต** การประกอบธุรกิจสปา หากสถานที่ให้บริการมีอ่างอาบน้ำหรือสถานที่อาบน้ำในห้องเดียวกันกับห้องให้บริการนวด ไม่ว่าจะมีการแยกสัดส่วนระหว่างส่วนที่มีอ่างอาบน้ำหรือสถานที่อาบน้ำกับส่วนให้บริการนวดโดยมีประตูกันหรือไม่มีก็ตาม ผู้ประกอบการจะต้องติดต่อขอชำระภาษีจากกรมสรรพสามิต (สถานบริการประเภทอาบน้ำหรืออบตัว และนวด ในสถานบริการเสริมความงามหรือเพื่อสุขภาพ)

๔. **กองการประกอบโรคศิลป์** เป็นหน่วยงานที่ดูแลด้านมาตรฐานและตรวจมาตรฐานของธุรกิจ ซึ่งเน้นหลัก ๓ ประการ คือ ๑) ด้านสถานที่ถูกหลักสุขาภิบาลและมีความปลอดภัย ๒) ด้านบุคลากรที่ผ่านการอบรมหรือขึ้นทะเบียน ๓) ด้านการบริการ โดยใบรับรองมาตรฐานมีอายุ ๑ ปี ส่วนใบขอ

อนุญาตตั้งสถานบริการ มีอายุ ๑ ปี (เริ่มต้นเสียค่าใช้จ่าย ๕๐,๐๐๐ บาท ปีต่อไปเสีย ๑๐,๐๐๐ บาท) โดย

๔.๑ ผู้ประกอบกิจการสปาเพื่อสุขภาพ หมายถึง การประกอบกิจการที่ให้การดูแล และเสริมสร้างสุขภาพโดยบริการหลักที่จัดไว้ประกอบด้วย การนวดเพื่อสุขภาพ และการใช้น้ำเพื่อสุขภาพโดยอาจมีบริการเสริม เช่น การอบเพื่อสุขภาพ การออกกำลังกายเพื่อสุขภาพ โภชนาบำบัด และการควบคุมอาหาร โยคะ และการทำสมาธิ

ผู้ดำเนินการ ต้องมีผู้ดำเนินการอย่างน้อย ๑ คน โดยคุณสมบัติจบการศึกษาปริญญาตรีวิทยาศาสตร์สุขภาพ หรือมีประสบการณ์ ๒ ปี และมีการสอบขึ้นทะเบียน และผู้ให้บริการสปา ต้องผ่านการสอบขึ้นทะเบียนผู้ให้บริการหรือผ่านการรับรองจากสถาบันที่ขึ้นทะเบียนไว้

๔.๒ ผู้ประกอบการกิจการนวดเพื่อสุขภาพ หมายถึง การประกอบกิจการนวดโดยมีวัตถุประสงค์เพื่อเป็นการผ่อนคลายกล้ามเนื้อ ความเมื่อยล้า ความเครียด ด้วยวิธีการกด การคลึง การบีบ การจับ การตัด การประคบ การอบ หรือโดยวิธีอื่นใดตามศาสตร์ และศิลปะของการนวดเพื่อสุขภาพ ทั้งนี้ต้องมีสถานที่อาบน้ำโดยมีผู้ให้บริการ ซึ่งไม่กำหนดว่าต้องมี SPA Manager แต่ต้องผ่านการสอบขึ้นทะเบียนผู้ให้บริการหรือผ่านการรับรองจากสถาบันที่ขึ้นทะเบียนไว้

๔.๓ การให้บริการเสริมสวย หมายถึง การประกอบกิจการนวดในสถานที่เฉพาะ เช่น ร้านเสริมสวยหรือแค่งผม โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อความสวยงามด้วยวิธีการกด การคลึง การบีบ การจับการประคบ การอบ หรือด้วยวิธีการอื่นใดตามศิลปะการนวดเพื่อเสริมสวย ทั้งนี้ต้องมีสถานที่อาบน้ำโดยมีผู้ให้บริการ โดยเดิมกิจการประกอบธุรกิจเป็นร้านเสริมสวย และมีการบริการนวดในร้าน ซึ่งไม่ได้เน้นที่บริการนวด เป็นเพียงบริการเสริม

๕. หน่วยงานท้องถิ่น การยื่นขอติดตั้งป้ายและชำระภาษีป้าย ต้องติดต่อที่ฝ่ายรายได้ สำนักงานเขต

สำหรับการลงทุน และจุดคุ้มทุนของธุรกิจ SPA นั้น พบว่า ขนาดของเงินลงทุนในธุรกิจมีหลายระดับ ขึ้นอยู่กับลักษณะและขนาดของสถานบริการ กลุ่มเป้าหมายที่ต้องการให้มาใช้บริการ และชนิดของการให้บริการ เนื่องจากธุรกิจสปา มีรูปแบบหลากหลาย แต่ละลักษณะหรือรูปแบบจะมีการใช้เงินลงทุนที่แตกต่างกัน โดย Complete Day Spa & Treatment มีการลงทุนที่ประมาณ ๓ - ๕ ล้านบาท (ผู้จัดการสปา (Spa Manager) และบุคลากร ๑๒ ตำแหน่ง พื้นที่ภายใน ๑๕๐ ตารางเมตร) โดยผู้ประกอบการที่สนใจจะลงทุนดำเนินธุรกิจ Day SPA ควรมีความสนใจในเรื่องสุขภาพ ผู้ประกอบการควรมีพื้นฐานความรู้และความสนใจเกี่ยวกับการดูแลรักษาสุขภาพ และสนใจให้บริการเพื่อสุขภาพตามสถานบริการต่างๆ เช่น ศูนย์ออกกำลังกาย มีใจรักในงานบริการ มีความเป็นกันเองและอัธยาศัยดี

เพื่อสร้างความสัมพันธ์ที่ดีกับลูกค้า ซึ่งจะเป็นจุดเริ่มต้นในการสร้างความประทับใจให้ลูกค้ากลับมาใช้บริการอีก และควรมีความรู้เกี่ยวกับเครื่องมือและผลิตภัณฑ์ที่ใช้ในการให้บริการ โดยเฉพาะความรู้เกี่ยวกับสมุนไพร การใช้ การเก็บรักษา ตลอดจนการผสมสูตรสมุนไพรต่างๆ เพื่อให้บริการแก่ลูกค้า

สมาคมสปาไทย ได้กำหนดมาตรฐานขั้นต่ำให้ธุรกิจสปาที่มีบริการอย่างน้อย ๒ ใน ๔ อย่าง คือ การนวดเพื่อสุขภาพโดยใช้ศาสตร์การนวด บริการดูแลสุขภาพด้วยน้ำโดยใช้ศาสตร์การดูแล สุขภาพด้วยน้ำ บริการใช้อุณหภูมิในการดูแลสุขภาพ และบริการสุขภาพด้วยศาสตร์การดูแลสุขภาพทางเลือก

บริการสปาในลักษณะธรรมชาติบำบัดที่สถานบริการแต่ละแห่งจัดไว้ให้บริการลูกค้า มีองค์ประกอบในการให้บริการ ดังนี้

๑. การบำบัดด้วยน้ำ หรือวาริบำบัด เป็นการผ่อนคลายร่างกายโดยการใช้ น้ำเป็นตัวกระตุ้นการหมุนเวียนโลหิต มีหลายรูปแบบ เช่น การแช่หรืออาบน้ำ การฉีดน้ำ การอบด้วยไอน้ำ การประคบ การห่อด้วยผ้าเย็น รวมถึงกายภาพบำบัดในน้ำ เป็นต้น

๒. การนวด หรือการบำบัดด้วยมือ (Massage) เป็นการผ่อนคลายร่างกาย จิตใจและอารมณ์ ด้วยการสัมผัสไปตามกล้ามเนื้อหรือจุดต่างๆ บนร่างกายในลักษณะของการนวด ซึ่งเป็นหัวใจของการผ่อนคลายกล้ามเนื้อส่วนต่าง ๆ เสริมพลังกาย พลังใจในเวลาเดียวกัน การนวดช่วยปรับปรุงระบบไหลเวียนโลหิต กล้ามเนื้อ ระบบประสาท กำจัดของเสีย บรรเทาอาการปวดหลัง ฯลฯ การบำบัดด้วยมือที่สถานบริการสปาที่มีให้บริการ เช่น การนวดแบบไทย การนวดแบบสวีดิช การนวดหน้า การนวดศีรษะ การนวดฝ่าเท้า รวมทั้งการนวดด้วยสมุนไพรและน้ำมันหอมระเหย เป็นต้น

๓. สุวคนธบำบัด หรือโรมาเทอราปี (Aromatherapy) เป็นการผ่อนคลายร่างกายและจิตใจจากความตึงเครียด ให้กลับคืนสู่ความสมดุล สร้างความสดชื่นด้วยกลิ่นหอมของน้ำมันหอมระเหย ซึ่งสกัดจากดอกไม้หรือพืชบางชนิดที่มีคุณสมบัติพิเศษ เช่น กระดังงา ลาเวนเดอร์ ฯลฯ และนำน้ำมันที่ได้มานวดตัว หรือเผาไฟให้เกิดกลิ่นหอมสำหรับใช้สูดดม

๔. พฤษกษบำบัด (Herbalism) เป็นการนำชาสมุนไพรต่างๆ มาชงน้ำดื่ม เช่น ชาตะไคร้ ชาดอกคำฝอย ซึ่งสมุนไพรเหล่านี้มีประโยชน์ในการสมดุลให้แก่ร่างกาย

๕. โยคะ (Yoga) เป็นการนำโยคะมาเป็นกิจกรรมเสริม เนื่องจากโยคะช่วยให้ร่างกายมีความยืดหยุ่น โดยเฉพาะตามข้อต่อต่างๆ และมีการผสมผสานเรื่องการฝึกลมหายใจให้ถูกต้อง เพื่อให้ร่างกายและจิตใจเกิดความสมดุล

๖. บริการอื่นๆ เช่น บริการด้านความงาม สุขภาพ และการออกกำลังกาย เช่น โยเก็ก รำมวยจีน หรือการฝึกสมาธิ เป็นต้น

จากแนวคิดของธุรกิจสปาในการสร้างความสมดุลของร่างกายและจิตใจให้เกิดขึ้นกับผู้ใช้บริการนั้นได้ รวมไปถึงสิ่งอื่นที่ผู้ใช้บริการสามารถสัมผัสได้ทางอ้อมอีกด้วย นับตั้งแต่การออกแบบสถาปัตยกรรม การตกแต่งพื้นที่ใช้สอยด้วยแสง สี วัสดุ รวมถึงแนวคิดการจัดกิจกรรมต่าง ๆ เช่น กิจกรรมสันทนาการ โภชนาการ การอำนวยความสะดวกต่าง ๆ ซึ่งจะช่วยให้ผู้ใช้บริการรู้สึกได้ถึงความเป็นส่วนตัวและความผ่อนคลายในทุก ๆ ด้าน

การวิเคราะห์ธุรกิจสปาในประเทศไทย

การวิเคราะห์ธุรกิจสปาในประเทศไทย โดยใช้ SWOT ANALYSIS พบว่า

Strength จุดแข็ง

๑. การมีรูปแบบบริการที่หลากหลายประเภท ตอบสนองความต้องการของผู้ใช้บริการที่แตกต่างกัน เช่น บริการเพื่อสุขภาพ บริการเพื่อความงาม การบำบัดด้วยน้ำ การใช้น้ำมันหอมระเหยหรือสมุนไพร โปรแกรมดูแลตัวเองหลังคลอดบุตร โปรแกรมเสริมสร้างบุคลิกภาพ

๒. การที่สปาสามารถตั้งสถานบริการร่วมกันในธุรกิจอื่นได้ เช่น โรงแรม รีสอร์ท Golf Spa โรงพยาบาล Home Spa Delivery เป็นต้น

๓. บุคลากรไทยมีความพร้อมในการให้บริการด้วยกิจกรรมายาทที่บ่งบอกถึงเอกลักษณ์ของวัฒนธรรมไทยซึ่งเป็นสิ่งที่ชาวต่างชาติประทับใจตลอดมา และมีพื้นฐานที่ง่ายต่อการฝึกทักษะในการนวด

๔. การที่ประเทศไทยเป็นแหล่งวัตถุดิบสมุนไพรที่สามารถผลิต และส่งออกเพื่อป้อนตลาดโลก ทำให้มีสมุนไพรที่มีคุณภาพ โยชน์ต่อสุขภาพหลากหลายในต้นทุนที่มีราคาถูกลง

๕. ประเทศไทยมีวัฒนธรรมการบริการที่มีลักษณะโดดเด่นจนผู้ใช้บริการจากทั่วโลกหลงใหลเห็นว่าสปาที่ดีที่สุดอยู่ที่ประเทศไทย (ผลการสำรวจของสปาแม่กาศ์นของสิงคโปร์)

๖. สปาส่วนใหญ่เป็นธุรกิจประเภท SME ที่การเข้าสู่ธุรกิจทำได้ง่าย เพราะใช้เงินทุนและสิ่งอำนวยความสะดวกต่าง ๆ ไม่มากนัก และเมื่อประกอบกิจการแล้วเกิดมีปัญหา มีโอกาสที่จะฟื้นตัวได้ง่ายกว่ากิจการขนาดใหญ่ และยังมีความคล่องตัวในการบริหารจัดการ ผู้ประกอบการสามารถควบคุมดูแลกิจการได้ทั่วถึงและใกล้ชิด สามารถสร้างความชำนาญเฉพาะอย่างเพื่อให้เกิดประสิทธิภาพ

Weakness จุดอ่อน

๑. ใช้ต้นทุนเริ่มต้นที่สูงประมาณ ๓-๕ ล้านบาท เนื่องจากอุปกรณ์ตกแต่ง ประกอบร้านมีความหรูหรา สวยงาม

๒. ค่าใช้จ่ายหรือต้นทุนที่ต้องจ่ายแน่นอนในแต่ละเดือนมีสูง เช่น เงินเดือนพนักงาน ค่าเช่าสถานที่ ค่าวัสดุอุปกรณ์ ค่าวัตถุดิบ ซึ่งมีราคาแพง และมีระยะเวลาในการจัดเก็บ

๓. บุคลากรด้านการบริการในปัจจุบันมีจำนวนลดน้อยลง เนื่องจากมีความเข้าใจผิดเกี่ยวกับการบริการ โดยเฉพาะในตำแหน่งพนักงานบริการ ซึ่งถูกมองว่าเป็นอาชีพที่ไม่มีเกียรติ ค่าตอบแทนน้อย และอาจถูกล่วงละเมิดทางเพศจากผู้ใช้บริการได้ ทำให้มีผู้สนใจเข้ามาทำงานทางด้านนี้ค่อนข้างน้อย

๔. บุคลากรด้านการบริการในปัจจุบันมีจำนวนน้อย เนื่องจากมีความเข้าใจผิดเกี่ยวกับการบริการ โดยเฉพาะในตำแหน่งพนักงานบริการ (Therapists) ซึ่งถูกมองว่าเป็นอาชีพที่ไม่มีเกียรติ ค่าตอบแทนน้อย และอาจถูกล่วงละเมิดทางเพศจากผู้ใช้บริการได้ ทำให้มีผู้สนใจเข้าทำงานทางด้านนี้ค่อนข้างน้อย

๕. การที่สปาเป็นธุรกิจแบบ SME ทำให้ผู้ประกอบการส่วนใหญ่ขาดความรู้ความสามารถทั้งในด้านการตลาดในวงกว้าง โดยเฉพาะตลาดต่างประเทศ และการขาดความรู้ด้านเงินทุนจากการที่ผู้ประกอบการส่วนใหญ่ขาดความรู้เรื่องการทำบัญชีอย่างเป็นระบบ และการขาดด้านความรู้ด้านการจัดการ การบริหารงานที่มีระบบ เมื่อมีการขยายตัวเกิดปัญหากับระบบการจัดการขึ้นได้

Opportunity โอกาส

๑. ภาวะในปัจจุบันคนเผชิญกับความเครียดในการทำงานมากขึ้น จึงให้ความสำคัญหันมาดูแลสุขภาพสภาพกันมากขึ้น

๒. ความนิยมใช้ธรรมชาติบำบัด เพื่อผ่อนคลายความตึงเครียดแทนการบำบัดด้วยยารักษาโรค

๓. เป็นแหล่งท่องเที่ยวอย่างหนึ่ง ที่สามารถดึงดูดนักท่องเที่ยวต่างประเทศให้มาใช้บริการได้

๔. บริการ spa ได้รับความนิยมส่วนหนึ่งเป็นเพราะความเชื่อของคนที่ว่า "ความสวยงามของร่างกายเกิดขึ้นมาจากภายใน" คือ เมื่อมีสภาพจิตใจที่ดี มีความสงบสุข ก็จะนำไปสู่การมีสุขภาพร่างกายที่ดีเป็นลำดับต่อมา

๕. ภาวะเศรษฐกิจในปัจจุบันเติบโตขึ้น ทำให้คนมีรายได้มากขึ้น พอที่จะบริโภคบริการฟุ่มเฟือยได้

๖. จากการศึกษาพบว่า เป็นธุรกิจที่ให้ผลตอบแทนในอัตราสูงและสามารถคืนทุนได้ในระยะเวลาอันสั้นเพียง ๑-๒ ปี

๗. ภาครัฐให้การสนับสนุนธุรกิจบริการเพื่อดึงดูดนักท่องเที่ยว โดยกำหนดเป้าหมายให้ประเทศไทยเป็นศูนย์กลางสุขภาพของเอเชีย ปีพ.ศ.๒๕๔๖-๒๕๕๔

๘. หน่วยงานภาครัฐและเอกชน มีการร่วมมือกันจัดตั้งสถาบันการศึกษาเพื่อให้ความรู้เกี่ยวกับสปาหลายแห่ง เพื่อรองรับการเติบโตของธุรกิจสปาในประเทศไทย โดยการพัฒนากุณภาพให้มีความรู้และความเข้าใจในศาสตร์แห่งสปาอย่างแท้จริง

๙. หลายหน่วยงานขนานรับนโยบายภาครัฐที่ให้การสนับสนุนธุรกิจสปาในประเทศไทย เช่น กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา มีการจัดกิจกรรมเพื่อส่งเสริมการตลาดที่เกี่ยวข้องกับธุรกิจสปา เช่น ตลาดทัวร์สุขภาพ เป็นต้น ด้านกระทรวงสาธารณสุขก็ให้การส่งเสริมงานค้นคว้าวิจัยและ เผยแพร่ความรู้สมุนไพรไทยอย่างกว้างขวาง ฯลฯ

๑๐. มีสถาบันให้ความร่วมมือด้านการเงินเพื่อสนับสนุนธุรกิจ SMEs เช่น การร่วมมือระหว่างสถาบันการเงินในเอเปค เพื่อธุรกิจ SMEs โดยเฉพาะ

Threat ความเสี่ยง

๑. ปัจจุบันมีธุรกิจที่เปิดบริการ spa อยู่เป็นจำนวนมากรวมถึงนักลงทุนชาวต่างชาติ ดังนั้น จึงมีการแข่งขันสูง ทำให้เกิดการตัดราคาค่าบริการระหว่างผู้ประกอบการด้วยกันเอง

๒. เป็นธุรกิจบริการ หัวใจหลักคือ ผู้คนที่มีความรู้และความเชี่ยวชาญ (Spa Therapists) การขาดแคลนบุคลากรที่มีความรู้ความเชี่ยวชาญในการบริหารธุรกิจ เนื่องจากธุรกิจเติบโตอย่างรวดเร็ว ทำให้บุคลากรมีไม่เพียงพอที่จะรองรับการขยายตัวของธุรกิจ และเกิดปัญหาการแย่งตัวบุคลากรในธุรกิจนี้ด้วยการเสนอผลตอบแทนที่สูงกว่า

สำหรับแนวโน้มของธุรกิจสปาในอนาคตนั้น ผู้ประกอบธุรกิจสปาจะต้องตระหนักถึงคุณภาพของการให้บริการมากขึ้น เนื่อง
สนใจเรื่องสุขภาพมากขึ้น และมีทางเลือก
อีกมากมายหลายรูปแบบให้เลือก และ
สปาในปัจจุบัน ได้รับอิทธิพลจาก
ที่แผ่ขยายเข้ามาในประเทศไทย และมี
จากประชาชนมีแนวโน้มจะให้ความสำคัญ
ด้านการดูแลสุขภาพแบบองค์รวมยังมี
อาจเป็นไปได้ว่าการเติบโตของธุรกิจ
กระแสการตลาดแบบ Retro Marketing
อิทธิพลต่อแนวคิดของคนในสังคม
ไทย โดยเฉพาะในสังคมเมืองให้มุ่งกลับไปสู่การมีวิถีชีวิตแบบดั้งเดิมกับวิถีธรรมชาติ โดยเฉพาะการดูแลสุขภาพ

กฎหมายควบคุมการขอทาน : ถึงเวลาแก้ไขหรือยัง

ทนายศักดิ์ สุระคำแหง *

มีนักปราชญ์ชาวจีนท่านหนึ่งชื่อว่าเมิ่งจื่อ (ประมาณ ๒,๕๐๐ ปีเศษ) เขาได้กล่าวว่า “ถ้าเราพบคนขอทานข้างถนน ไม่มีอาหารรับประทานแล้วเราให้เงินเขา นั่นแหละคือเมตตา แต่ถ้าในทางตรงกันข้าม เราเมินโดยทำเป็นมองไม่เห็นนั่นหมายความว่าเราลืมความเมตตาไปแล้ว” ซึ่งคำกล่าวนี้อาจใช้ได้ในช่วงเวลาหนึ่ง แต่เมื่อกาลเวลาได้เปลี่ยนไป สถานการณ์เปลี่ยนไป คำกล่าวนี้อาจนำมาใช้ไม่ได้แล้ว เพราะปัจจุบันนี้การขอทานมิได้เพียงเพื่อการประทังชีวิตเท่านั้น แต่ได้มีการยึดเป็นอาชีพ และกระทำกันเป็นขบวนการ ซึ่งมีทั้งคนขอทานที่จนจริง ๆ ประกอบสัมมาอาชีพไม่ได้ เนื่องจากมีความบกพร่องทางร่างกายและคนขอทานที่ยึดเป็นอาชีพ ทั้งที่มีอวัยวะครบถ้วนทุกประการปะปนกันไป เพราะฉะนั้นการให้เงินแก่คนขอทาน เท่ากับเป็นการสนับสนุนให้มีจำนวนคนขอทานเพิ่มมากขึ้น ส่งเสริมให้คนเกียจคร้านการทำงาน ซึ่งส่งผลเป็นการทำลายภาพลักษณ์ของประเทศอีกด้วย

ในอดีตที่ผ่านมามีบุคคลที่ยึดการขอทานเป็นหลักในการดำรงชีพ ทั้งคนขอทานที่มีความสามารถและไม่มีความสามารถในการประกอบอาชีพ ซึ่งมีระบอบอยู่ทั่วไป ขาดการสงเคราะห์อันมีระเบียบก่อความรำคาญให้แก่ประชาชน และห่วงหวั่นถึงความก้าวหน้าทางเศรษฐกิจของสังคม ดังนั้น รัฐบาลในสมัยนั้นซึ่งมี จอมพล ป. พิบูลสงคราม เป็นนายกรัฐมนตรี จึงได้เสนอให้มีการออกกฎหมายควบคุมการขอทานขึ้น เพื่อให้มีอำนาจในการเข้าควบคุมจัดการกับคนขอทานได้ โดยกฎหมายฉบับนี้ได้มีการประกาศใช้เมื่อวันที่ ๗ ตุลาคม พุทธศักราช ๒๔๘๔

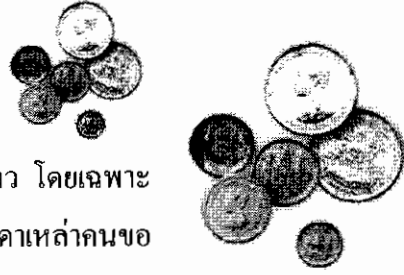
แต่นับจากวันที่มีกฎหมายควบคุมการขอทานใช้บังคับเป็นต้นมา ก็ได้ทำให้จำนวนคนขอทานลดน้อยลงหรือสูญสิ้นไปจากประเทศไทย กลับมีจำนวนคนขอทานเพิ่มมากขึ้นเรื่อย ๆ และมีการพัฒนารูปแบบต่าง ๆ ในการขอทาน จากการขอทานธรรมดาจนกลายเป็นขบวนการ จนถึงขั้นเป็นการค้ำมนุษย์เกิดขึ้น เมื่อมีการซื้อตัวเด็กมาเพื่อเป็นขอทานโดยเฉพาะ เด็กต่างด้าว นอกจากนี้ยังมีการใช้วิธีเข้าไปลักขโมยเด็กแรกเกิดจากโรงพยาบาล หรือไม่ก็ซื้อเด็กที่ถูกพ่อแม่ทิ้งตั้งแต่แรกคลอด ซึ่งพฤติกรรมดังกล่าวเหล่านี้ นับว่าเป็นการกระทำที่ผิดต่อบทบัญญัติกฎหมายและเป็นการละเมิดต่อสิทธิมนุษยชนอย่างรุนแรง

* นิตกร ๗ กลุ่มงานบริการวิชาการ ๓ สำนักวิชาการ สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร

ถึงแม้ว่าการขอทานอาจถือได้ว่าเป็นอาชีพอย่างหนึ่ง เมื่อมองในแง่ของสิทธิและเสรีภาพ แต่ทว่าเป็นอาชีพที่ทำลายวัฒนธรรม เศรษฐกิจ และภาพลักษณ์ของประเทศเป็นอย่างยิ่ง

สาเหตุที่ผลักดันให้มีการออกมาขอทานนั้นอาจเป็น เพราะความยากจน ความด้อยการศึกษา ปัญหาสุขภาพไม่ดี ปัญหาครอบครัว ดิถสารเสพติด เป็นต้น และบรรดาขอทาน นั้นมีทั้งเด็ก คนชรา และคนพิการ มีทั้งคนไทยและคนต่างด้าว โดยเฉพาะ คนต่างด้าวมีการหลั่งไหลเข้ามาเป็นจำนวนมากขึ้น ซึ่งบรรดาเหล่าคนขอทานนั้น มักพบเห็นได้บ่อย ๆ ตามสถานที่ต่างๆ เช่น บริเวณสถานีขนส่ง

สะพานลอย แหล่งท่องเที่ยว ย่านชุมชน ตามงานเทศกาลและงานบุญประเพณีต่าง ๆ ซึ่งคนขอทาน เร่ร่อน นอกจากจะก่อความรำคาญแล้วอาจลักขโมย หลอกหลวง หรือก่ออาชญากรรมอื่น ๆ อีกได้

ดังที่กล่าวมาแต่ต้นแล้วว่าการเพิ่มขึ้นของจำนวนคนขอทานทั้งคนไทยและคนต่างด้าว อีกทั้งมีการพัฒนารูปแบบอย่างเป็นขบวนการนั้น ทั้งนี้เนื่องจากการขอทานเป็นหนทางที่ทำรายได้ อย่างงาม อีกทั้งยังไม่มีกฎหมายเฉพาะที่กำหนดบทลงโทษแก่คนขอทานและผู้อยู่เบื้องหลังคนขอทาน จึงทำให้บุคคลเหล่านี้ไม่มีความเกรงกลัวต่อการกระทำความผิด บางคนจึงยึดเป็นอาชีพ และบาง กลุ่มได้รวมตัวกันตั้งตัวเป็นผู้มีอิทธิพลหรือแก๊งมาเฟีย หาผลประโยชน์จากบรรดาคนขอทาน

ในมุมมองของผู้เขียนเกี่ยวกับกฎหมายควบคุมการขอทานนั้น เห็นว่ากฎหมายฉบับนี้ ใช้มานานแล้ว ตั้งแต่ปีพุทธศักราช ๒๔๘๔ เป็นเวลากว่า ๖๐ ปี และปัจจุบันนี้สถานการณ์ได้เปลี่ยนไป มาก ทำให้การบังคับใช้กฎหมายดังกล่าวอาจจะไม่ทันต่อสถานการณ์ อีกทั้งไม่เป็นการสอดคล้อง กับรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ ซึ่งเป็นกฎหมายสูงสุดในการปกครอง ประเทศที่บัญญัติให้สิทธิและเสรีภาพแก่ประชาชนเอาไว้มากมายหลายประการด้วยกันรวมทั้งการ ให้ความคุ้มครอง ส่งเสริม และให้การสงเคราะห์แก่เด็ก คนชรา และคนพิการ หรือผู้ด้อยโอกาสอื่น ๆ ซึ่งการกำหนดให้สิทธิแก่ประชาชนและกำหนดหน้าที่รัฐที่จะต้องปฏิบัติ นั้น ก็เพื่อเป็นการให้โอกาส แก่ประชาชนในชาติที่จะสามารถดำรงชีพโดยการพึ่งตนเองได้ ดังนั้นเมื่อพิจารณาบทบัญญัติของ พระราชบัญญัติควบคุมการขอทาน พุทธศักราช ๒๔๘๔ บางบทบางมาตราแล้วเห็นว่าสมควรที่จะ ได้มีการปรับปรุงแก้ไขให้เหมาะสมกับสถานการณ์และสอดคล้องกับรัฐธรรมนูญ โดยเฉพาะในบท บัญญัติมาตรา ๖ ที่ว่า

“ห้ามมิให้บุคคลใดทำการขอทาน

การขอทรัพย์สินของผู้อื่นโดยมิได้ทำงานอย่างใด หรือให้ทรัพย์สินสิ่งใด คอบแทน และมีใช่ เป็นการขอกันในฐานญาติมิตรนั้นให้ถือว่าเป็นการขอทาน

การขบร้อง การตีคดีเป่า การแสดงการเล่นต่าง ๆ หรือการกระทำอย่างอื่นในทำนองเดียวกัน นั้น เมื่อมิได้มีข้อตกลงโดยตรงหรือโดยปริยายที่จะเรียกเก็บค่าจ้างค่าดู แต่ขอรับทรัพย์สินตามแต่ผู้ฟัง ผู้ดูจะสมัครใจให้มันไม่หรับฟังเป็นข้อแก้ตัวว่าไม่ได้ทำการขอกตามบทบัญญัติมาตรานี้”

ซึ่งบทบัญญัติดังกล่าวนี้ เห็นว่าอาจเกิดปัญหาในทางปฏิบัติได้ในปัจจุบัน เพราะแม้แต่ในขณะพิจารณากฎหมายฉบับนี้ก็ได้มีการอภิปรายกันอย่างกว้างขวาง และแสดงความเห็นกันอย่างหลากหลายในประเด็นเรื่องของการขอก ซึ่งในที่ประชุมสภาผู้แทนราษฎรในขณะนั้น ได้มีสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรหยิบยกตัวอย่างว่ากรณีดังกล่าวนี้ถือว่าการขอกหรือไม่ เช่น “กรณีของบุคคลที่ไม่ใช่ขอกเป็นปกติธุระ แต่มีความจำเป็นต้องขอกคือเป็นขนบธรรมเนียมประเพณีที่จำเป็นต้องขอก เช่น ในภาคอีสานพวกเดินทางมักจะไปขอข้าวสุกกันและมีการให้กันเปล่าโดยประเพณี หรือกรณีในจังหวัดบุรีรัมย์ “ฝนแล้งไม่ได้ทำนา มา ๓ - ๔ ปี ได้อพยพคนและครอบครัวไปเพื่อหางานทำ เมื่อไม่ได้งานทำก็ขอข้าวสุกพอประทังไปวันหนึ่ง ๆ”

ซึ่งกรณีดังกล่าวนี้ พ.ศ.หลวงเซวณศักดิ์สงครามซึ่งดำรงตำแหน่งรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยในขณะนั้นได้ชี้แจงว่า “เขาต้องห้าม วิธีการเช่นนั้นไม่เป็นวิธีการพึงสนับสนุน...การที่ต้องไปขอข้าวเขากินนั้น เป็นเรื่องซึ่งเราไม่ควรสนับสนุน” จะเห็นได้ว่ากฎหมายฉบับนี้มีเจตนารมณ์เพื่อต้องการให้คนช่วยเหลือตนเอง ไม่สนับสนุนให้มีการกระทำที่มีลักษณะเป็นการขอก และเมื่อเราวิเคราะห์เจตนารมณ์ดังกล่าวแล้วเห็นว่า การขอกตามกฎหมายฉบับนี้มีความหมายกว้างมาก ดังนั้นน่าจะมีการปรับปรุงแก้ไขกำหนดความหมายของคำว่า “คนขอก” ให้ชัดเจนและรัดกุมยิ่งขึ้น และควรยกเว้นในเรื่องของการปฏิบัติตามประเพณีต่างๆที่มีลักษณะเป็นการขอกหรือให้สิ่งของกันเปล่าโดยไม่มีการตอบแทนเพื่อมิให้การกระทำดังกล่าวเป็นการฝ่าฝืนต่อกฎหมาย ทั้งนี้เพื่อเป็นการอนุรักษไว้ซึ่งประเพณีดั้งเดิม

นอกจากนี้ประเด็นที่มีการพูดถึงกันมากเช่นกันในที่ประชุมสภา คือ การปฏิบัติกิจของสงฆ์ สามเณร และแม่ชี ที่เกี่ยวข้องกับจารเป็นกิจวัตรเช่นนี้จะถือว่าเข้าข่ายเป็นลักษณะต้องห้ามตามกฎหมายฉบับนี้หรือไม่ ซึ่งกรณีนี้ได้มีการบัญญัติเป็นบทยกเว้นไว้ว่า “การปฏิบัติอันเป็นกิจวัตรตามลัทธิศาสนาไม่อยู่ในบังคับแห่งพระราชบัญญัตินี้” (มาตรา ๔) ซึ่งเจตนารมณ์ของบทบัญญัตินี้เพื่อมิให้กระทบกระเทือนต่อการปฏิบัติกิจในทางศาสนาไม่ว่าจะเป็นศาสนาใด แต่สำหรับแม่ชีนั้นมิได้รับยกเว้น ดังนั้นการที่แม่ชีเกี่ยวข้องกับจาร จึงต้องห้ามตามกฎหมายฉบับนี้

อีกประเด็นหนึ่งของบทบัญญัติมาตรานี้ที่ผู้เขียนเห็นว่ามีความสำคัญมากในการบังคับใช้ และน่าจะมีปัญหาสำหรับภาวะการณ์ในปัจจุบันนี้ คือ บทบัญญัติในมาตรา ๖ วรรคสามที่ว่า

“การขับร้อง การดีดสีตีเป่า การแสดงการเล่นต่าง ๆ หรือ การกระทำอย่างอื่นในทำนองเดียวกันนั้น เมื่อมิได้มีข้อตกลงโดยตรงหรือโดยปริยายที่จะเรียกเก็บค่าฟังค่าดู แต่ขอรับทรัพย์สินตามแต่ผู้ฟังผู้ดูจะสมัครใจให้มัน มิให้รับฟังเป็นข้อแก้ตัวว่าไม่ได้ทำการขอทาน...” เพราะในปัจจุบันนี้ ความมีอิสระและเสรีภาพ

ไม่ว่าทางด้านอาชีพหรือการแสดงออกในด้านต่าง ๆ ที่ไม่เป็นการฝ่าฝืนต่อกฎหมายหรือขัดต่อศีลธรรมอันดีของประชาชนได้ถูกรับรองและคุ้มครองโดยรัฐธรรมนูญฉบับปัจจุบัน ซึ่งหากไม่มีการปรับปรุงแก้ไขใหม่ให้ชัดเจนและสอดคล้องกับสภาพความเป็นจริงของสังคมในปัจจุบันแล้ว อาจกลายเป็นการจำกัดสิทธิของบุคคลในการแสดงออกซึ่งความสามารถเฉพาะตัวต่อสาธารณะชนตามสถานที่ต่าง ๆ ซึ่งอาจมีการให้สิ่งตอบแทนบ้างเพื่อเป็นกำลังใจ ซึ่งถ้าหากไม่มีการแก้ไขบุคคลเหล่านี้ก็จะมีความคิดเข้าข้างเป็นคนขอทาน เช่นการเล่นดนตรีหรือการเล่นตามสวนสาธารณะ หรือตามแหล่งชุมชนต่างๆ หรือที่เรียกว่า “ดนตรีเปิดหมวก” ซึ่งความจริงเป็นเรื่องของการแสดงออกซึ่งความสามารถแก่คนดูเป็นหลัก มิได้มีเจตนาจะเป็นขอทาน อย่างเช่นคนขอทานซึ่งมิได้มีความสามารถอะไรเลยนอกจากต้องการขอทรัพย์สินจากผู้อื่นเท่านั้น และประการสำคัญในปัจจุบันนี้พฤติกรรมดังกล่าวมีเป็นจำนวนมาก และเจ้าหน้าที่เองก็พบเห็นการกระทำเหล่านั้นบ่อยครั้ง แต่มิได้ดำเนินการจับกุมแต่อย่างใด ทำให้เจ้าหน้าที่ที่พบเห็นกลายเป็นผู้กระทำความผิดฐานละเว้นการปฏิบัติหน้าที่เสียเอง

ประการต่อมา ที่เห็นว่ากฎหมายฉบับนี้ควรมีการปรับปรุงแก้ไข ก็เนื่องจากกฎหมายฉบับนี้มิได้กำหนดบทลงโทษแก่ขอทานและบุคคลที่อยู่เบื้องหลังคนขอทานหรือพวกแก๊งมาเฟียขอทานเป็นการเฉพาะจึงทำให้สภาพบังคับของกฎหมายฉบับนี้ไม่เหมาะสมกับสภาพการณ์ปัจจุบันเท่าที่ควร

สำหรับมาตรการในการป้องกันและปราบปรามการขอทานนั้นเห็นว่า จะต้องมีการณรงค์ประชาสัมพันธ์โดยหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพื่อขอให้ประชาชนทั่วไปร่วมมือกันไม่ให้เงินแก่คนขอทานเพราะถือว่าการให้เงินขอทานเป็นการกระทำที่ไม่ถูกต้องและยังเป็นการสนับสนุนให้มีคนขอทานเพิ่มมากขึ้นด้วย และเมื่อพบเห็นคนขอทานเร่ร่อนขอให้แจ้งเจ้าหน้าที่ตำรวจเพื่อทำการจับกุมและประสานไปยังเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องเพื่อจะได้นำตัวไปอยู่ในสถาน

สงเคราะห์เพื่อฝึกให้ประกอบอาชีพ ควรมีกฎหมายเฉพาะที่กำหนดโทษแก่คนขอทานและผู้ที่อยู่เบื้องหลังคนขอทาน โดยตรงและควรกำหนดลักษณะของการขอทานให้ชัดเจนยิ่งขึ้น

อีกทั้ง ควรมีการประสานความร่วมมือกับประเทศเพื่อนบ้านเพื่อสกัดกั้นการลักลอบเข้าประเทศของคนต่างด้าวที่เข้ามาขี้อาชีพขอทานในประเทศอีกด้วย ทั้งนี้ การแก้ไขปัญหาเกี่ยวกับคนขอทานนั้นควรที่จะมีการกระทำที่เป็นการถาวร เพื่อเป็นการสร้างภาพลักษณ์ที่ดีของประเทศสืบไป

==::==::==::==::==::==::==::==::==::==::=

บรรณานุกรม

- พระราชบัญญัติควบคุมการขอทาน พุทธศักราช ๒๔๘๔. ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๕๘ ตอนที่ ๗๑
หน้า ๑๓๒๔ วันที่ ๗ ตุลาคม ๒๔๘๔
- รายงานการประชุมสภาผู้แทนราษฎร. ครั้งที่ ๑๔/๒๔๘๔ (สามัญ) สมัยที่ ๒ ชุดที่ ๓ วันศุกร์ที่ ๑๕
กันยายน ๒๔๘๔ หน้า ๗๑๔-๗๑๕
- รายงานการประชุมสภาผู้แทนราษฎร. ครั้งที่ ๑๖/๒๔๘๔ (สามัญ) สมัยที่ ๒ ชุดที่ ๓ วันศุกร์ที่ ๒๖
กันยายน ๒๔๘๔ หน้า ๘๔๘ - ๘๕๑
- หนังสือพิมพ์กรุงเทพธุรกิจ ฉบับวันที่ ๑๐ มกราคม ๒๕๔๘
- หนังสือพิมพ์คม ชัด ลึก ฉบับวันที่ ๑๑ พฤษภาคม ๒๕๔๘
- หนังสือพิมพ์เดลินิวส์ ฉบับวันที่ ๑๑ พฤษภาคม ๒๕๔๘

สิทธิและโอกาสของผู้พิการทางสายตา

วิชาญ ทรายอ่อน *

จากการรายงานสถิติผู้พิการทางสายตาขององค์การอนามัยโลกพบว่า ขณะนี้ทั่วโลกมีผู้พิการทางสายตาถึง ๑๘๐ ล้านคน ซึ่งกว่าร้อยละ ๕๐ อยู่ในประเทศกำลังพัฒนา ทุกๆ นาที จะมีเด็กพิการทางสายตาเกิดขึ้น ๑ คน เท่ากับว่าแต่ละปีจะมีผู้พิการทางสายตาเพิ่ม ๗ ล้านคน สำหรับสถานการณ์ในประเทศไทย ขณะนี้คาดว่าผู้พิการทางสายตาประมาณร้อยละ ๑ ของประชากรทั้งประเทศ หรือประมาณ ๖๐๐,๐๐๐ คน ทั้งนี้ ประชากรในประเทศกำลังพัฒนามีอัตราเสี่ยงต่อการเป็นคนตาบอดสูงกว่าประเทศที่พัฒนาแล้ว ๕ - ๑๐ เท่า ดังนั้น ประเทศไทยควรหันมาให้ความสนใจต่อชีวิตความเป็นอยู่ของคนพิการในประเทศไทยให้มากขึ้น และเตรียมพร้อมรองรับคนตาบอดที่จะเพิ่มจำนวนมากขึ้นในอนาคต โดยเฉพาะคนพิการในประเทศไทยนั้น มีลักษณะโดยรวมเช่นเดียวกับคนพิการในประเทศที่กำลังพัฒนาประเทศอื่นๆ กล่าวคือ คนพิการส่วนใหญ่มักมีเงื่อนไขในการดำรงชีวิตที่ต่ำกว่ามาตรฐานเมื่อเปรียบเทียบกับคนทั่วไป คือ เป็นผู้ด้อยโอกาสทางสังคม และที่สำคัญคนไทยส่วนใหญ่ยังเชื่อว่า “ความพิการเป็นเรื่องเวรกรรม” เป็นเรื่องของกรรมลิขิต และยังเชื่อว่าการให้คนพิการทำงานเป็นเรื่องการสร้างเวรกรรม เพราะเป็นการซ้ำเติม ผู้ที่ตกทุกข์ได้ยากอยู่แล้ว ซึ่งความคิดดังกล่าวนี้ ควรได้รับการแก้ไขและทำความเข้าใจกับประชาชนทั่วไปโดยเร่งด่วน

โอกาสทางการศึกษาของผู้พิการ

จากข้อมูลที่เคยสำรวจพบว่าที่ผ่านมาผู้พิการทางสายตามีเพียงร้อยละ ๔ เท่านั้น ที่สำเร็จการศึกษาระดับอุดมศึกษา ซึ่งรวมถึงผู้สำเร็จการศึกษาก่อนที่จะพิการทางสายตา ส่วนกลุ่มคนพิการทั่วไปที่เริ่มได้รับการศึกษามีเพียงร้อยละ ๒ - ๕ เท่านั้น เพราะฉะนั้น หากมองว่าการศึกษา คือโอกาสและทางเลือกของผู้พิการ ยังมีข้อจำกัดในการศึกษาในสาขาที่ต้องการ เนื่องจากมักมีข้อจำกัดสำหรับผู้พิการ ทั้งในระดับมัธยมและอุดมศึกษา โดยเฉพาะโอกาสการศึกษาสายวิทยาศาสตร์ เพียงเพราะผู้มีอำนาจ

* วิทยากร ๔ กลุ่มงานบริการวิชาการ ๑ สำนักวิชาการ สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร

ตัดสินใจมักคิดว่าเดี๋ยวจะทำไม่ได้ และคิดว่าถึงให้เรียนจนจบก็ไม่สามารถประกอบวิชาชีพได้ ซึ่งเป็นการสูญเสียทั้งเวลาและค่าเล่าเรียน อย่างไรก็ตาม การที่ผู้พิการได้เรียน แม้จะไม่ได้ทำงานตรงสาย แต่ความรู้ที่ได้ก็เป็นโอกาส ประสบการณ์ และมีหลักการคิดที่จะเป็นประโยชน์ต่อการดำรงชีวิตและใช้ประโยชน์กับผู้พิการคนอื่นๆ ได้ ในปี พ.ศ. ๒๕๔๔ ได้มีการรายงานการสำรวจโอกาสทางการศึกษาของผู้พิการ สำนักงานสถิติแห่งชาติ สำนักนายกรัฐมนตรี พบว่า ผู้พิการที่สำเร็จการศึกษาในระดับอุดมศึกษามีเพียงร้อยละ ๑.๘ เท่านั้น ซึ่งเป็นจำนวนที่น้อยมาก

ตาราง ๑ ร้อยละของคนพิการอายุตั้งแต่ ๖ ปีขึ้นไป จำแนกตามระดับการศึกษาที่สำเร็จ เพศ และเขตการปกครอง พ.ศ. ๒๕๔๔

ระดับการศึกษาที่สำเร็จ	รวม	เขตการปกครอง		เพศ	
		ในเขตเทศบาล	นอกเขตเทศบาล	ชาย	หญิง
รวม	๑๐๐.๐ (๑,๐๖๘,๑๗๘)	๑๐๐.๐ (๒๕๕๒,๗๖๓)	๑๐๐.๐ (๘๑๕,๔๑๕)	๑๐๐.๐ (๖๓๘,๔๑๖)	๑๐๐.๐ (๔๒๙,๗๖๒)
ไม่มีการศึกษา	๓๑.๖	๓๑.๖	๓๑.๖	๒๔.๒	๔๒.๓
ระดับการศึกษาที่สำเร็จ					
ระดับก่อนประถมศึกษา	๔๔.๖	๓๗.๓	๔๖.๓	๔๕.๔	๔๓.๔
ระดับประถมศึกษา	๑๑.๖	๙.๘	๑๒.๑	๑๔.๓	๖.๙
ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น	๖.๓	๑๑.๒	๔.๘	๘.๑	๓.๖
ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย	๓.๖	๔.๘	๓.๒	๔.๘	๑.๙
ระดับอุดมศึกษา	๑.๘	๓.๕	๑.๓	๒.๓	๑.๑
การศึกษาอื่นๆ และไม่ทราบระดับการศึกษา ๑/ ไม่ทราบ	๐.๓ ๐.๒	๐.๓ ๐.๖	๐.๒ --	๐.๓ ๐.๒	๐.๔ --

๑/ รวมการศึกษาทางศาสนา

-- ข้อมูลน้อยมาก

ที่มา: รายงานการสำรวจคนพิการ พ.ศ. ๒๕๔๔ สำนักงานสถิติแห่งชาติ สำนักนายกรัฐมนตรี

สำนักวิชาการ สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร

อย่างไรก็ตาม ได้มีมหาวิทยาลัยหลายแห่งที่เปิดโอกาสรับคนพิการให้เข้าเรียนในระดับอุดมศึกษามากขึ้น เช่น

มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ ได้รับนักศึกษาระดับปริญญาตรีเข้าโครงการ **นักศึกษาผู้พิการ** โดยการคัดเลือกตรง เมื่อพุทธศักราช ๒๕๔๖ เป็นปีแรก คณะที่เปิดรับคนพิการ มี ๑๐ คณะ ได้แก่ ๑) คณะพาณิชยศาสตร์ และการบัญชี ๒) คณะสหเวชศาสตร์ สาขาเทคนิคการแพทย์ ๓) คณะศิลปกรรมศาสตร์ สาขาการละคร ๔) คณะรัฐศาสตร์ ๕) คณะนิติศาสตร์ ๖) คณะเศรษฐศาสตร์ ๗) คณะแพทยศาสตร์ ๘) คณะวิศวกรรมศาสตร์ ๙) คณะสังคมวิทยา และมานุษยวิทยา และ ๑๐) คณะวิทยาศาสตร์ และเทคโนโลยี ผลจากการคัดเลือกเมื่อปีการศึกษา ๒๕๔๖ ที่ผ่านมามีผู้พิการมาสมัคร ๓๓ คน สอบผ่านเพียง ๑๖ คน โดยเป็นนักศึกษาพิการทางการมองเห็น ๒ คน พิการทางการได้ยิน ๒ คน และที่เหลือเป็นคนพิการทางการเคลื่อนไหว

ตัวอย่างความรู้สึกของผู้พิการทางสายตาที่ได้รับโอกาสทางการศึกษา

นายอานนท์ ศรีบุญโรจน์ ผู้พิการทางสายตา สอบติดคณะนิติศาสตร์ เล่าความรู้สึกว่า "จิตใจที่ได้เข้าเรียนในธรรมศาสตร์ ในวันไปรายงานตัว และปฐมนิเทศได้พบพี่ๆ ที่ใจดีคอยช่วยเหลือและเป็นกันเอง ส่วนการเรียนร่วมกับคนอื่นนั้น ยอมรับว่ากลัวและกังวลบ้าง เพราะเท่าที่ทราบการเรียนในระดับมหาวิทยาลัย ต้องพึ่งตนเองมากที่สุด แต่จะไม่ยอมแพ้หรือท้อถอย จะมีปัญหาอยู่บ้างตรงที่ฐานะทางบ้านไม่ดี อยากให้มหาวิทยาลัยช่วยเรื่องทุนการศึกษา และค่าใช้จ่ายในการซื้อหนังสือเสริม"

นายคณิตย์ ผาพะณี นิสิตชั้นปีที่ ๑ คณะครุศาสตร์ จุฬาฯ ซึ่งเป็นผู้พิการทางสายตาแสดงความเห็นว่า "โอกาสและทางเลือกที่สังคมจะให้ ควรเป็นโอกาสและทางเลือกที่จะพัฒนาคุณภาพชีวิตของผู้พิการให้ดีขึ้น เพราะที่กฎหมายระบุให้เด็กทุกคนได้รับโอกาสทางการศึกษา ทำให้ผู้พิการมีโอกาสมากขึ้น แต่จะเป็นการได้รับการถ่ายทอดความรู้ และรูปแบบการสอนที่เหมือนกันกับเด็กปกติ ซึ่งไม่ได้รับความรู้อย่างเต็มที่ เมื่อสังคมถูกกำหนดโดยกฎหมายให้ทำหน้าที่ จึงทำไปตามหน้าที่ที่ได้รับแต่ไม่มองถึงผลลัพธ์ว่าจะได้ประสิทธิภาพเต็มที่หรือไม่ และการศึกษาระดับประถม

มัธยมก็ยังคงเป็นการเรียนในกรอบที่เป็นความรู้แบบเรียนแล้วผ่านเลย ดังนั้น เห็นว่าควรจะสอนให้เด็กได้เรียนรู้การใช้เทคโนโลยี เพื่อประโยชน์ต่อการค้นคว้าความรู้เพิ่มเติมด้วย ตนเอง อย่างไรก็ตามก็คิดว่าอยากฝากไปถึงผู้พิการทุกคนว่า แม้เราจะยังไม่ได้รับโอกาสและทางเลือกทางการศึกษาทั้ง ๑๐๐% แต่ก็ขอให้ตั้งใจจริงในการเรียน แล้ววันหนึ่งเราจะได้รับผลตอบแทน ที่ดีกลับมา ผู้พิการเหล่านี้เมื่อได้รับโอกาสทางการศึกษา ก็จะกลับมาเป็นแรงงานที่มีคุณภาพต่อไป”

สิทธิและโอกาสในการประกอบอาชีพของผู้พิการ

สำหรับความสนใจกับหลักการเรื่องสิทธิและโอกาสในการประกอบอาชีพของผู้พิการนั้น ประชาชนทุกคนควรยอมรับหลักสิทธิมนุษยชนเป็นพื้นฐานในการสงเคราะห์ เพราะหลักสิทธิมนุษยชนนั้นเอาตัวผู้พิการเป็นตัวตั้ง พยายามชี้ให้เห็นว่าคนพิการก็เหมือนกับคนอื่น มีสิทธิจะได้รับการศึกษาในรูปแบบและวิธีการที่เหมาะสมกับตน มีสิทธิที่จะได้รับการฝึกอาชีพ และการมีงานทำ และเป็นหน้าที่ของรัฐที่จะต้องจัดบริการเหล่านั้นให้ ตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๔๐ มาตรา ๔ ได้บัญญัติไว้ชัดเจนว่า “ศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ สิทธิและเสรีภาพของบุคคลย่อมได้รับความคุ้มครอง” มาตรา ๔๓ วรรค ๑ “บุคคลย่อมมีสิทธิเสมอกันในการรับการศึกษาขั้นพื้นฐานไม่น้อยกว่าสิบสองปีที่รัฐจะต้องจัดให้อย่างทั่วถึงและมีคุณภาพโดยไม่เก็บค่าใช้จ่าย” และมาตรา ๕๐ ที่บัญญัติว่า “บุคคลย่อมมีเสรีภาพในการประกอบกิจการหรือประกอบอาชีพและการแข่งขันโดยเสรีอย่างเป็นธรรม”

สิทธิมนุษยชนของคนพิการ จึงไม่ควรเป็นเพียงแต่ตัวหนังสือเท่านั้น แต่ต้องรวมถึงกลุ่มคนพิการจะต้องรวมกลุ่มและสร้างองค์กรของตนเองให้เข้มแข็ง และเรียกร้องผลักดันให้สิทธิมนุษยชนที่เป็นตัวหนังสือออกมาเป็นรูปธรรมที่เป็นกิจกรรม ซึ่งให้สิทธิโอกาสกับผู้พิการอย่างแท้จริง ดังนั้น เมื่อได้มีการออกกฎหมาย ระเบียบ ข้อบังคับ ต่างๆ จึงควรมีการเฝ้ามองและติดตามอย่างใกล้ชิด เพราะกฎหมายเหล่านั้นมักจะมีลึที่ละเมิดสิทธิคนพิการอยู่เสมอ เช่น มักจะกำหนดให้บุคคลพิการ ทูพพลภาพ ขาดคุณสมบัติ หรือบางที เลี่ยงไปใช้วลีอื่นที่สุภาพขึ้นแต่ความหมายเหมือนเดิม เช่น “มีกายหรือจิตที่ไม่เหมาะสมที่จะเป็นข้าราชการ, ไม่เป็นผู้มีการ หรือจิตบกพร่อง อันเป็นเหตุให้เป็นผู้มีจิตบกพร่องในการประกอบอาชีพ” ซึ่งกฎหมายได้มีการแก้ไขข้อบกพร่องดังกล่าวโดยพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. ๒๕๑๘ ได้มีการแก้ไขคุณสมบัติต้อง

ห้ามของบุคคลที่จะเป็นข้าราชการจากที่ว่า **“ไม่เป็นผู้มีกายพิการทุพพลภาพ”** มาเป็น **“ไม่เป็นผู้มีกายพิการทุพพลภาพจนไม่สามารถปฏิบัติหน้าที่ได้”** ซึ่งเปิดโอกาสให้รองศาสตราจารย์ วิริยะ นามศิริพงศ์พันธุ์ อดีตสมาชิกวุฒิสภา ได้เข้ารับราชการเป็นคนแรก ณ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ ในปี พ.ศ. ๒๕๑๕ ซึ่งท่านก็มีบทบาทและแสดงให้เห็นแล้วว่าความพิการไม่เป็นอุปสรรคต่อการดำเนินชีวิตและประกอบหน้าที่การงานขอเพียงมีโอกาสเท่าเทียมกับสามัญชนคนไม่พิการปกติทั่วไป

เพราะฉะนั้น หน่วยงานใดที่ยังมีข้อบังคับการกำหนดคุณสมบัติต้องห้ามในการประกอบอาชีพนั้นๆ ด้วยถ้อยคำว่า **“บุคคลผู้พิการ หรือทุพพลภาพ, มีกายหรือจิตไม่เหมาะสมที่จะเป็นข้าราชการ, ไม่เป็นผู้มีกาย หรือจิตบกพร่องอันเป็นเหตุให้เป็นผู้หย่อนสมรรถภาพในการประกอบอาชีพ”** ต้องถือว่าขัดกฎหมายรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๔๐ มาตรา ๓๐ วรรค ๓ ที่ต้องผลักดันให้มีการเปลี่ยนแปลงและแก้ไขต่อไป

นอกจากนี้ยังมีพระราชบัญญัติการฟื้นฟูสมรรถภาพคนพิการ พ.ศ. ๒๕๓๔ ที่คอยดูแลและพิทักษ์สิทธิของคนพิการแม้หลายคนยังไม่ค่อยพึงพอใจกับพระราชบัญญัติฉบับนี้ แต่ก็ต้องถือว่าเป็นการก้าวไปอีกก้าวหนึ่งของการให้สิทธิและโอกาสกับผู้พิการ

มาตรการเชิงบังคับตามพระราชบัญญัติการฟื้นฟูสมรรถภาพคนพิการ พ.ศ. ๒๕๓๔ มาตรา ๑๗(๒) และกฎกระทรวง ฉบับที่ ๑ กฎหมายได้กำหนดให้นายจ้าง หรือเจ้าของสถานประกอบการที่มีลูกจ้างตั้งแต่ ๒๐๐ คนขึ้นไป ต้องจ้างคนพิการเข้าทำงานในอัตราส่วน ๒๐๐:๑ หรือจะเลือกจ่ายเงินสมทบเข้ากองทุนฟื้นฟูสมรรถภาพคนพิการก็ได้ ทุกๆ เดือนมกราคม นายจ้างหรือสถานผู้ประกอบการจะต้องแจ้งแก่กระทรวงแรงงานว่า ได้จ้างแรงงานครบตามอัตราส่วนหรือไม่ ถ้ายังไม่ครบต้องเปิดรับสมัคร หากคนพิการไปสมัครแล้วปฏิเสธหรือไม่รับสมัคร ต้องจ่ายเงินสมทบเข้ากองทุนฟื้นฟูสมรรถภาพคนพิการ แต่ถ้าไม่มีคนพิการไปสมัครก็ไม่ต้องจ่ายเงินสมทบ เงินสมทบนั้นจ่ายปีละครั้ง เป็นจำนวนเงินครึ่งหนึ่งของค่าแรงขั้นต่ำที่ต้องจ่ายทั้งปี

จากการสำรวจเมื่อปี ๒๕๔๑ สถานประกอบการที่อยู่ในข่ายต้องจ้างแรงงานคนพิการมีทั้งหมด ๕,๖๗๕ แห่ง และมีผู้ปฏิบัติตามกฎหมาย ๑,๘๔๖ แห่ง โดยแยกเป็นผู้ประกอบการที่

ประกาศรับคนพิการเข้าทำงานจำนวน ๑,๓๓๔ แห่ง ซึ่งมีคนพิการไปสมัครบ้างไม่สมัครบ้าง ส่วนสถานประกอบการอีกจำนวน ๕๑๒ แห่ง ยินดีจ่ายเงินสมทบเข้ากองทุนฟื้นฟูสมรรถภาพคนพิการแทนการจ้างงานคนพิการ ปีหนึ่งๆ สถานประกอบการได้จ่ายเงินสมทบเข้ากองทุนฟื้นฟูสมรรถภาพคนพิการ ปีละประมาณ ๓๐ ล้านบาท เห็นได้ชัดว่าเจ้าของสถานประกอบการได้ปฏิบัติตามกฎหมายเพียง ๑ ใน ๓ ของจำนวนทั้งหมดเท่านั้น ส่วนอีก ๒ ใน ๓ ยังต้องรณรงค์สร้างจิตสำนึกกันต่อไป

สิทธิและโอกาสในการประกอบอาชีพของผู้พิการในอเมริกา

สำหรับสิทธิและโอกาสในการประกอบอาชีพของผู้พิการในอเมริกานั้น มีบทบัญญัติเกี่ยวกับการจ้างงานในกฎหมายว่าด้วยชาวอเมริกันผู้พิการ (Americans with Disabilities : ADA) ห้ามการเลือกปฏิบัติในการกระทำและกิจกรรมต่างๆ ที่เกี่ยวกับการทำงานบทบัญญัติเหล่านี้มีรากฐานมาจากประวัติความเป็นมาของกฎหมายว่าด้วยการฟื้นฟูสุขภาพ พ.ศ. ๑๕๗๓ (๑๕๗๓ Rehabilitation Act) แต่มีผลกว้างไกลกว่ากฎหมายดังกล่าวมาก กฎหมายว่าด้วยชาวอเมริกัน ผู้พิการ (ADA) กำหนดให้การตัดสินใจจ้างงานทุกประเภทเป็นไปโดย มิให้ยกเอาความทุพพลภาพหรือผลของความทุพพลภาพนั้นๆ มาเป็นข้ออ้าง ซึ่งข้อห้ามดังกล่าวมิได้ใช้เฉพาะการว่าจ้างอย่างเดียว แต่ครอบคลุมกระบวนการจ้างงานทั้งหมด ไม่ว่าจะเป็นการทดสอบการมอบหมายหน้าที่ การประเมินผลการทำงาน การดำเนินการด้านวินัย การฝึกอบรม การเลื่อนขั้น การให้ออก เงินชดเชย และการบริหารเรื่องวันลาและสวัสดิการต่างๆ ด้วย

บทบัญญัติในกฎหมายว่าด้วยชาวอเมริกันผู้พิการ (ADA) กำหนดให้นายจ้างจัดหาสถานที่ทำงานที่เหมาะสมสำหรับลูกจ้างผู้พิการ ทั้งนี้การกระทำดังกล่าวต้องไม่สร้างความยากลำบากที่ไม่สมควร เช่น ก่อให้เกิดความยากลำบาก หรือสิ้นเปลืองอย่างมากต่อการดำเนินการธุรกิจโดยรวม คำว่า **"สถานที่ทำงานที่เหมาะสม"** อาจรวมถึงการทำสถานที่ทำงานให้ผู้พิการสามารถทำงานได้ เช่น การจัดหาหรือดัดแปลงอุปกรณ์หรือเครื่องมือต่างๆ ปรับโครงสร้างของงาน หรือดัดแปลงตารางการทำงาน การปรับเปลี่ยนหรือดัดแปลงเนื้อหาหรือนโยบายในการฝึกอบรม และจัดหาผู้อ่านหรือผู้ถ่ายทอดความหมายที่มีคุณสมบัติเหมาะสม นายจ้างไม่จำเป็นต้องลดมาตรฐานของคุณภาพหรือปริมาณงานสำหรับลูกจ้างที่พิการ และไม่จำเป็นต้องจัดหาสถานที่ทำงานเป็นพิเศษสำหรับความทุพพลภาพที่ตนไม่ทราบ ถ้าลูกจ้างไม่ได้ขอให้มีการดำเนินการอะไรเป็นพิเศษสำหรับตน นายจ้างก็ไม่จำเป็นต้องทำเช่นนั้น

บทบัญญัติในกฎหมายว่าด้วยชาวอเมริกันผู้พิการ (ADA) เริ่มมีผลบังคับใช้ในเดือนกรกฎาคม พ.ศ. ๒๕๓๕ กระนั้นก็ตาม อัตราการจ้างงานผู้ทุพพลภาพก็ยังคงต่ำอยู่อย่างสม่ำเสมอตั้งแต่นั้น ในปี พ.ศ. ๒๕๓๘ คนอเมริกันในวัยทำงานซึ่งพิการและไม่ได้อยู่ในสถาบันบำบัดมีงานทำเพียงร้อยละ ๒๘ เท่านั้น เมื่อเปรียบเทียบกับคนอเมริกันปกติในวัยทำงานซึ่งมีงานทำถึงร้อยละ ๗๕ ของประชากรทั้งหมด

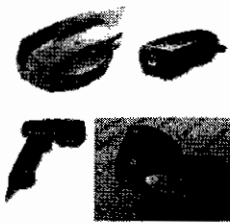
เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อคนพิการทางสายตา

เป็นที่น่าใจที่ในปัจจุบันทั้งทางภาครัฐ หน่วยงานองค์กรเอกชน รวมถึงมหาวิทยาลัยได้ให้ความสำคัญกับการพัฒนาคุณภาพชีวิตของคนพิการ โดยได้พยายามคิดค้นเครื่องมือสำหรับการดำเนินชีวิตสำหรับคนพิการขึ้นมากมาย เพราะปัญหาของคนพิการทางการมองเห็นหมายรวมถึงคนตาบอด คนที่มีความบกพร่องทางสายตา หรือคนหูหนวกตาบอด ปัญหาของกลุ่มนี้คือการมองไม่เห็นหรือมองเห็นเลือนลาง ดังนั้น พวกเขาต้องการเครื่องมืออุปกรณ์ที่สามารถทดแทนสายตาของเขาได้เพื่อประโยชน์ในการดำรงชีวิตอยู่ อุปกรณ์ขั้นพื้นฐานที่สามารถพึ่งตัวเองได้ ได้แก่ นาฬิกาพูดได้ เครื่องคิดเลขพูดได้ ATM พูดได้ เป็นต้น ในต่างประเทศ เทคโนโลยีสารสนเทศที่ช่วยพัฒนาคุณภาพชีวิตคนตาพิการมีมากมายและผลิตออกมาเป็นผลิตภัณฑ์สำหรับคนตาพิการ โดยเฉพาะในที่นี้จะขออธิบายถึงอุปกรณ์บางอย่างที่จำเป็นสำหรับคนพิการในเมืองไทยที่จะได้ใช้ประโยชน์ ทั้งนี้ ต้องพึงความรู้ความสามารถของบรรดานักวิจัยไทยที่จะหันมาพัฒนาเทคโนโลยีทางด้านนี้เพื่อคนพิการเหล่านี้บ้าง ซึ่งตัวอย่างอุปกรณ์เหล่านั้นคือ

๑. **Portable Notetakers (โน้ตบุ๊กคนตาบอด)** เป็นอุปกรณ์ที่คนตาบอดสามารถพกพาไปไหนมาไหนเพื่อทำงานนอกสถานที่ได้เช่นเดียวกับโน้ตบุ๊กคนตาดี แต่มีลักษณะพิเศษคือเป็นพิมพ์เป็นอักษรเบรลล์ และสามารถแปลงอักษรเบรลล์เป็นอักษรธรรมดาได้ มีลักษณะพิเศษคือ มีความสามารถอ่านออกเสียงได้ และมีฟังก์ชัน

การทำงานเหมือนเครื่องบันทึกส่วนบุคคล(Organizer)สามารถบันทึกการพิมพ์ได้เหมือนตัวประมวลคำ (Word Processor) สามารถสั่งพิมพ์ข้อความได้

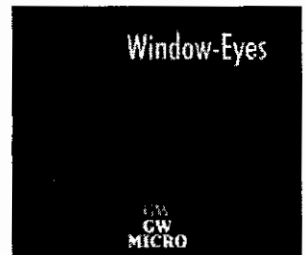

๒. Optical Character Recognition หรือ เครื่องอ่านอักขระ
 เครื่องนี้มีความสามารถในการอ่านอักขระและกราฟิกของสิ่งพิมพ์ โดยสามารถแปลงข้อมูล input เป็นข้อมูล output ได้ ๓ อย่าง คือ

- ไฟล์คอมพิวเตอร์ ผู้ใช้สามารถเก็บบันทึกได้ และอ่านได้ด้วยเครื่องอ่านอักขระ

- เสียงพูด ผู้ใช้สามารถรับรู้สิ่งพิมพ์ที่ผ่านเครื่องนี้เป็นเสียงพูดได้ในเวลานั้น ๆ
- อักษรเบรลล์ ผู้ใช้สามารถต่ออุปกรณ์นี้กับอุปกรณ์อ่านอักษรเบรลล์ และสามารถอ่านได้ในเวลานั้นความก้าวหน้าอีกประการหนึ่งของเครื่องมือนี้คือการต่อเข้ากับเครื่องอ่านหนังสือที่สามารถบอกรูปแบบหน้าลักษณะรูปภาพของหนังสือไปแต่ละหน้าเหมือนกับได้มองเห็นหนังสือจริงๆ ได้

๓. Screen Reading Program หรือโปรแกรมอ่านหน้าจอ โปรแกรมนี้เป็นซอฟต์แวร์ที่สามารถแปลงไฟล์คอมพิวเตอร์ให้เป็นเสียงสังเคราะห์เพื่ออ่านข้อความที่ปรากฏบนหน้าจอคอมพิวเตอร์ซอฟต์แวร์นี้สามารถช่วยให้คนตาบอดได้ใช้คอมพิวเตอร์ได้เหมือนคนปกติทุกอย่าง เพราะทราบว่าทำงานที่โปรแกรมไหน และเลือกฟังก์ชันได้ตามเสียงสังเคราะห์ที่ได้ยิน ปัจจุบันมีผู้พัฒนาซอฟต์แวร์ที่ใช้ได้ทั้ง Macintosh, Window ๓.๑ และ Windows ๙๕ ได้แล้ว

๔. Descriptive Video Service หรือการบริการบรรยายภาพในการดู
 วิดิทัศน์ โดยไม่รบกวนเสียงในภาพยนตร์ การบริการเช่นนี้จะช่วยให้คนตาบอดสามารถรับรู้ภาพแวดล้อมในภาพยนตร์ด้วยการบรรยายภาพประกอบ ทำให้มีรสชาติเช่นเดียวกับตามองเห็น

เอกสารอ้างอิง

กรมประชาสัมพันธ์ สำนักงานคณะกรรมการฟื้นฟูสมรรถภาพคนพิการ. ประกาศกรมประชาสัมพันธ์. กำหนดลักษณะของงานที่คนพิการสามารถทำงานได้.

กิติพงษ์ สุทธิ. ร่างแผนแม่บทการบริหารจัดการด้านแรงงานคนพิการ. เอกสารอัดสำเนา.

วันทนีย์ วาสิกสิน และคณะ. (๒๕๓๘) ความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับสวัสดิการสังคมและสังคมสงเคราะห์. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.

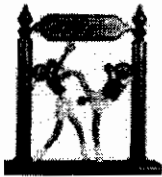
คณะกรรมการเทคโนโลยีสารสนเทศแห่งชาติร่วมกับวิทยาลัยราชสุดา มหาวิทยาลัยมหิดล. เอกสารประกอบการสัมมนาและนิทรรศการ. เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อคนพิการ(ครั้งที่ ๑). วันที่ ๒๓ - ๒๗ พฤษภาคม ๒๕๓๕ ณ โรงแรมอิมพีเรียล ถนนวิฑู กรุงเทพฯ

วิริยะ นามศิริพงศ์พันธุ์,รองศาสตราจารย์. เอกสารประกอบการสัมมนา. โอกาสการมีงานทำของคนพิการไทย : วิกฤตสู่การแก้ปัญหาที่สาเหตุ. วันที่ ๒๑ สิงหาคม ๒๕๔๑.

www.usa.or.th/services/docs. ข้อมูล ณ วันที่ ๑๐ กุมภาพันธ์ ๒๕๔๗ เวลา ๑๓.๐๕ นาฬิกา.

มวยไทย...ศิลปะการต่อสู้ของไทย

ณัฐพล ยิ่งกล้า *

บรรพบุรุษของไทยมีความเฉลียวฉลาดในการคิดค้น คัดแปลงและพลิกเพลงในการใช้อวัยวะทุกส่วนของร่างกาย เช่น มือ เท้า เข่า ศอก เข่า ต่อสู้เพื่อป้องกันตัวเอง กำหนดระเบียบแบบแผนอย่างมีหลักเกณฑ์ในการต่อสู้แล้วเรียกว่า “มวยไทย”

มวยไทย เริ่มมีขึ้นในสมัยใดไม่มีหลักฐานที่ปรากฏชัดเจน แต่จากหลักฐานเท่าที่ปรากฏพบว่า มวยไทยได้มีมาแต่โบราณกาลแล้ว อาจกล่าวได้ว่ามวยไทยเกิดมาพร้อมกับชาติไทยก็ว่าได้ มวยไทยเป็นศิลปะการต่อสู้ป้องกันตัวที่สามารถนำไปใช้ได้ทั้งในเชิงกีฬาและการต่อสู้จริง แต่เดิมนั้นศิลปะมวยไทยที่มีชั้นเชิงสูงมักจะฝึกสอนกันในบรรดาเจ้านายชั้นผู้ใหญ่หรือเฉพาะพระมหากษัตริย์และขุนนางฝ่ายทหารเท่านั้น เพราะในสมัยนั้นยังมีการสู้รบกันกับประเทศเพื่อนบ้านบ่อยครั้ง การสู้รบในสมัยนั้นยังไม่มีปืน จึงจำเป็นต้องใช้การสู้รบแบบประชิดตัว ต่อมาจึงได้แพร่หลายไปถึงสามัญชนซึ่งบรรพบุรุษของไทยได้ฝึกฝน อบรมสั่งสอนกุลบุตรไว้เพื่อป้องกันตัวและปกป้องประเทศชาติ บรรดาชายฉกรรจ์ของไทยได้รับการฝึกฝนวิชามวยไทยแทบทุกคน นักรบผู้กระเดื่องนามทุกคนต้องได้รับการฝึกฝนอบรมศิลปะประเภทนี้อย่างชัดเจนทั้งสิ้น เพราะการใช้อาวุธในสมัยโบราณ เช่น กระบี่ พลอง ดาบ ง้าว ทวน ฯลฯ ถ้ามีความรู้วิชามวยไทยประกอบด้วยแล้วจะทำให้เกิดประโยชน์มากที่สุด โดยเฉพาะอย่างยิ่งในเวลาที่เข้าต่อสู้ประชิดตัว ก็จะได้อาศัยใช้อวัยวะบางส่วนเข้าช่วย เช่น เข่า เท้า ศอก เป็นต้น บรรดาครูอาจารย์ซึ่งเป็นผู้ถ่ายทอดวิชามวยไทยนั้น เดิมเคยเป็นยอดทหารขุนพลหรือยอดนักรบมาก่อน ต่อมาได้ละจากเพศรบเข้าสู่เพศบรรพชิต และได้พยายามถ่ายทอดวิทยาการให้แก่ศิษยานุศิษย์ ทั้งนี้สืบเนื่องมาจากไทยมีศาสนาพุทธเป็นศาสนาประจำชาติ ครู อาจารย์ที่สอนมักดำรงเพศบรรพชิต จึงทำให้มวยไทยกับศาสนาพุทธมีความสัมพันธ์กันจนไม่สามารถแยกออกจากกันได้

*นิคิกร ๓ กลุ่มงานบริการวิชาการ ๓ สำนักวิชาการ สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร

ซึ่งจะสังเกตได้จากก่อนการชก นักมวยจะมีการไหว้ครู เพื่อระลึกถึงคุณของ บิดา มารดา ครู อาจารย์ และสิ่งศักดิ์สิทธิ์ที่เคารพนับถือ ตลอดจนขอคุณพระศรีรัตนตรัยหรือสิ่งศักดิ์สิทธิ์ให้มาช่วยคุ้มครอง และขอให้ได้ชัยชนะด้วยความปลอดภัย ในการแสดงศิลปะวิทยาต่างๆ ย่อมมีครู อาจารย์ เป็นผู้ประสิทธิ์ประสาทวิชาการให้ ถือเป็นประเพณีของชาวไทยซึ่งอบรมสั่งสอนกันมาในเรื่อง ความกตัญญูรู้คุณต่อผู้มีพระคุณ และเมื่อรู้คุณแล้วก็ต้องมีกตเวทิต์ คือ คอบแทนพระคุณ ดังนั้น มวยไทยซึ่งเป็นศิลปะวิทยาแขนงหนึ่ง จึงอยู่ในกรอบประเพณีอย่างเคร่งครัด

สำหรับทำไหว้ครูนั้นเริ่มต้นทำแรก คือ “ทำถวายเป็นมงคล” กล่าวกันว่าในสมัยก่อน การชกมวยไทยมักจะจัดขึ้นหน้าพระที่นั่ง โดยมีพระมหากษัตริย์เสด็จออกทอดพระเนตร นักมวยที่จะเข้าแข่งขันเมื่อขึ้นสู่สังเวียนแล้ว จึงต้องเริ่มด้วยการถวายเป็นมงคลด้วยลีลาท่าทางของ นักมวย จากนั้นจึงร่ายรำตามแบบฉบับของครูที่ได้ถ่ายทอดให้ ไม่ว่าจะเป็นท่าเทพพนมพรหม สี่หน้า ท่าสาวน้อยประแป้ง ท่าพระรามแผลงศร เป็นต้น

สาวน้อยประแป้ง

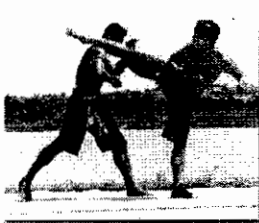

พระรามแผลงศร

นักมวยทุกคนจะสวม “มงคล” ที่ศีรษะ ซึ่งมงคลนี้ทำด้วยด้ายดิบหลายเส้นรวมกันแล้วพันหุ้ม อีกครั้งด้วยผ้าขนาดนิ้วมือทำเป็นรูปบ่วงเพื่อสวมศีรษะ การสวมมงคลไว้ก่อนแข่งขันนี้เป็น

ขนบธรรมเนียมประเพณีของไทย ถือว่าเป็นสิ่งศักดิ์สิทธิ์ ซึ่งครูอาจารย์ได้ทำพิธีปลุกเสก และให้ความเป็นสิริมงคลไว้แก่ตน ฉะนั้นนักมวยจะสวมมงคลไว้ตลอดเวลาที่ทำการไหว้ครู และจะถอดออกจากศีรษะได้ในเมื่อจะเริ่มการแข่งขัน ในระหว่างการไหว้ครูและร่ายรำนั้นจะมีดนตรีบรรเลงประกอบตามทำนองของดนตรีไทยเป็นจังหวะช้าๆ เครื่องดนตรีเหล่านั้น ได้แก่ ปี่ชวา กลองแขก และฉิ่ง เมื่อถอดมงคลแล้วกรรมการผู้ชี้ขาดจะให้นักมวยทั้งสองมาจับมือกัน ซึ่งเป็นการแสดงถึงความมีน้ำใจเป็นนักกีฬา พร้อมกันนั้นกรรมการจะเป็นผู้ตักเตือนกติกาสำคัญๆ อันเกี่ยวกับการแข่งขันให้นักมวยทั้งสองได้ทราบ ครั้นเมื่อการต่อสู้ได้เริ่มขึ้นอย่างจริงจังแล้วดนตรีจะบรรเลงในทำนองเร่งเร้าให้นักมวยทั้งสองเกิดความรู้สึกฮึกเหิมและมุ่งเข้าต่อสู้กัน สำหรับท่วงท่าที่ใช้ในการต่อสู้ นั้น เป็นท่วงท่าที่แฝงไว้ทั้งความสวยงามและความอันตรายหรือที่เรียกว่า “แม่ไม้มวยไทย” นั่นเอง เช่น ท่าจรเข้ฟาดหาง ท่าไต่เขาพระสุเมรุ ท่าหักงวงไอยรา เป็นต้น การร่ายรำและการต่อสู้โดยมีดนตรีประกอบนั้น ถือว่าเป็นศิลปะอันงดงามของไทยที่ควรจะอนุรักษ์ไว้ไม่ให้สูญหายไป

จรเข้ฟาดหาง

หักงวงไอยรา

การชกมวยไทยในสมัยโบราณนั้น นักมวยต้องใช้ด้ายดิบชุบแป้งให้แข็ง เส้นโตขนาดดินสอดำ พันมือตั้งแต่สันมือตลอดถึงข้อศอก และพันรัดเป็นปมทางด้านหลังของข้อมือ (สันหมัด) เป็นรูปก้นหอย ที่เรียกว่า “คาดเชือก” ซึ่งไม่มีการสวมนวมเหมือนอย่างสมัยปัจจุบัน นักมวยทั้งสองฝ่ายจึงต้องต่อสู้กันอย่างระมัดระวังเป็นอย่างมาก

ในสมัยกรุงศรีอยุธยา ผู้ที่มีชื่อเสียงโด่งดังในเชิงมวยไทยจนเป็นที่เลื่องลือมาจนถึงปัจจุบัน คือ “นายขนมต้ม” ที่สามารถใช้วิชามวยไทยต่อสู้เอาชนะศัตรูที่มีจำนวนมากกว่าได้สำเร็จ แม้แต่พระมหากษัตริย์ของไทยบางพระองค์ก็ทรงโปรดปรานและมีความสามารถในวิชามวยไทย เช่น ขุนหลวงสรศักดิ์ หรือ “พระเจ้าเสือ” พระมหากษัตริย์ในสมัยกรุงศรีอยุธยา หรือกษัตริย์ในสมัยกรุงรัตนโกสินทร์ พระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัวได้ทรงส่งเสริมวิชามวยไทยให้นิยมแพร่หลายยิ่งขึ้น โดยได้ทรงจัดให้มีการแข่งขันชกมวยไทยการกุศลขึ้นที่เวทีมวยโรงเรียนสวนกุหลาบ เพื่อนำรายได้ไปบำรุงกองเสือป่า รวมทั้งการจัดชกมวยของเวทีมวยไทยอื่นในสมัยนั้น เช่น เวทีสวนเจ้าเชษฐ และเวทีหลักเมือง เป็นต้น

มวยไทยเป็นกีฬาที่เกิดขึ้นและได้รับความนิยมจากประชาชนทุกชั้นทุกสมัยมาอย่างยาวนาน โดยในขั้นต้นการแข่งขันมวยไทยไม่ได้มีกติกาเป็นลายลักษณ์อักษร นายสนามต้องชี้แจงให้นักมวยคู่แข่งชกทราบถึงหลักเกณฑ์ในการแข่งขัน โดยหลักเกณฑ์ต่างๆ เหล่านี้เมื่อใช้กันมากขึ้นก็กลายเป็นจารีตประเพณีซึ่งใช้เป็นหลักสำหรับการแข่งขันสืบมา ซึ่งนอกจากมวยไทยจะเป็นที่แพร่หลายในราชอาณาจักรไทยแล้ว ยังมีศิลปะการต่อสู้ของต่างประเทศแพร่เข้ามาเช่นกัน ได้แก่

◆ พ.ศ. ๒๔๕๕ ม.จ.วิบูลย์ สวัสดิ์วงศ์ สวัสดิ์กุล ซึ่งสำเร็จการศึกษามาจากมหาวิทยาลัยในประเทศอังกฤษ ได้ทรงนำวิชามวยฝรั่ง (มวยสากล) มาสอนให้แก่คณะครูที่สามัคยาจารย์สมาคม และได้ทรงร่างกติกามวยฝรั่งขึ้น ในไม่ช้ามวยฝรั่งก็ได้แพร่หลายไปตามโรงเรียนต่างๆ ทั่วพระราชอาณาจักรอย่างรวดเร็ว

◆ พ.ศ. ๒๔๖๒ กระทรวงศึกษาธิการได้จัดให้มีการแข่งขันมวยฝรั่งระหว่างนักเรียนขึ้นเป็นครั้งแรก ส่วนกติกามวยฝรั่งซึ่ง ม.จ.วิบูลย์ สวัสดิ์วงศ์ สวัสดิ์กุล ได้ทรงร่างขึ้น มีการแก้ไขบ้างเล็กน้อย และคณะกรรมการจัดการกีฬาของกระทรวงศึกษาธิการได้จัดพิมพ์ขึ้นเมื่อ พ.ศ. ๒๔๗๐

◆ พ.ศ. ๒๔๗๐ กระทรวงมหาดไทยมีความประสงค์จะออกกฎกระทรวง ว่าด้วยเงื่อนไขในการอนุญาตให้เล่นการพนันมวยชก มวยปล้ำ ตามพระราชบัญญัติการพนัน และขอให้กรมพลศึกษาปรับปรุงแก้ไขกติกาเหล่านี้ให้รัดกุมยิ่งขึ้น กรมพลศึกษาเห็นชอบด้วย จึงแจ้งให้

เจ้าหน้าที่ กรมพลศึกษาร่วมมือกันพิจารณาร่างกติกามวยไทย มวยฝรั่ง และมวยปล้ำขึ้นใหม่จนแล้วเสร็จเมื่อ ๑๐ มีนาคม พ.ศ. ๒๔๗๗ และเริ่มใช้กติกาใหม่นี้ตั้งแต่ ๑ เมษายน พ.ศ. ๒๔๘๐ เป็นต้นมา โดยได้จัดพิมพ์ครั้งที่ ๑ เมื่อ พ.ศ. ๒๔๘๒

◆ พ.ศ. ๒๔๗๗ กระทรวงมหาดไทยได้วางข้อบังคับคุ้มครองการแข่งขันชกมวยไทย มวยฝรั่ง เพื่อใช้ในการแข่งขันชั่วคราว

◆ ปัจจุบันมีพระราชบัญญัติกีฬามวย พ.ศ. ๒๕๔๒ ใช้บังคับ (ประกาศในราชกิจจานุเบกษาเล่ม ๑๑๖ ตอนที่ ๑๒๘ ก ลงวันที่ ๑๖ ธันวาคม พ.ศ. ๒๕๔๒) ซึ่งมีสาระสำคัญดังนี้

“กีฬามวย” หมายความว่า การแข่งขันชกมวยตามกติกาของศิลปะมวยไทยหรือกีฬามวยสากล

“นักมวย” หมายความว่า ผู้ซึ่งเข้าแข่งขันกีฬามวย

“สนามมวย” หมายความว่า อาคาร สถานที่ หรือบริเวณอื่นใด สำหรับใช้ในการแข่งขันกีฬามวยเป็นปกติ เป็นต้น และได้กำหนดให้นายกรัฐมนตรีเป็นผู้รักษาการตามพระราชบัญญัตินี้

นอกจากนี้ยังได้กำหนดให้มีคณะกรรมการกีฬามวย เพื่อให้การส่งเสริม สนับสนุน และเผยแพร่กีฬามวย ด้วยการวางแผนและกำหนดมาตรการต่าง ๆ เกี่ยวกับกีฬามวยเพื่อคุ้มครองความปลอดภัยและสวัสดิภาพของนักมวย กำหนดให้มีการตรวจสอบสุขภาพของนักมวยแต่ละคนก่อนการแข่งขัน รวมทั้งขณะแข่งขันก็ให้มีแพทย์และอุปกรณ์ทางการแพทย์ประจำสนามด้วย และที่สำคัญยังกำหนดให้มีการจัดทำทะเบียนประวัติและออกบัตรประจำตัวนักมวยรวมทั้งผู้ฝึกสอนและหัวหน้าค่ายมวย ซึ่งนักมวยที่จะจดทะเบียนได้ต้องมีอายุไม่ต่ำกว่า ๑๕ ปีบริบูรณ์ ไม่ติดยาเสพติดให้โทษ ไม่เป็นคนวิกลจริต เป็นต้น ซึ่งการจดทะเบียนผู้เยาว์เป็นนักมวยนั้นต้องได้รับความยินยอมเป็นหนังสือจากผู้แทนโดยชอบธรรมก่อน นักมวยที่จดทะเบียนแล้วต้องสังกัดค่ายมวยใดค่ายมวยหนึ่งในการชกแต่ละครั้งเพียงค่ายมวยเดียว และยังกำหนดให้มีกองทุนกีฬามวย เพื่อเป็นทุนหมุนเวียนสำหรับใช้จ่ายเกี่ยวกับการดำเนินงานที่เกี่ยวข้องกับการส่งเสริม คุ้มครอง และควบคุมการกีฬามวยด้วย ซึ่งพระราชบัญญัติฉบับนี้ได้รับการปรับปรุงระเบียบ แบบแผน จรรยาบรรณ และสวัสดิภาพของมวยไทยให้มีมาตรฐานตามแบบสากลทำให้เป็นที่ยอมรับของนานาชาติ

วารสารวิชาการด้านสังคม (Social News) ปีที่ ๓ ฉบับที่ ๗ (เมษายน – มิถุนายน พ.ศ. ๒๕๔๘)

การแข่งขันมวยไทยในปัจจุบันนี้ นักมวยต้องสวมนวมขนาด ๔ ออนซ์ และแต่งกายแบบ นักกีฬามวย คือ สวมกางเกงขาสั้น สวมกระชับ ส่วนผู้ใดจะสวมปลอกรัดข้อเท้า และจะมีเครื่องราง ของขลังผูกไว้ที่แขนท่อนบนก็ได้ ในการแข่งขันมีผู้ตัดสินซึ่งขาดบนเวที ๑ คน มีผู้ตัดสินให้คะแนน อยู่ข้างเวที ๓ คน มีผู้จับเวลา ๑ คน และมีแพทย์ประจำเวที ๑ คน จำนวนยกในการแข่งขันทั้งหมดมี ๕ ยก ยกละ ๓ นาที พักระหว่างยก ๒ นาที การแข่งขันแบ่งเป็นรุ่นตามน้ำหนักตัวของนักมวย เหมือนกับหลักเกณฑ์ของมวยสากล ผู้ตัดสินมีอำนาจหน้าที่ตามกติกาการแข่งขัน อวัยวะที่ใช้ในการ ต่อสู้แข่งขันได้ คือ หมัด เท้า เข่า และศอก

ปัจจุบัน การแข่งขันมวยไทยจัดเป็นกีฬาอาชีพอย่างแท้จริง โดยเฉพาะในกรุงเทพมหานครมีการแข่งขันเป็นประจำเกือบทุกวัน ชาวต่างประเทศที่มีโอกาสได้มาท่องเที่ยวในประเทศไทย มักจะไม่ยอมพลาดโอกาสที่จะไปชมการแข่งขันมวยไทยและยิ่งกว่านั้น นักมวยไทยยังได้เดินทางไปแสดงศิลปะมวยไทยในต่างประเทศหลายครั้งจนเป็นที่รู้จักกันอย่างแพร่หลาย สำหรับการควบคุมมวยอาชีพนั้นขึ้นอยู่กับกฎข้อบังคับของกระทรวงมหาดไทย ที่มีใช้อาชีพก็มีเพียงการฝึกสอนในสถาบันการพลศึกษาเท่านั้น ทั้งนี้ เพื่อมิให้ศิลปะมวยไทยสูญหายไปและเพื่อรักษาไว้ซึ่งกีฬาประจำชาติ

เอกสารอ้างอิง

www.muaythai2000.com/muaythai2000/history4.php สืบค้นข้อมูล ณ วันที่ ๖ เมษายน

๒๕๔๘ เวลา ๑๒.๑๕ นาฬิกา

www.muaythailumpinee.com สืบค้นข้อมูล ณ วันที่ ๖ เมษายน ๒๕๔๘ เวลา ๑๓.๐๐ นาฬิกา

<http://๒๐๓.๑๔๔.๑๓๖.๑๐/service/mod/heritage/nation/boxing/boxing๑.htm> สืบค้นข้อมูล ณ

วันที่ ๗ เมษายน ๒๕๔๘ เวลา ๑๕.๓๕ นาฬิกา

www.geocities.com/tvphp/new_page_๓.htm สืบค้นข้อมูล ณ วันที่ ๘ เมษายน ๒๕๔๘ เวลา

๑๐.๓๐ นาฬิกา

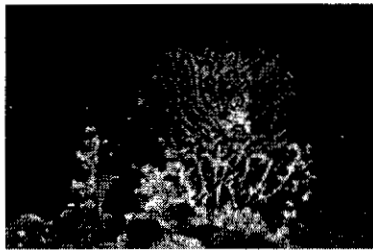
สำนักวิชาการ สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร

ปรากฏการณ์ทางธรรมชาติ : ปะการังฟอกขาว

(Coral Bleaching)

ชนิดา จันทราทิพย์*

ปะการัง เป็นสัตว์จำพวกไม่มีกระดูกสันหลัง อาศัยอยู่ในโครงสร้างหินปูนมีลักษณะการดำรงชีพ ๒ แบบ คือ อาศัยอยู่ตัวเดียวหรืออยู่ร่วมกันเป็นกลุ่ม ปะการังพวกที่เจริญเติบโตในน้ำลึกจะมีลักษณะเป็นก้อนขนาดไม่ใหญ่ ส่วนปะการังที่เจริญเติบโตแบบรวมเป็นกลุ่มจะเกิดเป็นแนวปะการังขนาดใหญ่ ปะการังซึ่งแต่ละตัวที่รวมกันจะสร้างโครงสร้างในรูปของหินปูนเป็นรูปร่างต่างๆ กัน แล้วแต่ชนิดของปะการังนั้นๆ การเจริญเติบโตของปะการังค่อนข้างช้ามาก ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับปัจจัยสภาพแวดล้อมที่สำคัญ ได้แก่ อุณหภูมิของน้ำ และแสงสว่าง โดยจะเจริญเติบโตได้ดีในบริเวณที่มีน้ำสะอาด สภาพทะเลค่อนข้างแจ่มใสหรือมีการเปลี่ยนแปลงน้อย ความเค็มของน้ำค่อนข้างสูง มีแสงสว่างมากพอสมควรและมี อุณหภูมิที่เหมาะสมโดยประมาณ ๒๐ - ๒๕ องศาเซลเซียส

ปะการังเป็นแหล่งทรัพยากรธรรมชาติที่สำคัญบริเวณชายฝั่งทะเลเป็นที่อยู่อาศัยของพืชและสัตว์จำนวนมาก อีกทั้งเป็นแหล่งอาหารเพื่อการเจริญเติบโต เป็นแหล่งเพาะพันธุ์สำหรับการวางไข่และหลบภัย ปะการังมีความสำคัญต่อระบบนิเวศทางทะเล การประมง และมีส่วนช่วยรักษาสภาพสมดุลธรรมชาติของชายฝั่ง ช่วยลดความรุนแรงของคลื่นที่กระทบต่อชายฝั่ง นอกจากนี้ ความสวยงามของแนวปะการังช่วยในด้านพักผ่อนหย่อนใจ เป็นจุดดึงดูดนักท่องเที่ยวและสามารถนำรายได้มาสู่ท้องถิ่นได้เป็นอย่างดี รวมทั้งในปัจจุบันได้มีการค้นคว้าเพื่อสกัดสารเคมีต่างๆ จากปะการัง สัตว์และพืชที่อยู่ในแนวปะการัง เพื่อประโยชน์ทางการแพทย์ แต่ถ้าหากปะการังถูก

*วิทยากร ๔ กลุ่มงานบริการวิชาการ ๓ สำนักวิชาการ สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร

ทำลายหรือตายไปจะต้องใช้เวลานานมากกว่าที่จะฟื้นตัวขึ้นมาได้ การอนุรักษ์ปะการังเป็นสิ่งสำคัญที่ต้องทำความเข้าใจกันและจะต้องรู้จักใช้อย่างถูกวิธี รวมทั้งป้องกันไม่ให้เกิดการทำลายเพื่อจะได้รับประโยชน์จากมรดกทางธรรมชาติที่มีอยู่อย่างยั่งยืน โดยเฉพาะประชาชนในท้องถิ่น จะสามารถมีส่วนร่วมกับส่วนราชการหรือรวมตัวกันเพื่อดูแลรักษาแนวปะการังในท้องถิ่นของตนให้คงอยู่ได้

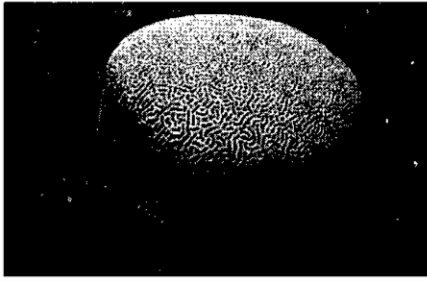
ในปี พ.ศ. ๒๕๔๑ ผู้ที่ชื่นชอบการดำน้ำและได้ไปดำน้ำจะสังเกตเห็นถึงความผิดปกติของสิ่งมีชีวิตในแนวปะการัง นั่นคือ ปะการังที่มีสีส้มต่างๆ กลับกลายเป็นสีขาว หรือมีสีซีดจางลงไม่สวยเหมือนเมื่อก่อน ซึ่งการที่ปะการังมีสีซีดจางลงนั้นเกิดจากปรากฏการณ์ปะการังฟอกขาวหรือปะการังฟอกสี (coral bleaching) ซึ่งปรากฏการณ์นี้มีสาเหตุผลกระทบที่สำคัญต่อปะการัง และระบบนิเวศในแนวปะการังอย่างไร รวมทั้งเป็นคำถามที่นักวิชาการและประชาชนได้ให้ความสนใจเป็นอย่างยิ่ง ผลกระทบเหล่านั้นจะส่งผลกระทบต่อมนุษย์ซึ่งต้องพึ่งพาอาศัยทรัพยากรได้น้ำเหล่านั้นในลักษณะใด

การฟอกขาวของปะการัง (coral bleaching) คืออะไร

การฟอกขาวของปะการัง คือ การที่ปะการังมีสีซีดจางลงจากปกติเป็นสีครีมหรือขาวนั้น เกิดขึ้นจากการสูญเสียเม็ดสี (pigment) หรือความหนาแน่นของกลุ่มชีวิตที่พึ่งพานั้น ดายและลดจำนวนลง สีที่เห็นซีดเพราะการสังเคราะห์แสงของสาหร่ายเซลล์เดียวในวงจรชีวิตที่พึ่งพาไม่สมบูรณ์ในแนวปะการัง ร้อยละ ๖๐ ถึง ๘๐ ของแนวปะการังที่เห็นซีดลง มีเพียงร้อยละ ๕๐ - ๘๐ เท่านั้นสีจะซีดลงเรื่อยๆ หากไม่สามารถฟื้นคืนสภาพได้ ๒ - ๓ เดือนตัวปะการังก็จะตาย

การเปลี่ยนแปลงสภาพแวดล้อมสามารถก่อให้เกิดการฟอกขาวได้เช่นกันรวมถึงการขาดแคลนอาหารหรือมีสารอาหารในน้ำน้อย ความเค็มของน้ำทะเลที่ลดลงเนื่องจากพายุ ความเข้มของแสงเพิ่มมากขึ้น หรือแม้กระทั่งในกรณีแสงลดลง การเพิ่มหรือลดลงของอุณหภูมิอย่างผิดปกติของน้ำทะเล นอกจากนี้ยังเกิดจากการรบกวนของมนุษย์ด้วย เช่น การปล่อยของเสียที่มีอุณหภูมิสูงลงสู่น้ำทะเล มลพิษจากน้ำมัน และการย้ายปลุกปะการังจากความลึกไปสู่บริเวณที่ตื้นซึ่งมีสภาพแวดล้อมแตกต่างไปจากเดิม ปัจจุบันสาเหตุหลักมาจากอุณหภูมิน้ำทะเลเพิ่มสูงขึ้นอย่างผิดปกติ หรือปะการังโผล่พ้นน้ำและได้รับแสงแดดเป็นเวลานาน หรือทั้งสองประการร่วมกัน

สาเหตุที่แนวปะการังซิด

ปรากฏการณ์ปะการังซิดเกิดจากองค์ประกอบของสภาพแวดล้อมหลายประการเป็นการยากที่จะค้นหาสาเหตุได้ทั้งหมด แต่สาเหตุที่แน่ชัดก็คือกลุ่มวงจรชีวิตที่พึ่งพาอาศัยอยู่ได้ในอุณหภูมิที่มีขอบเขตแน่นอนระหว่าง ๑๘ - ๒๘ องศาเซลเซียส ความไม่สม่ำเสมอของระดับน้ำขึ้นและน้ำลงนำมาซึ่งสาเหตุได้อีกประการหนึ่ง

การเปลี่ยนแปลงอย่างกะทันหันของอุณหภูมิในแต่ละวันหรือในช่วงของวันก็อาจเป็นสาเหตุได้เช่นเดียวกัน (อุณหภูมิ -๓ ถึง -๕ องศาเซลเซียสที่เปลี่ยนแปลงในช่วง ๕ - ๑๐ วัน) ฤดูกาลที่มีความผันผวนของอากาศร้อนและอากาศหนาวก็เป็นสาเหตุของการเกิดปรากฏการณ์ได้ หากพอจะประมวลเป็นสาเหตุจะจำแนกได้ดังนี้

- **รังสีจากดวงอาทิตย์** การซิดของปะการัง เกิดขึ้นได้จากความร้อนในฤดูร้อน จากอุณหภูมิและรังสีของแสงอาทิตย์ที่สาดไปทั่วท้องทะเลในระดับความตื้นลึกไม่เท่ากันนั้นเป็นคลื่นความร้อนทั้งรังสีของดวงอาทิตย์และรังสีอุลตราไวโอเล็ต ล้วนเป็นสาเหตุทำให้เกิดปรากฏการณ์ปะการังซิด
- **การถูกแดดลมฝนกระทำ** ในทันทีที่กระแสน้ำขึ้น - น้ำลงปะการังที่อยู่แนวตื้นริมฝั่งก็จะได้รับผลกระทบนี้ รวมทั้ง ปรากฏการณ์เอลนีโญก่อให้เกิดกระแสการไหลของน้ำในมหาสมุทรผันผวน ส่งผลให้ปะการังทวีความซิดยิ่งขึ้นและยังมีปรากฏการณ์อื่นที่ร่วมเป็นส่วนหนึ่งของสาเหตุ คือ อุณหภูมิที่สูงขึ้นหรือต่ำลง แสงอาทิตย์ที่จัดจ้าขึ้น การงวดแห้งของระดับน้ำทะเล การเอ่อขึ้นจากฝนที่ตกอย่างหนักทำให้ความเค็มของน้ำทะเลเจือจางลงล้วนส่งผลเสียหายให้กับแนวปะการังทั้งสิ้น
- **ตะกอนและความขุ่นของน้ำทะเลเพิ่มขึ้น** ความสัมพันธ์กันของสาเหตุดังที่กล่าวถึงเบื้องต้นมีผลทำให้เกิดตะกอนและความขุ่นในน้ำทะเลมากขึ้นอันเป็นเหตุที่ทำให้ปะการังเกิดการซิดมากขึ้น
- **น้ำจืดเข้าปะปนน้ำทะเล** กระแสพายุพัดพากระแสน้ำให้ไหลเปลี่ยนไปเร็วขึ้น น้ำจืดจากฝั่งก็เร่งทะลักลงทะเล แม้จะเป็นปรากฏการณ์ที่ไม่ค่อยเกิดขึ้น แต่ก็มีความสัมพันธ์เล็กๆ องค์ประกอบหนึ่งให้ปะการังใกล้ชายฝั่งเกิดความสูญเสียขึ้น
- **สภาพสารและธาตุในน้ำทะเล** สาร - ธาตุ ที่เจืออยู่ในน้ำทะเล (ตัวอย่างเช่น แอมโมเนียและไนเตรด) ก็เป็นอีกองค์ประกอบหนึ่งที่ส่งผลต่อความหนาแน่นของกลุ่มชีวิตที่พึ่งพากัน แม้แต่การเปลี่ยนแปลงตามธรรมชาติของโลกที่มีผลทางอ้อมที่ทำให้เกิดผลเสียหายแพร่กระจายไปอย่างรวดเร็ว

- **สารชีวภาพที่มนุษย์ใช้ประจำวัน** ระบบชีวิตที่พึ่งพากันของปะการังถูกทำลายมากยิ่งขึ้น ด้วยเคมีสารที่เจือมาให้น้ำทะเลสกปรกยิ่งขึ้น ตัวอย่างเช่น สารตะกั่ว น้ำมัน หรือแม้กระทั่งสารชีวภาพที่มนุษย์ใช้ในชีวิตประจำวันก็ทำให้เกิดสาหร่ายบางชนิดเติบโตขึ้นและทำการรุกรานแนวปะการัง ดังเช่น ปรากรูการณืที่เกิดขึ้นในท้องทะเลอ่าวแม่ยาย หมู่เกาะสุรินทร์ของไทย สารชีวภาพจะมีปริมาณหลังไหลสู่น้ำทะเลอย่างมากในบางพื้นที่หรือในบางช่วงเวลา
- **เชื้อโรคที่รุมกระทำ** การแพร่กระจายของเชื้อโรคบางชนิดเป็นเหตุให้แนวปะการังซึด ซึ่งเป็นสาเหตุที่สำคัญประการหนึ่ง เมื่อตัวปะการังถูกเชื้อโรคและตายไป ผลที่เกิดขึ้นนี้จะเห็นได้จากโครงสร้างของแนวปะการังมีสีขาว (ต่างกับปะการังสีซึด) และหักทลายราบในที่สุด ซึ่งมีเชื้อโรค ๒ - ๓ ชนิด ที่พบอยู่ในน้ำทะเล คือ โปรโตซัว^๑ ประเภทหนึ่งที่มีผลต่อการทำลายปะการัง

ปรากฏการณ์ปะการังฟอกขาวในประเทศไทย

ปะการังฟอกขาวเกิดขึ้นครั้งแรกในแนวปะการังของจังหวัดภูเก็ตได้รับการบันทึกไว้ตั้งแต่ปี พ.ศ. ๒๕๒๒ แต่ไม่มีการตายของปะการัง ต่อมาในปี พ.ศ. ๒๕๓๔ ได้เกิดเหตุการณ์ปะการังฟอกขาวบริเวณชายฝั่งทะเลอันดามัน ซึ่งเป็นครั้งแรกที่เกิดขึ้นอย่างรุนแรงในน่านน้ำไทยโดยพบที่จังหวัดภูเก็ต พังงา กระบี่ ซึ่งอุณหภูมิของน้ำทะเลในฤดูร้อนเพิ่มสูงขึ้นอีก ๑ - ๓ องศาเซลเซียส เป็นเวลาติดต่อกันนานเกิน ๒ เดือนครึ่ง ซึ่งก่อนการเกิดปรากฏการณ์ปะการังฟอกขาวในปลายเดือนพฤษภาคม ๒๕๓๔ หลังจากนั้นอีก ๔ ปีต่อมาคือ ในปี พ.ศ. ๒๕๓๘ ได้เกิดการฟอกขาวของปะการังในฝั่งอันดามันอีกครั้ง โดยการฟอกขาวเกิดขึ้นหลายระดับ ดังนี้ ไม่ปรากฏเลย ปรากฏเป็นสีขาวซึดบางส่วน และปรากฏเป็นสีขาวซึดทั้งหมด ซึ่งจะแตกต่างกันไปตามแต่ละชนิดและสถานที่

นอกจากนี้ยังขึ้นอยู่กับองค์ประกอบทางพันธุกรรมของปะการังแต่ละชนิดด้วย ภายหลังจากการเกิดเหตุการณ์นี้ พบว่าปะการังที่มีชีวิตมีจำนวนลดลงอย่างมากรวมถึงจำนวนชนิด จำนวนโคโลนี^๒ และความหลากหลายของปะการังก็ลดลงมากอย่างเห็นได้ชัด โดยปะการังเขากวางเป็นปะการังที่อ่อนไหวต่อปรากฏการณ์นี้มากที่สุด ต่อมาในปี พ.ศ. ๒๕๔๑ เป็นครั้งแรกที่เกิดเหตุการณ์ปะการังฟอกขาวขึ้นอย่างรุนแรงในอ่าวไทย โดยเกิดขึ้นในเดือนเมษายนถึงพฤษภาคม อันเป็นช่วงที่มีอุณหภูมิน้ำทะเลสูงผิดปกติ (๓๑-๓๓ °C) ความรุนแรงของการฟอกขาวของปะการังบริเวณจังหวัดสุราษฎร์ธานีและชุมพรมีความรุนแรงมากกว่าแหล่งปะการังบริเวณอ่าวไทยตอนใน เมื่อน้ำทะเลกลับสู่ภาวะปกติ ปะการังจะฟื้นตัวได้แต่บางโคโลนีอาจมีการตายเป็นบางส่วน การฟื้นตัวของปะการังแต่ละชนิดมีไม่เท่ากันทั้งนี้ขึ้นกับความรุนแรงของการฟอกขาวและการทนทานต่อสภาพแวดล้อมของปะการังด้วย เนื่องจากสภาพแวดล้อมที่ไม่เหมาะสม เช่น น้ำทะเลมีความขุ่นสูงส่งผลให้การฟื้นตัวของปะการังก็จะช้าลงกว่าปกติ

ผลกระทบของปรากฏการณ์ปะการังฟอกขาวในแนวปะการัง

เมื่อเกิดเหตุการณ์ปะการังฟอกขาวขึ้นแล้ว สัตว์ที่อยู่อาศัยร่วมกับสาหร่าย zooxanthallae^๑ จะลดจำนวนลงโดยการถูกขับออกดังกลไกที่ได้กล่าวมาแล้วในเบื้องต้น เมื่อจำนวนสาหร่ายและปริมาณเม็ดสีที่ลดลงทำให้ปะการังมีสีขาวซีด เป็นเนื้อเยื่อใสๆ คลุมหินปูนที่เป็นโครงร่างไว้ ช่วงนี้ปะการังจะอ่อนแอ เนื่องจากขาดแคลนพลังงานและมีความจำเป็นที่จะต้องสงวนพลังงานที่เหลือไว้เพื่อดำรงชีพต่อไป ในระหว่างนี้ถ้าสาหร่ายแบบเส้นสาย (filamentous algae) ลงเกาะคลุมบนปะการังและปะการังไม่สามารถที่จะขับสารต่อต้านออกมาได้ ปะการังจะถูกสาหร่ายขึ้นทับจนกระทั่งตาย เมื่อปะการังตาย โครงร่างหินปูนก็จะผุกร่อนสลายตัวไปเมื่อถูกคลื่นที่มีความรุนแรง สิ่งมีชีวิตที่อาศัยปะการัง เช่น ชุมชนปลาในแนวปะการังจะไม่มีที่หลบภัย และไม่มีที่สำหรับไว้อูบาลูกปลาวัยอ่อน ซึ่งพบว่าจำนวนปลาในแนวปะการังหลังเกิดเหตุการณ์ปะการังฟอกขาวจะมีจำนวนลดลง นอกจากนี้กุ้งหรือปูที่อาศัยในแนวปะการังก็ได้รับผลกระทบในแนวทางเดียวกัน เมื่อปะการังฟอกขาวมีพลังงานลดลงทำให้การสร้างเซลล์สืบพันธุ์ไม่สมบูรณ์หรืองดการสร้างเซลล์สืบพันธุ์เป็นเวลาหลายเดือนจึงจะฟื้นตัวและกลับมาสร้างเซลล์สืบพันธุ์ได้ใหม่ ทำให้การเพิ่มประชากรปะการังมีความล่าช้า สิ่งมีชีวิตอื่นในแนวปะการังที่มีสาหร่าย zooxanthallae เช่น ฟองน้ำ และปะการังอ่อนบางชนิดก็หยุดสร้างเซลล์สืบพันธุ์หลังเกิดการฟอกขาวด้วยเช่นเดียวกัน การลงเกาะของตัวอ่อนปะการังเกิดขึ้นได้ยาก เนื่องจากซากปะการังได้ถูกแทนที่ด้วยสาหร่ายแบบเส้นสายซึ่งเป็นสภาพที่ไม่เหมาะสมในการลงเกาะของตัวอ่อนปะการัง นอกจากนี้โคโลนีปะการังที่อยู่บ่อยก็มีการฟอกขาวด้วย โดยเฉพาะปะการังเขากวางและปะการังดอกกะหล่ำจะมีสีขาวเพิ่มขึ้นอย่างมากและมีอัตราการตายสูง

ผลกระทบของปรากฏการณ์ปะการังฟอกขาวต่อมนุษย์

เมื่อปะการังซึ่งเป็นแหล่งทรัพยากรที่มีความหลากหลายทางชีวภาพสูงที่สุดในทะเลได้รับผลกระทบจากปรากฏการณ์ปะการังฟอกขาวอย่างรุนแรงส่งผลกระทบต่อระบบนิเวศโดยรวม ชาวประมงที่อาศัยแหล่งทรัพยากรในแนวปะการังก็ได้รับผลกระทบด้วย เนื่องจากปริมาณปลาและองค์ประกอบของชุมชนปลาในแนวปะการังเปลี่ยนแปลงไป โดยเฉพาะชุมชนที่อยู่ในเกาะเล็กๆ เช่น เกาะมัลดีฟ เป็นต้น

ดังนั้น การจัดการแนวปะการังเพื่อลดและขจัดสิ่งที่เป็นผลกระทบโดยตรงต่อกระบวนการฟื้นฟูแนวปะการัง ซึ่งรวมไปถึงการจับปลาเกินขนาด การท่องเที่ยว มลพิษและการพัฒนาชายฝั่งจึงเป็นสิ่งที่จำเป็นอย่างยิ่ง ทั้งนี้เพื่อมิให้ผลกระทบจากกิจกรรมของมนุษย์เหล่านี้มีส่วนในการเพิ่มความเสื่อมโทรมให้แนวปะการังหรือทำให้การฟื้นตัวของแนวปะการังช้าลง

แนวทางการอนุรักษ์ปะการัง มีการดำเนินการดังนี้

๑. ทำการกำหนดเขตการใช้ประโยชน์ในแนวปะการังพร้อมทั้งจัดทำแผนที่รายละเอียดแสดงบริเวณปะการังซึ่งแบ่งเป็น ๓ เขต ได้แก่

- เขตการดูแลของท้องถิ่น
- เขตการใช้ประโยชน์เพื่อการท่องเที่ยวและนันทนาการ
- เขตอนุรักษ์เพื่อความสมดุลของระบบนิเวศและการวิจัย

โดยกำหนดมาตรการในการบริหารจัดการปะการังในแต่ละเขตเพื่อให้มีการใช้ประโยชน์และควบคุมการดำเนินกิจกรรมให้สอดคล้องกับมาตรการที่กำหนดไว้

๒. คิดตั้งทุนผูกเรือในเขตการใช้ประโยชน์ในแนวปะการังที่มีความสำคัญสูงสำหรับให้จอดเรือโดยไม่ให้ทิ้งสมอเรือ

๓. ห้ามการจับปลาทุกประเภทในบางบริเวณเพื่อให้มีปลาเข้ามาหลบในบริเวณนั้นมากขึ้น

๔. นำเรือท่องเที่ยวมาใช้ในด้านการท่องเที่ยวและการอนุรักษ์เพื่อให้สามารถดูปะการังได้โดยไม่ไปรบกวนแนวปะการัง

๕. ประชาสัมพันธ์ให้มีการตระหนักถึงคุณค่าของทรัพยากรปะการัง โดยให้มีการศึกษาและเผยแพร่ความรู้และคุณค่าของปะการังให้กับบุคคลทุกระดับ ทั้งในระดับท้องถิ่นและระดับชาติ ในการป้องกันและฟื้นฟูปะการัง

๖. ส่งเสริมให้กลุ่มชุมชน องค์กรเอกชนสมาคมหรือชมรมการท่องเที่ยว ร่วมกันจัดกิจกรรมในเรื่องการรักษาความสะอาดเพื่อการคุ้มครองปะการัง

จะเห็นได้ว่า ปะการังมีความสำคัญทั้งต่อมนุษย์และระบบนิเวศของท้องทะเลอย่างแท้จริง การที่จะทำให้ปะการังดำรงอยู่ได้อย่างยาวนานนั้นขึ้นอยู่กับการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและ การเล็งเห็นคุณค่าประโยชน์ของทรัพยากรเพื่อให้เกิดความยั่งยืนทางท้องทะเลในอนาคตต่อไป

เชิงอรรถ

^๑ โพรโตซัว หมายถึง สัตว์เซลล์เดียว มีขนาดตั้งแต่ ๑ ไมโครเมตร จนถึง ๑๕๐ ไมโครเมตร เป็นสัตว์ซึ่งมีความสามารถสูงและคุณสมบัติในการดำรงชีพเหมือนสัตว์หลายเซลล์ โดยมีระบบต่างๆ ภายในตัวอย่างสมบูรณ์ เช่น การสืบพันธุ์ การย่อยอาหาร การหายใจ และการขับถ่าย

^๒ โคลโลนี หมายถึง ปะการังชนิดที่เป็นสัตว์ทะเลไม่มีกระดูกสันหลังจำพวกเดียวกับ ดอกไม้ทะเล มีรูปร่างเป็นทรงกระบอกขนาดตั้งแต่ ๑ มิลลิเมตร ถึง ๑ เซนติเมตร มักอยู่รวมกันเป็นกระจุกหรือเป็นกลุ่ม

^๓ ซูซานเทลลี (Zooxanthellae) หมายถึง ที่อยู่ของสาหร่ายเซลล์เดียวมีลักษณะเป็นผนังเนื้อเยื่อชั้นในของปะการัง

เอกสารอ้างอิง

<http://www.marinebiodiversity.com/dataweb/bleaching.htm>

สืบค้นข้อมูล ณ วันที่ ๑๒ เมษายน พ.ศ. ๒๕๕๘ เวลา ๑๐.๑๕ นาฬิกา.

<http://www.school.net.th/library/snet6/envi๒/pakarung/paka๒.htm>

สืบค้นข้อมูล ณ วันที่ ๑๒ เมษายน พ.ศ. ๒๕๕๘ เวลา ๑๐.๒๐ นาฬิกา.

<http://www.school.net.th/library/snet6/envi๒/pakarung/pakarung.htm>

สืบค้นข้อมูล ณ วันที่ ๑๗ เมษายน พ.ศ. ๒๕๕๘ เวลา ๑๐.๓๐ นาฬิกา.

<http://www.school.net.th/library/snet6/> สืบค้นข้อมูล ณ วันที่ ๑๗ เมษายน พ.ศ. ๒๕๕๘

เวลา ๑๐.๓๕ นาฬิกา.

<http://www.school.net.th/library/snet6/envi๕/bleach/bleacn.htm>

สืบค้นข้อมูล ณ วันที่ ๑๘ เมษายน พ.ศ. ๒๕๕๘ เวลา ๑๐.๔๐ นาฬิกา.

<http://www.school.net.th/library/snet6/envi๕/bleach/bleacn.htm>

สืบค้นข้อมูล ณ วันที่ ๑๘ เมษายน พ.ศ. ๒๕๕๘ เวลา ๑๐.๔๕ นาฬิกา.

<http://www.environnet.in.th/kids/evdb/coast/coast๐๔.html>

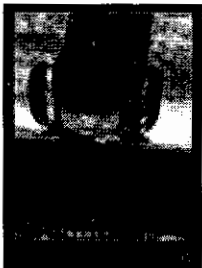
สืบค้นข้อมูล ณ วันที่ ๒๐ เมษายน พ.ศ. ๒๕๕๘ เวลา ๑๐.๓๐ นาฬิกา

<http://www.school.net.th/library/webcontest๒๐๐๓/๑๐๐team/dlns๑๒๓/protozua/protozua.htm>

สืบค้นข้อมูล ณ วันที่ ๒๐ เมษายน พ.ศ. ๒๕๕๘ เวลา ๑๓.๕๐ นาฬิกา

ความรุนแรงรุ่นพ่อแม่สะท้อนถึงความรุนแรงรุ่นลูก

มาลินี คงรัตน์*

ครอบครัวเป็นสังคมขนาดเล็กที่สุดที่รวมตัวกันก่อให้เกิดเป็นสังคมในระดับหมู่บ้าน อำเภอ จังหวัด จนถึงระดับประเทศ ครอบครัวขนาดเล็กที่สุดจะประกอบด้วย พ่อ แม่ และลูก ซึ่งจัดเป็นลักษณะครอบครัวเดี่ยว ปัจจุบันนี้เราพบการใช้ความรุนแรงต่อสตรีและเด็กในครอบครัวอยู่เสมอจนเป็นข่าวประจำวันในหนังสือพิมพ์ สาเหตุของความรุนแรงมาจากไหน เราควรวิเคราะห์ทั้งในด้านเศรษฐกิจและสังคม เพื่อให้เกิดข้อมูลที่หลากหลายและเป็นแนวทางในการแก้ไขปัญหาอย่างบูรณาการ ปัญหาส่วนตัวในครอบครัวของผู้หญิงทุกคนตามมุมมองของผู้หญิงคนนั้น อาจเป็นปัญหาของทุกคน หากเป็นปัญหาของทุกคนนั้นหมายความว่า เป็นปัญหาระดับชาติของผู้หญิงทั้งประเทศ ถ้าผู้หญิงของประเทศส่วนใหญ่กำลังมีปัญหา ประเทศชาติก็คงจะพัฒนาไปได้ไม่เต็มที่ เพราะภาวะจิตใจของผู้หญิงไม่สมบูรณ์ ซึ่งความรุนแรงในที่นี้ หมายถึง การกระทำใดๆ ที่เป็นการล่วงละเมิดสิทธิส่วนบุคคลทั้งทางกาย วาจา จิตใจ และทางเพศ โดยการบังคับ ชูเชื้อน ทำร้าย ทบตี คุกคาม จำกัดกีดกันเสรีภาพ ทั้งในที่สาธารณะและในการดำเนินชีวิตส่วนตัว ซึ่งเป็นผลหรืออาจจะเป็นผลให้เกิดความทุกข์ทรมานทั้งทางร่างกายและจิตใจแก่ผู้ถูกรังแก (นิยามโดยสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมและประสานงานสตรีแห่งชาติ)

จากผลการสัมมนา เรื่อง “ความรุนแรงต่อผู้หญิงและเด็ก : มหันตภัยข้ามศตวรรษ จัดโดยชมรมสมาชิกรัฐสภาสตรีไทย เมื่อวันที่ ๒๗ พฤศจิกายน ๒๕๔๔ มีการนำเสนองานวิจัยที่น่าสนใจ เรื่อง “ความรุนแรงต่อผู้หญิง” โดย ดร.กิตติยา อาชนวิจกุล ภาควิชาประชากรศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล สรุปได้ดังนี้

๔๔% ของหญิงไทยที่มีคู่ อายุ ๑๕-๔๕ ปี ถูกกระทำรุนแรงทางเพศ ซึ่งเปรียบเทียบกับประเทศอื่นมีอัตรา ๒๐-๖๐% ในกรณีของสังคมไทยการกระทำรุนแรงโดยฝ่ายชายถือเป็นการป่วยของสังคมซึ่งสังคมยังไม่เห็นและไม่ตระหนัก สาเหตุของการกระทำรุนแรงคือ เมาสุรา เสพยาเสพติด หึงหวง เข้าู้ปัญหาด้านเศรษฐกิจ และการย้ายจากการสื่อสารทุกประเภท เช่น จากโฆษณา ขยายเหล่า เบียร์

*วิทยากร ๗ กลุ่มงานบริการวิชาการ ๓ สำนักวิชาการ สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร

ประสบการณ์วัยเด็กมีผลต่อพฤติกรรมความรุนแรง การวิจัยนี้พบว่าชายที่อยู่ในครอบครัวที่พ่อทุบตีแม่มีแนวโน้มที่จะทุบตีภรรยา ส่วนหญิงที่เคยเห็นแม่ถูกพ่อทุบตีจะยอมรับ ยอมจำนนต่อพฤติกรรมรุนแรงของผู้ชาย

ระดับการศึกษาและฐานะทางเศรษฐกิจไม่เป็นปัจจัยเกี่ยวข้องกับการใช้ความรุนแรงในครอบครัว เพราะงานวิจัยพบว่า ๑ ใน ๓ ของหญิงที่จบปริญญาตรี และ ๑ ใน ๓ ของหญิงที่จบปริญญาโทถูกสามีกระทำรุนแรงทางเพศ

ผลกระทบของความรุนแรงในครอบครัวต่อผู้หญิงคือ ๔๐% ของหญิงที่ได้รับความรุนแรง เคยคิดฆ่าตัวตาย และ ๑ ใน ๓ เคยพยายามฆ่าตัวตาย รวมทั้งเป็นผู้ที่ติดยาแก้ปวดมากกว่าคนปกติ ๕ เท่า และติดยานอนหลับมากกว่าคนทั่วไปอีกเท่าตัว และผู้หญิงที่ประสบปัญหาไม่รู้จะพึ่งใคร ทั้งๆ ที่ปัญหาความรุนแรงในครอบครัวเกิดขึ้นทั่วประเทศ แนวทางแก้ไข ต้องแก้ที่ทัศนคติเรื่องชายเป็นใหญ่ในสังคมให้เกิดความเสมอภาคของหญิงชายอย่างแท้จริง ให้ความรู้ฝ่ายระบบการศึกษาตั้งแต่เด็กจนโต โดยเน้นการเคารพสิทธิพื้นฐาน การให้เกียรติกันระหว่างหญิงชาย ควรปลูกฝังในครอบครัวจากทัศนคติและจากการปฏิบัติต่อกันของพ่อแม่ รวมทั้งการแก้ไขผลิตภัณฑ์กฎหมายและมาตรการที่ปฏิบัติได้จริงเพื่อป้องกันและแก้ไขปัญหา

ความรุนแรงต่อเด็ก สตรี และครอบครัวเป็นปัญหาเชิงโครงสร้าง ทั้งสังคม เศรษฐกิจการเมือง ซึ่งต้องการการมีส่วนร่วมของทุกฝ่าย โดยต้องกำหนดกลยุทธ์ที่เหมาะสมแก่ฝ่ายหญิงและฝ่ายชาย เพื่อให้เกิดผลที่ชัดเจนและมีแนวโน้มไปในทางที่เป็นไปได้

นอกจากนี้ มูลนิธิผู้หญิงได้รายงานสถานการณ์ความรุนแรงต่อผู้หญิงในปี พ.ศ. ๒๕๔๗ ว่า เกิดความรุนแรงในครอบครัว ๕๓ คน รองลงมาคือ การค้ามนุษย์ ๖๗ คน ท้องไม่พึงประสงค์ ๖๐ คน ตามด้วยความรุนแรงทางเพศ ๑๗ คน นอกจากนี้ผู้หญิงไทยยังถูกหลอกไปขายบริการในต่างประเทศอีก

นางสาวจิราพร เอื้อเพื่อ เจ้าหน้าที่ฝ่ายบริการสังคมมูลนิธิผู้หญิง กล่าวว่า “หญิงและ เด็กไทย ถูกนายหน้าล่อลวงไปค้าประเวณีต่างประเทศ เช่น แอฟริกาใต้ เนเธอร์แลนด์ บาห์เรน อังกฤษ สิงคโปร์ ผู้หญิงและเด็กกลุ่มนี้ต้องตกเป็นหนี้ค่าเดินทางเกินกว่าที่ตกลง ถูกยึดหนังสือเดินทางและข่มขู่บังคับให้ค้าประเวณี ในบางประเทศขาดกลไกและความร่วมมือในการให้ความช่วยเหลือและคุ้มครองทางกฎหมาย ได้รับการปฏิบัติเชิงอาชญากร จากเจ้าหน้าที่ในประเทศปลายทาง เช่น ถูกใส่กุญแจมือระหว่างส่งกลับ”

โดยให้ข้อมูลว่ามีงานที่สบาย ได้ค่าตอบแทนที่ดี เมื่อมาถึงเมืองไทยกลับถูกพามาขาย และบังคับใช้แรงงานเยี่ยงทาส โดยไม่ได้รับค่าแรงและยังถูกทำร้ายร่างกาย

นางสาวอุษา ศรีสันต์ แห่งมูลนิธิเพื่อนหญิง กล่าวด้วยว่า ความรุนแรงต่อผู้หญิงที่เป็น การละเมิดสิทธิมนุษยชน รัฐต้องปฏิบัติตามพันธกิจที่ระบุไว้ในปฏิญญาและแผนปฏิบัติการจากปักกิ่ง มูลนิธิผู้หญิงมีข้อเสนอแนะที่ควรปฏิบัติตามแผนไว้ ๖ ข้อ ดังนี้

๑. จัดสรรทรัพยากรที่พอเพียง และระดมทรัพยากรในชุมชน เพื่อใช้ในโครงการจัดความรุนแรงต่อผู้หญิง

๒. ให้สตรีที่ได้รับความรุนแรงมีช่องทางเข้าถึงกลไกความยุติธรรม และให้ได้รับสิทธิในการขอชดเชยผ่านทางกลไก

๓. ใช้มาตรการที่เหมาะสม เพื่อจัดการค้าสตรี

๔. จัดสรรงบประมาณเพื่อให้มีโครงการที่ครอบคลุม และออกแบบเพื่อให้เชี่ยวชาญรักษาและฟื้นฟูเหยื่อของการค้ามนุษย์ได้กลับสู่สังคมได้อีก

๕. ตระหนักถึงความจำเป็นที่ต้องคุ้มครองสตรีที่ตกอยู่ในสถานการณ์ความขัดแย้งประเภทใช้อาวุธ และความขัดแย้งอื่น ๆ ให้สตรีมีส่วนร่วมพิจารณาผลกระทบของความขัดแย้งต่อสตรี และเด็ก

๖. เพิ่มการมีส่วนร่วมของสตรีในระดับตัดสินใจ ที่มีอำนาจในการแก้ไขความขัดแย้ง

การเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจและสังคม มีผลกระทบต่อครอบครัวไทยเป็นอย่างยิ่ง ลูกหลานส่วนใหญ่ต้องจากบ้านในต่างจังหวัดเข้ามาทำงานในเมืองหลวง การสร้างครอบครัวของคนรุ่นใหม่มักเป็นลักษณะครอบครัวเดี่ยว ไม่มีปู่ย่า ตายายอยู่ร่วมด้วย เดิมผู้สูงอายุจะเป็นร่มโพธิ์ร่มไทรให้ครอบครัวอย่างดียิ่งยามที่ครอบครัวมีปัญหาผู้สูงอายุมักเป็นที่พึ่งได้ดี แต่ในปัจจุบันนี้ปรากฏว่า มีการแตกแยกของครอบครัวเพิ่มมากขึ้น โดยมีสถิติการหย่าร้างเพิ่มขึ้นจาก ๔๔,๐๐๐ ราย ในปี พ.ศ. ๒๕๓๓ เป็น ๗๐,๐๐๐ รายในปี พ.ศ. ๒๕๔๓ ดังนั้นสถานการณ์ครอบครัวไทยจึงมีปัญหาเพิ่มขึ้น

ในยุคนี้เด็กที่มีครอบครัวแตกร้างมักขาดความอบอุ่น และมีพฤติกรรมก้าวร้าว เมื่ออยู่กับครอบครัวของพ่อหรือแม่ที่สมรสใหม่ เด็กบางคนอาจถูกทำร้ายหรือถูกทำรุนแรงได้จากพ่อใหม่ แม่ใหม่ ดังนั้น จึงถึงเวลาที่จะได้มีการแก้ไขและผลักดันให้สังคมเข้าใจว่าความรุนแรงในครอบครัว เป็นเรื่อง que ทุกคนต้องช่วยกันดูแล เรื่องครอบครัวพ่อแม่ และลูก มิใช่เรื่องส่วนตัวหากเป็นการทำร้ายกันอย่างรุนแรงเกินสมควร การผลักดันร่างพระราชบัญญัติขจัดความรุนแรงในครอบครัวให้เกิดขึ้นเป็นเรื่องที่จะให้ประโยชน์แก่ทุกคนในครอบครัวและสังคม

กว่าสิบปี...แห่งความเพียรพยายาม

เพื่อน้อมรำลึกและสำนึกในพระมหากรุณาธิคุณ...ยิ่งใหญ่มาก
ด้วยความร่วมมือ ร่วมแรง ร่วมใจ
ของมวลหมู่พสกนิกรไทยทั้งแผ่นดิน...

จาก...ประติมากร **สวรินทร์ ศิลธรรม** ผู้เสกสรรค์ปั้นแต่ง
จาก...การออกแบบภูมิสถาปัตยกรรมโดย **น.ส.สมรพร ภิญโญ รน.**
สู่...สถิตยเป็นที่เคารพสักการะของปวงชนชาวไทย
สู่...หัวใจของไทยทุกดวง

พิมพ์ที่ : สำนักการพิมพ์ สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร